

ortum & rebus preffuisse, & rem tum feliciter, tum optime administrasse? Rex itamen ille summa cum laude, & pietatis studiosissimus uera. Ioannem Romanum Pontificem ad se legatum uenientem, à Theodorico Gothorum rege pro Arrianis, quos expulerat Iustinus, restituendis uenerabundus excepit: & principatū dolo partum (quippe qui acceptam ab Amanio eunucho pecuniam, ut militi pro Theoriciano beneficio distribueret, in se susfragia uerterit) magnā uirtute postea administrauit: nonno imperij anno Iustinianum ex sorore nepotem, cum adhuc uiueret, sibi successorem instituens: quo facto, non multo post obiit.

IUSTINIANVS.

NEpos Iustino ex sorore, cum annum quartum, & quadragesimum ageret, imperare cepit: quod per annos undequadragesima administrans, ueterem Romanum imperij gloriam mirum in modum ampliavit. Primum enim Persas Bellisarij opera intra suos fines continuit: inde eodem duce Romanos à Gothorum seruitute asseruit: Africam imperio pulsas Vandalis restituit: Narserte duce Gothicum tandem nomen deleuit. Bis triumphatum ex instituto ueterum Romanorum de Persis, & Vandalis à Bellisario: leges infinitis uoluntatibus antea dispersas in .l. digestorum libros contraxit. Institutionum libros quatuor edidit. Codicem inuulgauit. Maximus certe princeps, nisi auaritia, & delirij Eurychiani reus fuisset. Serici usus è Persis ad Græcos hoc tempore transiit iam pridem destitit.

IUSTINVS IVNIOR.

Hic

Hic emulus Iustini, & ut filius à Iustiniano in regia semper habitus, facili admodum ingenio, atque ad promerendam ex liberalitate hominum gratiam nato fuit. Cum Persis pacem fecit, tributo, quod Romani annuum his expenderent, sublato. Langobardi Germanica gens à Narserte indignato contra Sophiam in Italianam hoc principe irrupere: quam ab Alboino rege ad Desyderium per .c.c. & .l. annos in principatus diuissam tenuere. Obijt graui pedum dolore anno .x. imperij.

TYBERIVS.

TYberius adoptatus à Iustino rem per septennium foris satis feliciter gessit: domi summa cum pietatis, & liberalitatis opinione: quod si quemadmodum Persas grauibus afflixit prelijs, sic aduersus Langobardos felix fuisset, nihil illo principe fortunatius. Obijt Mauritio genero successore declarato.

MAVRITIVS.

CAPPADOCEN hominem uirtus, & rei militaris scientia, partaque eius ductu de Persis insignis uictoria, imperio facile imposuit: quod sub initia Persis uictis, Scythias afflicta, Langobardis repressis, & Hunnis è patrio solo in solitudines pulsas, feliciter administrauit. Mox auaritie studens, cum frustra Phocæ insidias, somnio etiam admonitus precauisset, dum miles stipendio fraudatus seditiosus agit, ab eodem Phocæ imperio, & uitæ priuatur: cum imperasset annis .xx. uixisset tres, & sexaginta: eius etiam omnis prosapia sublata est. Turcicum nomen tunc primum Asiæ audium.

Phocæ

PHOCAS.

Ad eò præcipites in malum homines agimur, ut Phocas nec Mauritiij auaritia admonitus, adepto imperio per Mauritiij cædem ab hoc uitio temperarit. Quin longè studiosius colligendæ undique pecunie incubuit, et omnia ex Persicæ seruitutis instituto egit. Vnum in hoc homine laudes, quòd Romanum Pontificem principem omnium iure declararit. Cetera ad eò socors, & ignauus, et frequentibus adulterijs infamis, ut, cum Romanum imperium undique Barbari uastarent, staretq; solum eius nominis umbra, conspiratum sit in illum ab Heracleona, & Heraclio, & Prisco: qui captum inertissimum hominem prius interfecere, quàm ferre suppetias eius milites potuerint, omni stirpe principis impurissimi sublata.

HERACLIVS.

Labenti iam pridem imperio, & prægrauatibus Persarum armis, Syria cum ipsis Hierosolymis expugnata, Heraclius accepto diademate à Sergio Pontifice primùm omnium Persicum bellum parat: ad quos legatis antea missis pro inducijs impetrandis contemptim ab his habitus, ad eò excanduit, ut differre amplius rem non poterit. Responderunt enim impij hostes, non prius se Romanis pacem daturus, quàm CHRISTVM abanegasset imperator. Quare ingentibus copijs in Chosroen ductis, uictis eius sepe ducibus, & cum omnibus copijs cæsis, mox prostrigato Chosroë, Persidæq; omni in ultionem nostram igni, ferroq; uastata, lignum salutiferæ crucis recepit. Celebris adhuc est Christianis dies festus argumentum uictoria insignis, pacis uidelicet

partæ,

partæ, & Tigridis fluij inter utrunque imperium terminati. Triumphatumq; egregie cruce prelata. Imperauit Heraclius annos xxxi. nouo morbi genere perijt, uirili mēbro semper ita distento, ut quoties meieret, lotium multum aspergeret, nisi obiecta tabula id phibuisset. Creditū est, hereseos Monothelitarum, in quam incididerat, & nequitie supplicium luisse. Hoc tempore Saraceni Maomethe duce caput extulere. Quare breuiter de eius ortu, & successu interim quædam perstringamus.

MAOMETHIS ORTVS.

Ex Arabia constanti ueterum scriptorum fide hoc malum orbi prodijt. Inde enim humili loco natus, dum locandis, conducendisq; camelis uictum quærit, adolescēs ingenij uasri, uiduæ domina nuptijs, & opibus mox auctus, Sergium monachum nostratē familiarem habuit, cuius adiutus opera, cum Christianos, & Iudæos accusaret: hos ut impios, qui summū prophetam excruciasent: nos ut simplices, qui de CHRISTO ridicula prodamus, paulatim latronū manum cōegit, & diuinitate quædam inde sibi astructa, facileq; leuissimo hominum generi persuasa, consilium armis addidit. Inde rerum successu prosperiore elatus, Syriam uastat, & Damascum regionis caput expugnat. Tum uerò in Persas arma conuersa, quibus cōgressus, & primò uictus, reparandis copijs intentus, Scenitas sibi Arabas adiungit, gentem per ea tempora Romanæ militiæ assuetam: & quæ ob negata ab Heraclio stipendia, rebelles animos induerat. Sicq; paulatim firmato imperio, & diuinitatis cuiusdam opinione persuasa, quam armis tuendam contra aduersantes præce-

E perit,

perit, quadragesimo uite anno, ueneno (ut aiunt) à domea sticis dato periit. In quo homine nescio magis ne ingenij calliditatem admirer, an gentis eius stultitiam, an potius Christianorum principum socordiam: qui nec nascentem comprimere flammam (factu tunc facile) uoluere, nec magis postea rerù successibus auctam potuere. Vnde labe illa iam ad hoc eui non Asiam solum, & Africam, sed magnam Europe partem infecerit, ut iam de Christiana pietate tuenda in discrimen uentum sit.

CONSTANTINVS HERACLI.

Hic annum unum cum imperasset, recte, ac uere pietatis cultor, Martine nouerca insidijs, quæ Heracleonæ imperium astrueret, ueneno tollitur. Illa uerò cum imperium malè partum cum filio uix biennio tenuisset, à Senatu cum decenni filio expellitur, amputata prius matris lingua, filio naribus.

CONSTANS.

Constans ex Gregoria, & Constantino proximè relicto proles rerum potitur, adiuuente Senatu, qui Martine scelus execratur. Hic autem impietatis hæres, Martinum Romanum pontificem sibi aduersantem, comprehendendi iussum, in exilio mori coegit. Cetera hominem non improbares, si pietatem, & auaritiã demeres. Saracenis classe congressus, uictus aufugit: quibus patris id post disidio laborantibus, biennij inducijs impetratis Italiam petiit, ut eam à Langobardico iugo liberaret. Sed cum Romã uenisset, uictus à Langobardis acie, quicquid antiqui operis, signorum uel fuit, intra quinque diem inde sustulit: ut plus ornamentoꝝ paucissimis diebus urbi

detra

detraherit, quàm Barbari per tot annos. Inde in Siciliam traiciens, cum sextum ibi annum ageret, et auarè, et crudeliter tributum exigeret, dolo suorum interficitur, postquam annos VII. ac XX. imperasset.

CONSTANTINVS POGONATVS.

Meliore orbis fato Constantinus imperium excepit: qui maximus natu relictus à patre Byzantij, ut imperium administraret, audita eius morte, in Siciliam uenit: ultusq; Mizizium tyrannum, & cædis paterne conscios, bellum aduersus Saracenos septem annos, terra, mariq; feliciter gessit. Fatigati enim bello maritimo Arabes, quod ex Cyzico à se capto, Byzantio singulis æstatibus inferebant, maxime ignis miraculo territi, qui sub aqua arderet (Callinici inuentum) tempestate etiam graui oppressi, serè omnes periere. Nec terra felicius res eorum administrata. Victi enim una acie XXX. suorum milia amisere. Quare pax honestissima secuta, pollicita usq; Mauias eorum dux, Ioanni legato imperatoris ad id misso tributum annuum, auri pondò III. milia, seruorum etiam honestorum, & equorum totidem. Sexta hoc principe uere pietatis celebrata synodus Constantinopoli. Pax ubiq; etiam floruit, præterquam quòd Bulgari trans Danubium repentinè bellum ostentauerunt: quod cum infeliciter gereretur, inhonesta pace Mysia bis ad inhabitandum data est, tributò etiam annuo promisso. Imperauit annum septimumdecimum Iustiniano filio hærede, cum fratribus minoribus naues amputasset. Pogonatus appellatus, quòd imberbis in Siciliam profectus, barbatus reuisset: τὸ ὄνομα enim Græci barbam appellant.

E 2

Iusti

IVSTINIANVS.

VLtimus Heracliane stirpis Iustinianus imperia presuit, prauis ingenij, et uarij, atq; à fide recta abhorrentis. Siquidem synodum aduersus sextam à patre celebratam indixit, bonis omnibus aduersantibus, & in primis Romano pontifice, quem comprehendendi madauit. Bellum aduersus Arabas, & Bulgaros contra fœdera motum, utrunq; calamitosissimum gessit. Quare & crudelitate etiam in suos inuisior factus, Leontij patritij, & Callinici patriarche dolo deturbatur imperio, atq; Chersonam relegatur, nare prius abscessa. Unde mox fugiens, & ad Trebellium Bulgarorum regem fuga lapsus, eius opera restituitur, Tyberio, qui Leontio successerat, fugato, & Callinico patriarcha lumimbus priuato. Illud seuitie hominis argumētum traditur, quòd quoties truncas nares emungeret, toties unum ex ijs, qui Leontio sauerant, ad supplicium rapi iubebat. Sexto denum, & decimo anno à Philippico pulsus, quem reclamante Constantino Pontifice, acrius insectabatur (uenerat autē ad illū Romanus antistes accessus, & ab imperatore honorificentissimè exceptus) uitam, & imperiū pariter amisit, sexto anno post exilium, cum x. ante præfuisset.

LEONTIVS.

LXXXVII. annos ab Heraclio ad Iustinianum in una gente imperatum: quod nescio an ulli priorum contigerit, cum Leontius Iustiniano relegato, imperium sibi iudicauit: qui classe aduersus Arabas Africā occupatas ingenti parata, cum infecta rediret, imperio expellitur, postquam treis tantum annos rerum potitus esset. Hanc

ergo

ergo Tyberius captū (sic enim, quam Absimarum dicitur) adepto imperio, naribus truncatum custodiri iussit.

ABSIMARVS, QVI ET TYBERIVS.

Hunc classem in Creta imperatorem dixit, qui Heraclij fratrem statim aduersus Arabas omnia uastantes cum misisset, eius forti opera haec tenus represit, ut à nostris abstineret. Inde Philippicū nobilitatis precipue Chersonā relegauit, quòd aquila caput obumbrasse uidebatur dormienti. Ceterum septimo post anno cum Leontio captus, à Iustiniano interficitur.

PHILIPPICVS BARDANES.

Nunquam maior principū impietas, maior ue, quòd grauius doleas, foecordia. Quippe hic adeptus imperium, sextæ synodi decreta altera synodo infirmare contendit: gratificaturus monacho, qui imperatum illum prædixerat, hoc prædictionis præmiū petenti; quare cum loquentie multum huic inesset, sapientia parum, opesq; imperij iam pridem congestas dissiparet, passus etiam Bulgaros Thraciam populari, priuatus oculis in ordinem redigitur, anno uno, & mens. vi. uix expletis.

ARTEMIVS, QVI ET ANASTASIVS.

Hic adeptus imperium, cum optime, que ad pietatē rectam attinent, instituisset ex Pontificum assensu, classem ingentem aduersus Arabas in Alexandriam emisit. Verum clasarijs quibusdam contumacius agentibus, qui illum oderant, domum reuersi, Theodosium ignobilem alioqui uirum imperio præficiunt: captusq; Constantinopoli, monasterio Anastasium includunt, cum annum unum, uenses tres imperasset.

E 3

Theo

THEODOSIVS ATRAMYTENS.

Obfuro licet loco natus, non pœnitendum imperatorem egisset, si diutius illi per Leonem, & Cononem Orientis præfectos imperare licuisset. Verùm cum Leonem exercitus imperatorem dixisset, pertusus belli civilis Theodosius cœsit imperio, monasticamq; uitã amplexus, satis diu, ac felix in ea uixit, cũ annos 11. impasset.

LEON ISAURVS, SIVE CONON.

Obscuritatem generis (quippe qui apud Isauros natus exercuerat sedentariam) cum alijs sceleribus, tum uerò impietate in Deũ, ac eius imagines facillè Leonæquauit, unde illi cognomen εἰκονομάχης, & δρομαχῆς Grecis, quarum perdedi tantus hominem ardor inuaserat, ut ludæis duobus gratificaretur, qui illum tantò antè imperaturum prædixerant: ut & Constantinopolitanum pontificem, Germanum nomine, aduersantem, sede extraferit, & Romanum antistitem obsistentem comprehendè iusserit. Saraceni certè ducibus Masgaldæ, & Solimano Constantinopolim triennali obsidione, terramariq; fatigauerunt. Verùm peste, famèq; confecti, à Bulgarijs etiam sepe uicti, elasse magna ex parte igne sub aquis ardens consumpta, paucissimis ex tanto naufragio seruatis, manifestam in se nummis iram sensere: nec minori interitum clade in urbe seuitum, trecenta. & amplius ciuium millia peste, famèq; consumpta. Ridicula planè quidam de cœlesti igne, & nauium numero prodidere. Inde Siciliam Sergij præfecti opera rebellantem, ad officium retraxit. Circa finem imperij, quod quartum, & uigesimum durauit annum, graui terræmotu Bithynia, Thraciæq; con-

cussis

cussa, muriq; Byzantijs magna ex parte collapsi, quo Theodosij maioris, & Arcadij filij statuæ ad terram deiectæ. Et quæ res flectere impij principis animum ab impietate debuerat, tanquam in manifesta deũ ira, ille uerò ad priuatum quæstum retulit, tributo ad restituendos muros imposito, ut in singula numismata quatuor, & uiginti obolos ærario principis inferret, quod postea in multas ætates abiit. Hoc principe Romani pontifices ad Francos primum respexere.

CONSTANTINVS COPRONYMOS.

Impio patri scelestissima successit proles Constantinus cognomento Copronymi, quòd infans baptismi lauacro admotus, medijs sacris alimonie excrementis aquam polluerat. Is non solum patris impietatem in abolendis diuorum imaginibus reddidit, uerùm etiam grauiore scelerè reliquias eorum aut contempsit, aut combusit: quam in numina impietatem immanitas hominis inuisiorem fecit, dum nobilissimum quenque tollendum è medio curat. Antistes certè Constantinopolitanos unum, & alterum ignominiosè prius habitos, & grauius ad hæc excruciatos, capite plectit. Hic Bulgaricum uariante fortuna bellum terra, mariq; gessit. Artabasdum primæ nobilitatis hominem imperatorem ab orthodoxis creatum, post biennium à se captum, oculorum usu cum liberis priuat. Grauiissimam hyemem, uti Pontus, Bosphorusq; ipse Thracius perglaciauerit, expertus, post infinita flagitia exquisitissimo cruciatu consumptus obiit imperij anno x x x l i i. duobus mensibus minus.

L E O,

E 4 NON

Non imperij solùm, sed paterni sceleris hæres aduer-
sante matre Bulgarici sanguinis pientissima succes-
sit Leo, qui ad impietatem sacrilegium etiam addiderit.
Nam coronam à Mauritio principe Deo dicatam, nefas-
rio capiti imponens, captus gemmarum, et auri splendore,
breui pœnas luit: caput enim impium carbunculi aposte-
mate statim intumuit: tandem ardentissima febrî subsecu-
ta, impium spiritum nefarius exhalauit, imperij anno uno.

CONSTANTINVS LEONIS F.
et Irene mater.

Reditus tandè his principibus ueteri religioni suas-
nitor, reddita uetus pietas Irenes matris opera: que
Attici sanguinis forma insignis, sed probitatis opinione
in signiori Leoni nupserrat. Quare conuentu trecentorum
et l. patrum Nicæe indicto, que septima synodus ha-
betur, templis, diuûsq; sue restitutæ sunt imagines. Nec
multò post tamen Constantinus iam adultus matrem haud
amplius passus, imperio deiecit, eiectam in ordinem redi-
git. Nicephorum imperatorij et ipsum stemmatis, in que
suffragia multorum tacite inclinabant, oculorum, et lin-
guæ usu priuat. Et ne quid sceleris deesset, Maria uxore
monasterio obrusa, Theodoram concubinam inducit ma-
tris cõsilio, ut filium inuisum omnibus faceret: unde mox
rerum sola potita, filium in potestatem redactum excœcat.
Eadem die, qua sexto antè anno Nicephorum ille eodem
supplicio affecerat: ipsaq; non multò post à Nicephoro
pulsâ, in Lesbum insulâ relegatur. Huius imperio, quod
fuit cum filio annorum x. lamina inuenta est super cada-
uer his uerbis: Christus nascetur ex uirgine, in eum crea-
do:

do: Constantini, et Irenes imperio ò sol iterum me uide-
bis. Sed et Carolus à Leone Romano pontifice imperij
corona donatur uirtutis, et pietatis ergò.

NICEPHORVS.

Piget planè, ac pariter me pudet, tot portetis uerius,
quàm principibus referèdis immorari: nisi quòd præ-
terquàm quòd rei series ita exigit, nõnihil et huiusmodi ho-
mines uitæ profunt, dum eorû exitu et deterrentur pesti-
mi, et optimus quisq; ad uirtutè, honestumq; accenditur.
Nemo enim maiore hominû opinione ad imperium uenit,
dum singulos aut muliebris impotentiæ, aut flagitiosissimi
principis tædet: nemo auarius, aut crudelius administra-
uit: quorû scelera mox pœnas meritas luit. A Bulgaris
enim paulò antè à se uictis, improuiso noctis assultu opa-
pressus, ipse cum toto exercitu ad internitionem cæditur.
Stauratius filius saucius humerum, uix Adrianopolim eua-
sit. Hic Venetam rem sociali classe aduersus Gallos iuuit.
Populoniæ dolo magis, quàm ui, captam diripit.

STAVRATIUS.

Adrianopoli, in quam euaserat, post patris interitum
imperator ab amicis salutatus: nõ multò post à Mi-
chæle Curoplate Rangabe cognomento, qui Procopiam
sororem eius in uxorem duxerat, imperio deturbatur, et
monasterio includitur, post quàm cum patre annos lx.
imperasset.

MICHAEL CYROPLATES RAN-
gabe cognomento.

Melior pacis artibus, et pietate maior duobus à me
proximè relatis successerat Michael, si, quàm in
E 5 1094

toga bonus, tam bellicis rebus administrandis uiguisset, à quibus tantum abhorruit, ut ad unam aduersam cum Bulgariis pugnam, à quibus castris etiam exutus est, ita conciderit, ut accepto nuncio de Leonis imperio, monasterio sese abdidit, habenas regni facile cõcedens post annũ alterum imperij. Hic cum Carolo Francorum rege sædus ita iniit, ut Veneti suis legibus, ac iure uiuerent: immunitate his seruata, quam ad eam diem in terra Italia retinuerant.

LEO ARMENIUS.

Pardi Patrij filius magno omnium gaudio, maiore spe rei Romana præficitur: nec conceptam de se huminum animis spem frustratus esset, nisi egyptias uirtutes crudelitate in suos, et impietate in deum mox fœdasset. Quippe qui parca de Bulgaris in signi uictoria, cū ab armis quies esset, ad eadẽ multorũ cõuersus, diuorũ imagines deleri penitus iubet: nec prælagijs, aut somnijs maternis cladẽ imminẽtẽ euadere potuit. Nã à Michæle Traulo, quẽ in custodia detinebat, noctu per insidias, dũ sacris operatur, cæsus obiit post annos imperij VII. et menses V.

MICHAEL BALBUS.

Amorium Phrygiæ superioris oppidulũ dedit hunc principẽ, nõ humili solum, sed sordido etiã loco natũ: ad quẽ impietas quoq; accesserat ex heresi Iudeorũ, atq; Thinganorum hausta: linguæ præterea uitio balbutientẽ: unde Græci τρεῦλον appellauerunt. Hic post interfectũ Leonẽ, à quo ad tantã fortunã euectus erat, Thomã, qui tyrãnidẽ inuaserat, uario primũ rerũ cunctu tandẽ oppressit: de se etionisq; socios cū ipso Thoma sustulit. Saraceni hoc principe ex Africa præfecti, Cretã in sulã occuparunt.

pant, totamq; ferẽ in ditionem redigũt, Græcosq; duplici prelio uincũt. Ipse princeps cū annos V III. menses IX. imperasset, Theophilo filio per manus imperiũ tradidit. Vetus oraculum innotuit, tum rem Romanam in lapsum præcipitem ruiturã, cū balbus, et aurißimus princeps imperaret, qualis hic uir fuit.

THEOPHILVS.

Maior iustitiæ cultus in Theophilo filio: quippe, qui facillimum sese statis diebus adeuntibus exhiberet, et ad seueritatẽ interdum propensior acrius delicta puniret: sed par impietas, ut qui diuorum imagines ex paterna emulatione auersatus, non paucos, qui eas colerent, ad mortem usque cædi iusserit. Saracenis Asiæ prouincias uasantibus bis congressus, bis uictus est, castrisq; exutus. Quinetiam Amorum, unde illi genus, ab ijs obfessum, et proditione captum diripitur. Cumq; annos duodecim rebus præfuisset, dysenterie morbo periit.

MICHAEL THEOPHILI, ET THEODORA eius mater.

Fecit Irenes Consistãti mi matris administratio, ut scemini nõ pœniteret imperij. Quare Theophilo uita functo, Michæli filio adhuc infante, et sub tutela matris, ac principũ uirorũ relicto, Bulgari Scythicũ genus pietatẽ nostrã populariter sunt amplexi, cū Theodora genitrix rebus adhuc præcesset. Verũ impotentia muliebrem quis æquo animo ferat, ubi presertim impietatẽ asserat? Nam et illa diuorum imagines excrata est. Ceterum impietatis pœnas mox dedit à filio monasterio inclusaz qui quo similior, quam patri, per summam ignauiam, ac prodigalitatẽ rem affluxit, à Saracenis etiam castris

exutus, nec minore infania Circensibus ludis oblectatus est: quibus dum plus ingenio indulget, Basilium Macedonē Barda interfecto, cōsortē imperij adsciuit, à quo mox occisus est imperij āno xiiii. quorū treis cū matre egerat.

BASILIVS MACEDO.

Quis crederet et hunc captiuū inter uenales Constantinopolim adductum, Romanæ rei præfuisse, qui nec patriam, nec parentes saltem ciere posset: præfuit tamen et eo rerū successu, ut ad eius nepotes imperij maiestas trāsierit. Primū igitur adepto imperio profusissimas Michaëlis largitiones reuocauit, ut dimidium eorū, quæ acceperant, arario inferrent, et treis liberos imperij heredes instituit. Inde in Saracenos, qui Cretam occuparāt, profectus, ab his nauali prælio superatur: quos tamē alieno ductu post uicit. Hoc imperante, Saraceni ex Africa soluētes, cum Italiam magna ex parte uastassent, Dalmatiam quoq; populati sunt, Rhagusio etiā capto, quos tamen Nicephori Phocæ ductu inde post eiecit, Bario in ditionem suam redacto, tametsi Veneti una, atque altera expeditione rem Christianam inuisent. Ceterum cum annos xx. imperasset, à ceruo in uenatiōe cornu ictus, mox periit. Vir frugi, et quem principem non contemnās.

LEO BASILII PHILOSOPHS.

Constantino filio maximo natu (uiuēte adhuc patre) uita functo, Leo cognomento Philosophus frater successit: qui Bulgaros desiccantes, Turcarū auxilio primō uicit. Verum ab his pmanes inducias delusus, magna clade afficitur. Inde in Saracenos classe cōparata, Nicetæ ductu egregiā uictoriā peperit, literarū omnium, et astrologiæ

logiæ in primis eruditus, et qui filium Constantinum imperaturum diuinaret. Tandem post annos v. et xx. menses treis alui doloribus fatigatus, Alexandro fratri imperium per manus tradidit, cui filium commendauit.

ALEXANDER.

Nec Basilio patri, nec Leoni fratri similis Alexander successit, uir luxu, et ignauia perditus, annum, et mensē rerum potitus. Qui cum nec ipse rectē administraret imperium, et ignobilissimū quēq; ac turpissimū rebus præficeret, erūpente naribus sanguine extinctus est.

CONSTANTINVS.

Septennem hunc pater Leo sub tutela matris, et nobilitium quorūdam reliquit: quorū diligentia Andronicus Ducas tyrānidis inuasor oppressus est. Inde Bulgaria Thraciā uastatibus bellum indiciū: quod feliciter sanē Phocæ ductu successerat, nisi casu quodā cōsternati milites iam uictores in fugā cōuersi fuissent. Eadem quoq; fortuna alterius in Bulgaros expeditionis fuit ducū discordia, et Ambitione: ut et Cōstantinopolis Bulgaro hoste sit obsessa, et Romanus Lecapenus Zoë Constantini matre prius eiecta, imperij socius adscitus à Constantino necessario sit, qui Helenā eius filiā in uxorē etiā duxit. Ceterū Romano in exiliū pulso, Christophoroq; eius filio cū tota Lecapenorū gente extincta, ipse rem imperij per annos undequadragesimā satis prudenter administrauit. Beneuolentia de Langobardis expugnato: et tyrānis quibusdam oppressis, Turcarumq; principibus aliquot Christiana pietate imbutis. Hic à literis, optimisq; disciplinis nō abhorret, quas penē extinctas ab interitu uindicauit, librum Romano

mano filio reliquit, in quo summā totius imperij, sociorū
omniū fœdera, hostium vires, rationes, consilia explicuit,
quæ nos in bibliotheca nostra tanquā thesaurū seruamus:
in quo multa de Venetis etiā nostris impator ipse describit.

ROMANVS LECAPENVS.

Non iusiurādum sanctissimum, quod præstiterat, nõ
gener Constantinus obtulit, quò minus imperium
& sibi, & Christophoro filio Romanus vindicaret, Con-
stantinumq; penè in ordinè redigeret. Is uerò cum Bulga-
ricū bellum cõtra Simeonè eorū ducè infelicitè gessisset,
et sextū, ac uigesimū annū præfuisset, tādè à Stephano fra-
tulo captus, infulsè includitur: mox & eius filij à Cõstãtino
cõprehësi, alter in Procõnessam, in Lesbū alter relegatur.

ROMANVS LEONIS IVNIOR.

Vt omnium ignauissimus, luxurq; ac otio perditus,
post Constantinū patrè imperiū suscepit Roma-
nus nomine: quod tamè alieno arbitrio rexit, ingenio alio
qui non malo, sed interdum solerti, ubi animū adiecit:
foris aduersus Saracenos, qui Cretam occupabant, Nicea-
phori ductu, et aduersus Turcas Asiam uastates eiusdem
Nicephori, & Leonis fratris imperio felix. Domi in ma-
trè, ac forores impius, ut regia ciectæ, quæstū meretriciū
sint amplexæ: ipse ludis, ac crapulæ intentus, post tertiu-
decimū imperij annum obiit ueneno etiam potionatus.

NICEPHORVS PHOCAS.

Nobilissimus haud dubiè Romano successit Nica-
phorus cognomèto Phocas, Phocæ Nicephori ne-
pos, qui in Sicilia contra Saracenos res egregias gesserat.
Simulac igitur adeptus imperiū est, classem in Saracenos
occupat

occupantes Sciliam instruit: ipse in eisdem Asiam uastan-
tes exercitū duxit: in Sicilia res infelicitè per duces actas
ipse Ciliciam, & magnam Asiæ partem letis auspicijs re-
cepit: mox Anthiochiã noctu aggressus fortius Saracenis,
imperio subdidit. Sed quàm bellica re fortunatus, tam do-
mi infelix, dū auaritiæ, Socordieq; sese emancipat. Ex quo
in odiū ciuiū incurrens, facile à Ioanne Zimisce adiuuante
Theophania Nicephori uxore, noctu intra cubile interfi-
citur, cum rerum potitus esset annos sex, menses totidem.

IOANNES ZIMISCES.

Clarus hic iam antea militari laude imperiè affectu-
tus, Basiliū, & Constantinū fratres, Romani iunio-
ris filios, imperij cõfortes ad seiscit: in Rhoxolanos Bulga-
rian sibi uindicantes felicissimè rem gerit: Phocam Nicea-
phorū rebellantè capit: indeq; Bulgariam omnè imperio
adiicit, ciectis inde Rhoxolanis, Sphendoslawoq; eorum
rege ad deditionè coactõ. Mox Cõstãtinopolim reuer-
sus, cum triumphantis specie inuectus urbi esset, potionam
tus post imperij annum sextum, & menses sex decessit.

BASILIYS, ET CONSTAN-
TINVS fratres.

Nlli diuturnius rerū potiti, quippe qui Ænos LIII.
præfuerint, & ne sine ciuili bello rem transigeret,
Bardæ Scleri ambitio fecit, quem inuaforè imperij tãdem
acie uictū ad Persas fugere cõpulerè: nec multò post Pho-
cas Bardæ cognomento ab exilio reuocatus, indignatusq;
post rem præclarè aduersus Sclerum se duce nauatam, ab
imperatoribus contemni, desciiuit: quem & ipsum cæsum
in acie superarunt, inde in Bulgaros itum, quos prælijs
aliquot

aliquot uictos ad deditiōem tandem totius gētis Basilius compulsi, usus ad compeſcendam eorū perfidiam grauiore in uictos poena. Nam xv. millibus eorum captis oculos effodit, uno tantū incolumi, qui eis ad Samuēlem eorū ducem praeiret. Quare dolore animi Samuēl affectus, nō multo post obiit. Bulgaria igitur omni subacta, & imperij terminis undiq; ampliatis, post Lxx. & alterū uitae annum decedens, Constantinum fratrem successorem reliquit.

CONSTANTINVS.

Hic cum fratre particeps dignitatis potius, quam potentiae, post fratrem per summam ignauiam, & luxuriam ita se gessit, uti obscurissimis, & barbaris hominibus rem totam traderet. Illud eo principe dignum laude gestum, quod Diogenes, qui Syrmio, & Bulgaria praerant, Patzinacas Istrum superantes uicit. Decessit tertio imperij anno septuagenarius, Zoë filia Romano Argyropulo in uxorem collocata.

ROMANVS ARGYROPYLVS.

Hunc Zoë filia Constantinus ut omnium nobilissimum, qui imperij haeres esset, delegerat, optima de eo omnium spe: quam sub initia nequaquam frustratus est, cum multa in melius mutarit, summa etiam liberalitate in omnes usus. Verum cum Saracenicæ Asiae expeditio parum ex sententia illi cessisset, repente mutatus, totum se ignauiae, ac pecuniae colligendae tradidit, nec multo post Zoë uxoris insidijs, & Michaelis Paphlagonis adulteri dolo, intra balneas aquis immersus obiit, cum annos v. & dimidium regnasset.

MICHAEL PAPHLAGO.

Q^u

Quis non effrenem in quinquagenaria foemina libidinem execretur? aut fortune ludum in hoc principe non admiretur? mancipium uidelicet barbarum, nec ullare, nisi forma commendatum, mente etiam commotū, labensq; ad singula momenta, spuma insuper oris sedat: septem tamen annos imperauit: nec malum omnino principem egit. Nam & tricenales inducias cum Aegyptio rege percussit, & Edesam obsidione liberauit: & domi in suos facilis, ac beneficus admodum fuit, uni Zoë propter expertam libidinem parum equus: qui cum intercutis etiam morbo laborare cepisset, Michaelē Calaphatem heredem imperij esse uoluit.

MICHAEL CALAPHATES.

Hic adoptatus à Zoë, praeter sordes parentum, qui nauas apud Paphlagonas pice obliuerent, unde Calaphates etiam dictus, auarē, ac crudeliter rem susceptam administrauit: ingratisissimus enim in omnes, patruū autore tantae maiestatis primū eiecit: reliquos deinde con sanguineos execut: inde Zoēn matrē in insulam relegauit: quod cum in dignissimē omnes ferret, populi cōspiratione restituta Zoë fugiēs cum fratre Costantino à turba capitur: & uterq; oculorū usu, familiari Graecis poena, priuatur: mēsisbus quatuor, et totidem dies rerū potitus.

ZOË, ET THEODORA.

Flagitia principum, ut muliebre imperium equius uideretur, esse crece. Quare sororibus duabus imperij fasces, ac maiestas asserta. Ceterum, ut uarium, ac mutabile semper est foemina, facile Zoë ardenti adhuc libidine persuasum, ut maritum ascisceret. Cumq; aliquot fastidia

F

disset.

disset, Constantinum Monomachum ab exilio reuocatum, imperatorij & ipsum stemmatis uirum sibi adiungit, & imperatorum pronunciat mensibus III. uix exactis.

CONSTANTINVS MONOMACHVS.

Hinc prima imperij labes, hinc reliquæ, quæ consecutæ sunt clades, ortum habuere: principe adeo ignauo, & libidine perditio, ut concubinam egregia alioqui forma, uxoris legitimæ loco habuerit, quam efficitim deperiret. Duplex illum factio sub initia Maniacis uide licet Georgij, et Leonis Tornicij est aggressa: sed Maniacis motus, qui ex Italia in Epirum transierat, una pugna secunda, & ducis morte facile cõpressus. Torniciana defactio eò grauior, quò diuturnior: sed eo post aliquot prælia tandem capto, & oculorũ usu priuato, facile consedit. Hoc principe Turcarum arma tunc primum per Asiam latius euagata: uicti tamen interim Rhoxolani, & Patzinacæ Scythicũ genus hominũ, Zoëq; uxore septuagenaria fato mox functa, et ipse tandẽ morbo prægrauate decessit post annos imperij bissexenos, & menses octonos.

THEODORA.

Non pudeat et Theodorã Zoës sororem, quæ biennio uix imperarit, nostris inserere commentarijs: quando quidem non muliebriter femina rebus præfuerit. Quinimo tanta domi, forisq; quies, & otium fuit, tanta rerum omnium ubertas, ut fœminei imperij neminem poeniteret. Verum ingrauescente cum ætate morbo, illecebris eumuchorum Michaëlem iam senem in curæ partem cum aduocasset, ipsa non multò post satis, naturæq; concessit.

MICHAEL SENIOR,

Vix

Vix annum unũ rerum potitus erat, cum Isaacij Comneni motus in ordinẽ illum redegit, uirũ genere, et opibus clarũ: cetera minus ad imperandũ idoneũ ætate etiã prægrauante: qui priuatus non multò post obierit.

ISAACIUS COMNENVS.

Tandem uirum fortem, & pace, belloq; illustrẽ Cõstantinopolitana res fortita fuerat, Isaacii scilicet Comnena gente nobili, si ultra biennium sceptri, regniq; potitus esset: merum ille lateris morbo inter uenadum subitò oppressus, cum de salute desperasset, cucullam monasticam in ætate regno se abdicat, Cõstantino Duca de Senatus, populiq; uoluntate successore declarato. Sunt, qui scribant tanta continentia eum fuisse, uti nec uxorem cognoscere uellet post prolem semel ex ea susceptam, cum tamen ad morbi remedium medici in primis consulerent, ut coitu frequentiore uteretur.

CONSTANTINVS DVCAS.

Et hunc suorũ conspiratio sub initia grauis exceperat: quam cum non sine discrimine compressisset, ad Reip. administrationem cõuersus, non pessimũ principem egit. Vere pietatis cultor, & æqui obseruantissimus: sed auaritiæ studiũ prægrauabat: unde inuisus suis, hostibus etiam ludibrio fuit, imperij res undiq; uexantibus. Accessit ad externa mala familiaris Cõstantinopoli clades grauis terræmotus, quo templa, ædesq; multe corruere: sed morbo inualecente Eudociæ uxori, & filijs sceptrũ tradens, anno VII. et mense VI. imperij, cum LX. & amplius uixisset, excessit.

EUDOCIA, ET FILII.

F 2

Poterant

Poterat res domestica fortasse muliebri prudentia nõ incommode administrari, si à bellis externis quies affuisset: sed imminentibus undiq; Barbaris uicit eorũ sententia, qui uirum idoneum præficiendũ rebus esse contendebant. *Quare iurifurandi oblitus, quo marito morienti sese obstrinxerat, nõ superinducturã se imperij rebus maritũ alium, siue etiam coacta, Romanũ cognomento Diogenẽ, filijs etiã nõ improbantibus, post menses vii. imperij uirũ sibi adiunxit, qui Remp. prudẽtia, ac fortitudine tueretur.*

ROMANVS DIOGENES.

Hic Diogenes pater fuerat haud dubiẽ domi, militiaq; clarus, qui postea tyrãnidis affectatũ reus se ipsum præcipitauit. Paternã igitur laudis emulatur filius, cum uictoriã egregiã retulisset ex hoste barbaro, dignus est habitus, quẽ Eudocia in thori, curãq; partem acciperet: quã tamẽ non multo post facillẽ poenituit, cum insolentia hominis pertæderet, qui rem ad se totã traheret. Prior expeditio in Barbaros Asian uastantes uario rerũ successu illi administrata. Altera finestissima, Romano milite uel fugato, uel caeso, ipso certẽ imperatore (quod ad eã diem nõquam cõtingerat) capto. Ferunt Azan Turcarũ principem ad primũ nunciũ capti imperatoris Romani uix credentẽ constituisse: mox ad se adductũ, & cognitum in summo honore à Barbaro habitum, & amplis donatũ muneribus, pace inita dimissũ: sed Byzãtij omnia ad primũ cladis acceptã nunciũ mutata erãt: ipsa Eudocia relegata: Romano abdicatũ imperiũ, & Michãel maximus Cõstantini filius rebus præpositus. Ipse Romanus cum bellũ frustra pararet, tandẽ deditus præter iurifurandi

vandi religionẽ oculis immanẽ in modũ prius effosis deponatur in insulam: ubi non multo post decedens, ab Eudocia uxore sepelitur post annos tres, menses autẽ octo.

MICHAEL CONSTANTINI DYCAE

filius Parapinacius.

Ignauissimum principem numina nobis (nt arbitror) iam pridem infesta dedere: quẽ à fame, quẽ sub eo inuuluit, Parapinacũ appellauere. Cum igitur imperij res pari ignauia, ac sententia uexarentur, principe sub Psello magistro uersibus tantum factitandis inteto, Nicephorus Botaniates cognomẽto haud dubiẽ nobilissimus imperiũ sibi asseruit: quem in socordis principis inuidiam ciues facile admiserunt, Michãele prius cum uxore, & filio post sextum imperij annum, & menses sex cœnobio incluso.

NICEPHORVS BOTANIATES.

Aphoca imperatore stemma huic ductũ: quare tanquam omnium nobilissimus Michãele facillẽ reiecto surrogatur: qui Cõnenorum fratrum forti primũ, fidelitq; opera usus, qui Bryennium tyrãnidis inuasorem, & Basilacium sustulerant, mox ab illis defectionem meditantibus imperio deturbatur anno lli. quã impetrate cœperat: ipse monasticã uitam secutus. Alexius autẽ Comnenus minor natu, militari turbe acceptior imperator saluatur: qui Byzantium ingressus die dominicæ cœnæ sacratissimo magne hebdomadis, hostilẽ in modum urbem totam diripuit, nullo non iniuriarũ genere in ciues edito.

ALEXIVS COMNENVS.

Successit iã hinc familia, unde hereditariũ, ac proprium in Gracã gentẽ odium ad nos transfussum sit.

Nam et si iam pridē sub Photio schisma cœperat, manebat tamē qualiscūq; Romani pōtificis maiestas, & malē sariā gratiā affinitates quēdā cū principibus nostris inita foci labant. Alexius autē ueluti ex professo hostis Latini nominis præter bellū, quod cū Roberto Viscardo infelicitè gessit, Venetis etiā armis adiutus, Gallorū memorabilem illā expeditionē, quam suspectā semper ab initio duxerat, perturbare conatus est. Ceterū nō succedēte cōsilio, his cōditionibus cōmeatu, & alijs necessarijs rebus adiuuū se Gallos recepit, si, quæcūq; cepissent ex hoste, sibi restituerent: ex ducibus certē nostris plurimum Boamundo Nortmanno deferre uisus est. Cōuersus inde ad pacis artes, orphanotropheion erexit, & museum: in altero pueros, puellāq; parentibus orbos alendos, in altero erudien dos instituit, sumptuosq; his ex regio uestigiali datus: ipse uerō morbo fatigatus, post VII. & XXX. imperij annum, menses IIII. cum dimidio, moriens, Ioanni filio reluctante in primis matre, imperium reliquit.

IOANNES.

Ioannes, quē nostrorum quidā Caloianē appellant, ubi imperiū adeptus est, suos omnes dignitatibus ornat, in Isaaciū fratrē propēssimus, quem incredibili charitate dilexit: uarijs expeditionibus in Asiam usus, Turcas, Persasq; prælijs aliquot uicit, urbesq; illis nō paucas ademit. Latinorū militū fortē, fidelemq; operā semper expertus, legatos ad Innocentiū pontificē, & Lothariū imperatorem uictoriā de Rogerio gratulaturus misit: tandē memorabili exitu in uenatione sagitta uenenata digiti dextre saucius, post quintū & uigesimū imperij annū, et menses octo

octo, natu minori Manueli sceptrum reliquit, cum Isaaciū ut minus ad imperandum idoneum reieciisset: non contentus omnino princeps.

MANVEL.

Nellus infestior in nos fuit: nulli inuisiores successus nostrorū fure: ut Corradum Germanū, et Ludouicū Francorū regē, uarijs insidijs fatigari: quare coacti in tēpestiuē Bosphorū trajicere, cum in locorū angustijs à Græcis nostri cederentur, fame quoq; laborare cœperunt: sed sanē morbus etiā subsecutus gypso per summū scelus farina immixto. Quare indignatus Sicilia rex Rogerius bellum illi indixit: indictum fortiter gessit: uastata omni ora Græcia, et Byzatio etiā per suos duces adedē insultatus, ut sagittas argenteas, aureasq; hortis regijs immiserint. Venetis etiā nō minus infestus, cōtra ius gētiū Henricū Danūlum eorū legatū uiolat: negotiatores, quos disimulata pace euocarat, uno die cōprehēdit: quo uenetis armis pressus, tandem promissa bonorū restitutione, æquus pensionibus pacē impetrat: præliū cum Turcis strenuissimū gessit, in quo penē captus est. Federicū Aenobarbū etiā Italicis auxilijs exercuit: reſtæ fidei dogmata perturbare per insanā adortus, nō prius abstinuit ab incepto, quam omnes aduersantes sibi uidit: demum cum astrologia peritissimus haberetur, spōderetq; sibi multos adhuc uitæ, et imperij annos, totiusq; Orientis imperiū agitaret animo, post XXXVII. principatus annos monasticā uitam secutus morbo perijt, Alexio filio paruulo relicto.

ALEXIS.

Patri puer Alexius adhuc successit, qui fatigatus multorū insidijs Androniciū maximē infestū habuit, uirū

F. calidum

callidum, & impium: qui ex Isacio Comneno Ioannis fra-
tre natus, nobilissimus haud dubiè habebatur. Is Constan-
tinopolim ingressus primum tutorem egit, inde participè
imperij. Demum prater iurifurandam fidem, Domini-
ciam etiam corporis, & sanguinis haustu sacratiorem, Alexiū
xv. tantum annos natum, cum treis annos à patris morte
rerum potitus esset, miserabiliter excruciatum necari ius-
bet: capiteq; absciso, reliquū cadaver in mare proiecit.

ANDRONICVS COMNENVS.

CAllidissimus mortalium, ac seuus, cætera non im-
probandus, si regnandi libidinem demeres: biennū
rebus præfuit, omnibus ob institam seuitiā inuisus. Quare
bello etiam à Guilielmo Siculo appetitus, cum undique
premeretur, tandem ab Isacio Angelo prater suam, om-
niumq; opinionem imperio deicitur: captusq; ac per
urbem camelo sedens circumuectus manu abscessa, oculoq;
effosso, turbe, vulgiq; tumultu lacer perijt.

ISACIUS ANGELVS.

Comnenorum sublata stirpe, ad Isacium cognomēto
Angelum summa rerum prater omnū spem defera-
tur, qui cum prudenter se gerere sub initia uideretur,
classē ad recipiendam Cyprum frustra cōparauit. Bel-
lum etiam cum Mysis, qui et Valachi dicuntur, Petro, &
Asane fratribus defectionis autoribus infelicitè gessit:
uarias interim multorū tyrannides oppressit. Federicum
Aenobarbum in Syriam properantem magnificè excepit.
Ipse uerò, cum in nostros beneuolo animo esse uideretur,
ab Alexio fratre, quem captum à Turcis redemerat Isac-
cius, per summum scelus imperio, oculisq; priuatur.

Alexius

ALEXIVS FRATRICIDA.

Non ingratus in fratrem solum, sed planè impius
Alexius uideri potit: qui non solum maiori fratri
imperium per scelus ademerit, uerum etiam nepotem ex-
torrem pateretur. Sed affuit non multò post grauis ultio.
Restitutus enim nepos patrem adhuc uiuentē rebus præ-
ficat. Ipso autem Alexio fuga dilapso, nepos Alexius Isac-
cij filius post subitam patris mortē imperator est dictus,
Gallorum, Venetorumq; armis præualentibus.

ALEXIVS INVIOR ISACII FILIVS.

PVer annorum xii. cum Pannonas, Gallosq; per ma-
trem, uxoremq; attingeret, Venetorum, Gallorumq;
ope in imperium restituitur. Id uerò prater alia in fœ-
dere sanciendo disertè cautum, ut patriarcha Constanti-
nopolitanus Romano pontifici tanquam maiori subesset:
& damna Franci, Venetiisq; à Manuele illata cōpensare-
ret. Qui mense post restitutionem suam uix exacto, cum
satisgeret rerum, quas promiserat, à Murziphlo quodam
ignobili, quem tamen ad summū dignitatis gradum extu-
lerat, fraude puer necatur: sed Murziphlus & ipse non
multo post in Peloponnesso captus, & Cōstantinopolim
retractus, per summam ignominiam, & cruciatus obiit.

BALDWINVS FLANDRENSIS.

Excellens Veneti sanguinis uirtus adiuta Gallicis ar-
mis, imperium, quod tot annos factiosissima, & tur-
bulentissima Græcorum natio possederat, Latino nomini
facile asseruit. Capta enim urbe post Murziphli fugam,
Balduinus Flandriæ comes, xv. uirum suffragio impera-
tor eligitur. Veneti priuo suffragio Thomam Mauroce-

F 5 num

num (quando ita conuenerat, ut ipsi antistitem darent, si Gallus imperaret) patriarcham designant: qui statim ad Romanum pontificē profectus, eum dignitatis suae auctorem fecit: moxq; reuersus celeberrimo gentium cōuentu, Balduinū imperij corona donat: qui iux anno circūactō, cum prater Adrianopolim cuncta recepisset, moriens fratrem Henricum successorem habuit. Sunt, qui annos 11 imperatum prodant.

HENRICVS.

Balduino fratri successit Henricus: qui pace cū Vlachis firmata, & filia ducis eorum in uxorem ducta, domi, forisq; cum prudenter se gereret, in Thesaliam profectus, Guilielmum filium Bonifacij regem Thesaliæ declarat: mox moriens Iolantam filiam Petro Antisiodorensi nuptam reliquit heredem, anno imperij xi.

PETRVS ANTISIODORENSIS.

Hic uxorio iure (quando mascula nulla supererat proles) inuix ab Honorio pontifice ad Laurētij sanū extra urbem insignia imperij accepit: inde Venetis nauibus soluens, cum Dyrrbachium in Venetorū gratiam frustra tentasset, à Theodoro Lascare, qui se Græcorum imperatorem gerebat, per asimulationē pacis prater intrisurandi religionē, & fidem medio conuiuii obrunccatur. Sunt, qui circa nemorosa Thesaliæ loca (Tempeca uocant) insidijs captū, & in uinculis asseruatū prodant.

ROBERTVS FILIVS.

Nulli dubiū esse potest, treis à me principes relatos pietate, ac fortitudine eximios fuisse: quibus tamen fortuna haud sanè arriserit: tum quòd rerū diu potiri nō est datū, tum quòd in tanta imperij nouitate obnoxia, ac

planè

planè precariam potestatem agerēt. Eadē propè fors Roberto affuit, qui ad paternæ captiuitatis nunciū Byzantiū aduolās, cum sese optimè gereret, Veneti nominis obseruantissimus inuidiā unius ex purpuratis suis sensit: qui abductam sibi ab illo sponsam iniquissimè frēs, impotēs animi cū domesticis in regiā irrupit, dehonestatamq; naribus puellam cecidit. Quam iniuriam ulturus Robertus, dum Romam contendit, atque inde reuertitur, in Achaia morbo decessit, re interim Veneto Prætori demandatam.

BALDVINVS.

Quasi fato euenisse dicas, ut quæadmodū à Balduino auspiciis regni cœperāt, sic in Balduino conciderent: patri Roberto sufficitur Balduinus filius. Cui, quòd per etatē tātæ rerū moli nō uidebatur idoneus, Ioānes Brēnius socer adiutor datur. Qui præualētibus Græcorū armis, cum Venetorū auxilio sepe rē tutatus esset, tādē oppignerato filio, et crucis dominicæ parte, quin etiā tēplorū donarijs omnium ablati, cum ingentē exercitū ad Bosphori fauces obiecisset, per eius absentia à Michaële Palæologo prodicione recipitur Byzantiū: ita dū externā uim formidat, domestica opprimitur. Anno igitur lxx. fere quā imperari à nobis cœptū est, Byzantiū amissū est.

LASCARORVM STEMMA.

Detur & hoc ipsum cum studiofis omnibus, tū Lascareæ familie haud dubiè clarissime, ut, qui interum ad Adrianopolim rei præfuerint, non ignorentur, quousque Michaëlis Palæologi uirtute Græcis iterum uindicatum imperium est. Imperator Alexius cognomen Angelus, quem fratricidam superius ostēdimus, Theodoro

doro Lascari filiam despondit, dotisq; nomine imperij titulos genero tribuit. Huic mascula proles ex uxore nulla, foemina tantum Irene filia fuit, quam Ioanni Diplobatazio in matrimonium iunxit, imperiumq; illi per manus tradidit. Cui postea Theodorus filius successit: ex quo Ioannes, quem Michael Palæologus puerum cum interfecisset, ipse sibi, & posteris per summum scelus imperium uendicauit.

MICHAEL PALAEOLOGVS.

Vehementis spiritus uir, cum illum fiduciarie quodammodo tutela pertæderet, imperiumq; sibi, ac suis destinaffet, Guilielmum Achaie principatu primium spoliat: inde Byzantio capta, cum Venetis bellū diu gefit: à quibus facile imperio deturbari potuit, nisi Genuenses obstuissent. Quare induciji iuitis, Lugdunum ad concilium uenit, quod Gregorius pontifex indixerat, facileq; illi cum Romano pontifice conuenit: ex quo tantam iniuriam Græcanica gentis contraxit, ut nec morienti iusta perfoluerint, & locum sepulturae negarint. Hunc annos quadraginta, et amplius rebus præfuisse, nisi annales dubia prodant, certum est.

ANDRONICVS, ET MICHAEL FILIVS.

Ex tribus maribus natu maximus Andronicus imperium arripuit: qui Michaelē matre Vngarica natum, consortem imperij sibi ascieuit: quo mox uita functo, præ dolore amissa filia, & generi, pater Andronicus Costantinum Despoten iuniorē ad imperij successionē inuocat: quod Michaelis filius Andronicus egrè ferēs, in auum inuigil, Genuensiumq; auxilio fretus, ius omne ad se trahit: sed

sed Veneti seniore Andronicū cum restituisent, tandē prægrauatibus Bulgaricis auxilijs, & Genuensiu, auus coactus Venetos destituit, partesq; Ligusticas à nepote coactus amplectitur, et septuagenario maior tandē moritur.

ANDRONICVS IUNIOR.

Sex annos, & amplius bellum uarium, & anceps hic Scum auo gefit: sepe tamen reconciliatis animis amicorum interuentu, & gratia malè facta nequaquam coeunte. Tandē cum Byzantium nepos clam ingressus esset, in auum nihil ultra molitus, illum secū imperare, quoad uixit, passus est. Eo mortuo, cum aduersus hostes Romanis nominis res egregias gefisset, multisq; uictorijs clarus esset, undequinquagesimo ætatis anno moritur, febre, caspitissq; dolore intra quadriduum confectus.

IOANNES PALAEOLOGVS, ET

Ioannes Cantacuzenus.

Mortuo Andronico iuniore, cū Cantacuzeni arbitrio, qui magni domestici dignitate supremā obtinebat, omnia prudēter gererent, Apocauci fraude uiri obscurissimi, sed solertia, & calliditate inter principis amicos præcipue dignationis, et patriarche ambitione in exiliū traditur: ille uerò iniuriæ impatiēs, bellū quinquennale aduersus reginā, & Ioannem gefit, Turcarum arma Europæ primus inferēs. Ceterū rebus in dies pestū euntibus, proditur illi Byzatiū: quod cū occupasset, nulli ferē molestus imperij tantum participē egit, filia in uxore 10 anni tradita: inde in Genueses socijs Venetis, & Arragonijs bellū uaria fortuna gestum: cui Nicolaus Pisanus dux præfuit: nec multò post bellum à Palæologo exule Cātacuzeno

cuzeno indictū, Turcarū in primis ope geritur, quibus etiā in Europa locū inhabitandū primus tradidit. Et cum ex Tenedo solus improuis Byzantiū ingressus esset, tandem Cantacuzenus imperio se abdicās, monasticā uitā sequequitur: hic Ioannes Mattheū Cantacuzeni filiū confortē imperij agentē tandem imperiū deponere coegit: & cum multa foriter administrasset bella, moriens filio Manuēli imperium reliquit.

MANVEL.

DE hoc nihil aliud memorabile prōditum, nisi quōd septē filios mares reliquit, quorū Ioānes natū maximus morienti successit.

IOANNES.

Avidus hic cōcor diē, pacisq; principibus cū sacris, tum profanis Græciæ totius comitatus Italiā petijt: Eugenijq; autoritatē secutus Florentino cōcilio interfuit: paceq; ac cōcordia perpetua (ut sperabatur) inita, mox domū reuersus nō diu superuixit, Iosippo etiā patriarcha Florentiæ defuncto.

CONSTANTINVS.

Horret animus tantæ cladis recordatione, & luctū adhuc tāquam in nouo malo mens refugit. Urbem totius Oriētis amplissimā, in qua christiana pietas millesimum, ac centesimū supra nonagesimū primū annū floruerat: ubi tot principes Christiani, tāta religio, tot diuorum tēpla, tot reliquie cōditæ erant, paucis diebus quam oppugnari cœpta sit, ab immanissimis, ac nefarijs Turcis captā fuisse: in qua nullæ scelerū facies defuerint: non dignitatis, non sexus, nō etatis habita ratio: supra cædibus, cædes stupris additæ: ipsa diuorū templa diruta: ipsa ossa Martyrum canibus, suisuq; obiecta. Constantinus imperator dum ad portam trepidus se recipit, fugientū

trepidū

trepidatione oppressus obijcit: cuius caput hostis ad ludibrium pilo affixum totis castris gestauerit: redemptor ipse Christus (prō pudor, & dedecus nobis æternū) iterum cruci affixus, luto, limoq; uexatus est: eaq; omnia re-presentata, quæ in illū Iudeorū gēs olim impia patrarāt. Elogiū inde additū cruci. Hic est Christianorū Deus: triuū ciuitas uexata, atq; ad arbitriū impotentissimi uictoris direpta: inde quicq; regij sanguinis mares, foeminaq; illustres superfuerit, aut inter epulas prægrauante uino Othomani iussu scedē iugulantur, aut uictoris libidini (quod grauius morte fuerit) reseruatur. Incidit autē clades hæc in annū salutis millesimum CCCCLIII. quarto Cal. Iuniis: qui dies funestissimus, ac religiosissimus esse nobis semper debeat. Quæ in re subeat ea reputatio, à Cōstantino magno Helenæ filio cōstructā urbem esse, Romæ semper emulā, sub Cōstantino, qui eiusdē nominis matrē haberet, captā, Turcarūq; iugo ad hęc diem subditā: cum Nicolaus pontifex Romanæ præesset ecclesiæ, Fridericus Germanis imparet: nostri iterum Veneti cum classe ductū Iacobi Lauretani emisisset ad subitæ oppugnationis nūciū, hostis Turcæ celeritate præuētī nullā opē lapsis iā rebus afferre potuerūt. Regnatū à Paleologis ānos serē dūctos.

DE BYZANTIO.

Fverit & hoc institutæ rei consequens, ut, qui Byzantiū primi condiderint, quæ ue urbis tam celebris incrementa à prima eius origine ad etatē nostrā fuerint, et quā uaria fortuna, perstringam: nam si castelli unius originem diligētius perscrutari nō ineptum ducitur, cui, quæso, ingrātū esse possit, urbis tā uetustæ, tam ample, in qua

Constantino
polis à Turcis
capta.

qua imperij Romani maiestas qualiscunque tot annos uiguerit, ortum, casumq; percepisse? Byzantium primò in angustiſſimo Europa, Asiaq; Euripo posuere Lacedæmonij Pausania duce, Lygos antea dictum: quod uariante deinde fortuna, dum incerti iuris possessio adhuc esset, Atheniensibus, Spartanisq; id sibi certatim uendicantibus, tandem libertatem sibi asserere: & dum neuter populus tanquam propria urbem auxilijs inuauit, libera conditionis esse cepit: per qua tempora res eorum admodum floruit agro fecundo, feraciq; in primis, & mari admodum opportuno, unde uectigalia, uectigalibusq; eorum augendis pisciū uis ingens ad eorū littora deferebatur. Quam comòdè posita esset, oraculi Pythij ambages arguit: nā consulentibus Græcis, ubi urbem cōderent, data sors exciderat, sedem oppido Cæcorū aduersam quærent, Chalcedonios haud dubiè inueniens, qui priores in ea loca profecti Megaris, priora legerant. Pisces etenim ex Euxino in Propontidem illati, ubi ad Chalcedonensē littus incurrauerat, territi candicante saxo, quòd à uado ad summa pelluceat, aduersum Byzantij promontoriū ex ea causa Chrysoceras appellatū, præcipiti petunt agmine. Itaq; omnis captura Byzantij, Chalcedonensibus penuria. Primum cū Romanis fœdus aduersum Pseudophilippum à Byzantijs imitū est: inde semper fortis, fidelisq; opera eorum multis, uarijsq; bellis usi sumus, quousq; Seuerus imperator occupatam à Pescennio Nigro, eo occiso funditus euertit, & in uici formam redegit, agro etiam eorum Perinthijs adiudicato. Fuit autem urbis murus Mileſio quadrato lapide, adeò indiscreta laterū structura, ut una propè muri

compa

compages spectantibus uideri posset. In huius ruinis Constantinus magnus aquile præpeti uolatu ex Chalcedone illic regulares funiculos, terq; ac quater infrentis admodum, urbem ampliore mœniū circuitu construxit, Romæ operibus, & nomine etiā emulā futurā: quam cū uarijs signis, ac monumentis undiq; conquisitis ornasset, ante v. Idū Maij Deiparæ Virgini dicauit. Quin et Valens mathematicæ prædictionis cōsultissimus, annos D.C.XCVI. potiturā rerum prædixit, quæ tamē adhuc duret: portus duos habet, quos ductis utriq; catenis, & turribus erectis munitissimos reddidit. Illud est, quod Dion grauis in primis autor memorabile prodiderit, septē turres eo artificio fuisse cōstructas, ut si quis uni inelamasset, lapidē uel immisisset, sonitus ex omnibus redderetur æqualis, ita ut ex singulis propius exaudiretur. Et cū multa ad ornatum nouæ urbis conquisisset, Cochlidem insuper Porphyretici lapidis ex urbe Roma aduehendam curauit, cui statuā suā, & clauū unum Christi redemptoris cruciatu in signem superimposuit, quæ Alexio Comneno uiuente corruerit. Paladium etiā ex illo cōportatū. Principes à Cōstantino eū diuersa fortuna, tum rerū uario successu multi præserere: magna tamen eorū pars ambitiosi, crudelis, auari, & obscuriſſimi: quodq; grauissimum sit, ab orthodoxa fide aut ab horrentes, aut etiā infestis: donec urbs terræ motibus, incendijs, seditionibus intestinis obnoxia, quibus alimētū leuitas gēti inſta præberet. Adde etiā, quòd principū instabilitate in nefaria gētis Turcicæ libidine deciderit: in qua nō sine nostro graui dedecore septuagēsimū propè annū domi nati fuerint: Maometes primus, inde Pazætes eius filius,

G & qui

Lygos quendam, nunc Byzantium, sive Constantinopolis.

Chalcedonij cæci.

Byzantium funditus euertum,

er qui nunc omnibus formidolosus Syriae, Aegyptorūq; imminet, Selinus. Et quoniā Turcarū proximē meminimus, qui nā illi fuerint, unde ue terrarū profecti, per quos duces eorū aucta res sit, breuibus explicandū est mihi. Tum quia res memorabilis admodū sit, tum quōd diuersa quaedam, quā nostrī haec tenus tradiderūt, et (ni fallor) similia ueri proditurus sim: cum alij praeter eorum nuda nomina, uix quicquam memoria dignū in multis retulerint.

DE ORIGINE TURCARVM.

Turcae, partim Caspio mari proximi, qui Asia, Oriētemq; uastarūt, Caucaasq; ueteres incole, qua parte ad Arctū uergit, partim inter Scythicas gentes relati, et Hunnici sanguinis, qui postea Ungari dicti sunt, existimati: quod ex Graecis autoribus, et Latinis aliquot colligat: ueteres scriptores (quod scīa) de his nihil, praeter Melam, et Pli. ille praeter nudū Turcarum nomē in Scythia relatione nihil aliud addidit. Sive igitur ueteres illi a Mela relati, sive recens aliquod genus hominū, eorū certē, qui Cadspij maris accole fuere, tenuissima memoratur primordia, et ut ceterarū gentiū planē obscura. Nā septingentesimū ab hinc annū natali sōlo relicto, in per fidē, atq; Asia minorē primū impetū fecere: sed nec unus dux illis, nec certum imperiū: uagi, dispersatiq;: quo ue cuiq; fors affuit, latrociantes magis, quām belligrates prouincias uastarūt. Prima stipēdia Basilio Macedone imperāte sub Muchumetio Saracenorum principe meruere: quorum praecipuē opera Babylonios, Indosq; ille uicerit. Sed peperit his uirtus inuidiam, prohibitiq; ad sua redire, indignati primō secesserunt: Tangrolipix, dunt in de uno, alteroq; praelio Tangrolipicis Muchumetio ducis

Huai.
Vngari.

Muchumetio
fius.

Tangrolipix,

ducis eorum auspicijs feliciter aduersus Saracenos gesto, tandem egregiē uincunt, Muchumetiumq; prostratum acie obruncāt: ex quo res Turcica ad Tangrolipicē delata. Is alijs Turcis ad se accersitis Cucumetium nepotē aduersus Arabas, cū paratissimis copijs misit: qui praelio ab his uictus, cū a paruo per summum cōtemptum exceptus esset, eius iracundiā ueritus, ab illo desicit, et Passara Chorasmiorem urbe munitissima sese includit. Tangrolipix interea praelio genti funestissimo in Media finibus cum Romanis Asiani alterius nepotis ductu conflixit. Quo uicto, et caeso, indignatus ille Aleinum fratrem iterū in Romanos misit: qui egregiā uictoriam capto Liparite Graecorum duce, et caesis etiam Iberis Romanorum socijs retulit. Sed cū Liparitem primū, mox et dona a principe missa faciliē Turca reddidisset, nec praestaret Romani, quod promiserāt, ingentibus copijs accinctus Tangrolipix Asiam omnē ad Euxinum mare aut uastat, aut subigit. Variatum deinde in gente factionibus exortis ad Galorum usq; memorabilem illam expeditionem: qua fracti ab his sepius, magna etiam imperij parte multati sunt, donec Othomanus ab hoc Selino, qui rerum nūc potitur, nonus, ueterem gentis gloriā asserere ausus est. Is obscuro loco, et parentibus agrarijs natus, uirtute, ac calliditate singulari, cōflata per seditionem manu, circumserte Turcica cepit arma, in suae gentis homines non minus instructus, quā in nostros. Paulatimq; rerum successu, et imperandi libidine inflammatus, castrum, quod Othomanum de suo nomine appellari uoluit, cepit: distabat id a Prussia Trapezumē uersus itineris dies sex. Agebatur

autem annus salutis nostræ millesimus trecentesimus, præeratur; in Barione sede Bonifacius octauus, circa exitum Michaëlis Paleologi, & Andronici nepotis initia: quo tempore Germanis Albertus imperabat. Othomanus igitur his auspicijs intra octo, & uiginti annos, quibus rerū potius est, incredibile dictū quantum rē suā auxerit: magnam certē Bithyniæ partem breui subegit, oppidaq; ad Euxinum posita nō pauca cepit: qui moriens Orhani filio regnum per manus tradidit. Sub quo dissidio Græcorum, Cantacuzeno, & Paleologis contententibus, adeo res Othomanica creuit, ut Prusiam Græcis ademerit: et dum Cantacuzeno magis, quā Paleologis fauet, primus in Europā ab eo accessus traiecit. Caramanū etiā, perfidius in illum usus, cuius filiā in uxore duxerat, interfecto eius filio adolescente, nō exigua principatus parte exiit. Qui post uigesimum secundum imperij annum Ammuratem filium heredem reliquit. Is autē, paternamq; felicitatem amulatus, in Caramanū auū paternum nō minus infestus, quā pater fuit. Mox ab imperatore Paleologo sollicitatus in Bulgaros, fratremq; Peloponnesi principem, qui bellum mouerant, xlii. Turcarum millibus in Europam trāsporatis egregiē Bulgaros, hostesq; imperatoris ultus est. Hinc Europæus opibus illectus, dum ulcisci imperij hostes simulat, usus Genuesium nauibus, Hellepontum ad Abydū superat, Callipolimq; cum alijs oppidis occupat. Is fuit annus millesimus trecentesimus sexagesimus tertius: nec multo post Seruā, Bulgariāq; ingressus, cum Hadriā nopolim prius occupasset, occurrit ei sibi cū paratissimis copijs hostes ingenti cæde p̄ligat, Lazarō Seruæ principe

in acie

in acie cæso: sed mox a seruo in domini uindictā Ammurates occiditur, cum annos uiginti tres impiū tenuisset, Pazaites, et Solimano liberis sup̄stitibus. Pazaites interfecto per insidias fratre, patris moriē ulturus, Marcū Graiciu cum Bulgarorū principem prælio superat, & interficit: inde magnā Bulgariæ partē sibi subiecit: nec tanto rerum successu quietus, Bosnam, Croatiā, ulterioresq; Illyrici partes uastat. Constatinopolim annos octo obsidet: faciliq; obsessam iam tūc expugnasset, nisi Vngarorū, Gallo-rumq; aduentū formidans, quibus ad Nicopolim occurrit, memorabili prælio nostris superasset, casis, captiūq; magna ex parte Gallo-rū ducit us, in primis Ioanne Burgundie duce, et Sigismundo Vngariæ tunc rege tumultuaria pugna fuso: qui facile in hostis potestate uenisset, nisi Venetæ classis occurru seruatū ē fuga esset: cui tum Thomas Mocenicus, qui postea Michaëli Steno successit, præerat. Inde ad Constatinopolitanam obsidionē spei plenus rediēs, cum eā biennio obsessam tenuisset, trepidissimis Tamberlanis Scythæ nūijs, qui in finita penē multitudine Turcarū terras inuaserat, excitus, illi ad Stellam montem congregitur, in Galatiæ, Bithyniæq; cōfinio. Cæsa sunt in ea acie Turcarum ducenta millia, uiuus ipse Pazaites in hostis potestatem uenit, qui aureis catenis cauea uinctus, ad mortē usq; à Tamberlane circumductus est. Ancidit hæc elades Turcis in annum millesimum trecentesimum nonagesimum septimum salutis nostræ, Bonifacio nono pontifice Romano. Huic duo suere liberi mares, Orhanes, quē alij Calepinū, & Maomethes, quē nostri moysen magno, uti uideo, errore dicunt. Orhane intra biennium per insidias

fidias à fratre interfecto, Maomethes rem Turcarū solus occupat: qui Turcia auito regno Asia receptio per Tamberlanis interitum, Bulgaros, et Vlachos prædis, et cladi bus afflixit, Hadriano poliꝫ recepta, regiam ibi sedem statuit. Ipso post annos septem, et decem mortuo, Ammurates filius regnum inii, Ioanne xxiii. Barione sedem tenente. Hic maiorum gloriam nõ solum æquauit, uerum etiam longè superauit. Prima illi expeditio in Mysorum principem, qui nunc Seruij dicuntur, fuit: de quibus Scopiā, et Nouemontum post longā obsidionē cepit. Duos Reguli filios captos oculis priuat: postea sororem eorum uxore sibi adsciscit, restitutoq; per has nuptias Nouemontum, in Vlachos, Vngaros, et Germanos incur siones grauis facit: inde in Epeirum deslectens Croiam expugnat. Vtinetorum arma in se sollicitat, Thesalonica his per uim adempta: interim una ab Vngaris ingenti pugna uictus: inducijsq; ab his decenalibus impetratis, iterum ab iisdem Vngaris præter iurisiurā di fidem Eugenij pontificis hortatu bello petitur, quos duplici prælio ducum nostrorum discordia, et ambitione uicit: in altero ad Varnam Ladislaus rex Polonia, et Iulianus Cardinalis obtiere: in altero ad Basila uictus Humiades, caesiq; principes Vngari non pauci. Nec moratus Peloponnessum fratrum discordia iniurie obnoxia in ditionem redegit. Exinde reputas animo regni molestias, et fortune incōstantiā animo agitā, in Asiam abiit solitariā uitam secutus: et Maometbi filio curā rerum demandata sub Calibæ tutela, quam non multo post repetere suasus (ætas enim filij non satis idoa

nea

ne rei admistrādæ adhuc uidebatur) Epeirum ingenti exercitu repetit (desecerat enim serē uniuersa Scæderbecchio autore) et Croia frustra per aliquot menses oppugnata, moerore animi obiit, cum annos quatuor, et xxx. regnasset. Longū esset, si Maomethis eius filij res gestas explicem: quæ quantæ fuerint, nouum Othomanicæ familie magni cognomentum ab eo quæsitum, et in heredes iam transmissum arguat. Is enim duo Christianorum imperia Constantinopolitanum, et Trapezuntium subuertit, regna duodecim nobis ademuit, ducentas urbes Christiana nam pietatem secutas cepit: et in his Chalcidem insulam armis, et Schodrā deditione Venetis extorsit, bellū maritimū per multos annos cum maioribus nostris gessit. Capham Ponticā urbē expugnavit. Rhodum insulā frustra tentauit. Italia capto Hydrunte arma intulit, et dū plusquam ciuile bellum in maiorē filium meditatur, cum annū unum et xxx. præfuisset, obiit anno salutis nostre m. cccc. octogesimo primo, quinto Nonas. Maij. Quo mortuo res Turcica ciuilibus armis aliquandiu iactata est. Sed minore fratre uicto, et fugato, solus imperium Paraites obtinuit, qui Vlachiæ castella quædam cum expugnasset, inde in Sultanum Aegyptiū copias eduxit: à quo sepe uicti Turcæ tandē pacē, fœdusq; iniere. Cæterum cum otij appetitior à natura uideretur, nec tamen per suorum hominum ferociam feriari à re bellica posset, paratis terra, mariq; ingentibus copijs anno m. cccc. nonagesimo secundo, Cerauniorum montium accolæ inuadit: trahtumq; illum liberarum semper ad eam diem gentium Turcicæ seruituti subdit. Inde septimo post anno terribili

G 4 classis

classis apparatu Venetis Methonem, Naupactumq; mox inde & Dyrrachium admittit. Quin et in Foroiuliesi agro trepidatum, Turcis foede terram eam magno nostrorum damno uastantibus. Nec multo post pax secuta Andree Gritti patritij clarissimi opera, post quam non diu superstes Razaites fuit, regno a Selino filio pulsus, qui rerum nunc potitur, ex quo annos ferme xxx. imperitasset.

IOANNIS BAPTISTAE EGNATII

PTISTAE EGNATII

Veneti Romanorum principum liber tertius.

VENTVM iam est mihi ad tertium, atq; ultimum institutae commentationis librum: quae mihi ut laboris, et operae minus, ita certe multo plus uoluptatis allatura sit. Nam & a continuis imperij cladibus tantisper auertitur animus, dum leuora persequor: & hi mihi principes postea haec erunt referendi, quorum res gestae, & domi, forisq; felicitas in plerisque, tanta est, ut ueterum Romanorum gloriam non pauci ex his sequent: certe recentiorum memoriam, eorum uidelicet, qui supra millesimum annum a me repetiti sunt, adeo obscurerent, ut inquisitissime propemodum faciat, si quis hosce illis cōferat. Nā ut in plerisque, sordes, & generis pudendam originem sileam, quotus eorum, quos, sicut, qui aut augendae Reip. studuerit: aut auaritia nō flagrarit: aut seuitia in suos, in externos perfidia in suis non uixerit: adde uerē pietatis in hisce contemptum,

tot

tot hereses ab illis aut per summū scelus excogitatas, aut ad insanā usq; ad pontificum Romanorū exilia, & caedē pertinaciter assertas: accessit odium plus quam hostile in Latinū nomē. Quā dicā, quoties inuisitū sit Romanis pontificibus: Quoties eorū uiolata maiestas: Nam schismatis crimen eō grauius existimari debet, quod & concordia nostrorū pontificum sapius expetiēre, et expetitā parileuitate reiecēre: donec paulatim uetere labere disciplina, reque magis ac magis in lapsum prona, tū demū in praecipitum stris temporibus acta, imperiū tāta indole partū, et auctum ad Turcas trāsierit: quo factum est, ut gens olim in terris ingeniorum acumine, tot artium solertia, tāto rerum usu celeberrima: addo, legibus, institutis domesticis, eloquentiae studio, et tot urbibus, ac colonijs per orbē deductis frequentia, et amplitudine optimē de humano genere merita, nunc aris, focusq; patrijs expulsa, imops, egenisq; alienae opis aut erret profuga, aut immanium Barbarorum iugo subiecta seruiat, uti iam in ipsa Graecia queramus Graeciam.

Quod si uerum est, fruges, & arbores pro soli, terrarumq; ingenio mutari, et de caelo mortales quod hauriat, naturā, & mores induere: simile uerē certē uideri possit, Thraciā illā feritātē, & Bitihynicā barbariē (quando haec loca recētiores Graeci tenere) esse ab his haustā: & alioqui Thraces homines, & Phryges, & (quod praecipue pudeat) Macedonum, Cappadocumq; mancipia rerum potiti sunt: ne aliquot isauricae gentis ingratā: qui tamen in usu, consuetudineq; Graecā linguā imbiberāt, patrios tamē mores, quibus nutriti i fuerant, retinerent: unde illis forsasse cuncta perdedi libido, tanquā non propria tuentibus, &

G 5 ROM

Romani nominis, Latiniq; contemptus, ac odium, quod à principibus suis acceptū semigræci homines, nec quicquā auitæ indolis, ac prudētiæ redolētēs, si linguā, uestitumq; demas, in posteros trāsmisere. Si quidē diuinitus à Platone dictum, quales essent principes, tales ferē esse eorum, qui his obediunt, mores. Ceterum querelæ ne tum quidē græta futuræ, cum necessariæ essent, certē ab his nostris libris absint. Quibus id tantum agimus, uti rem obscuram, ac propē absoletam illustremus: et uarijs monumentis traditam, nec Græcis, Latinisq; hominibus satis exploratam, breuī hoc uolumine complectamur. Sumemus igitur auspiciū, Dijs fauentibus, à Carolo Frācorum rege: cui rrs egregiē gestæ Magni cognomentum iure peperere.

CAROLVS MAGNVS.

Irene Cōstantini matre Byzantij rerū potētē, cū imperij Romani maiestas omnia sibi Barbaris uendicantibus obsoleceret, nec in scemina, quamuis altæ indolis, inesse præsidij multum uideretur, Leo pōtifex scito Romani populi, cleriq; rogatu Carolum Francorum regem, ob egregiā in Christianum nomē, et Romanā sedē merita, Romanorum imperatorē primus appellat, inunctumq; cum Pipino filio Augustum cōsecrat, anno ex quo in Italiā imperari desitū post Augustuli interitū tricentesimo, ac trigesimo, salutis nostræ octogesimo: regni uerō eius, ex quo Francisc præseruat, trigesimotertio: dies tātæ rei Idū Decembrium delectus. Subsecutūq; mox po. ro. acclamatio, Carolo Augusto magno, et pacifico uita, et uictoria. Huic Pipinus pater fuit, q primus Christianissimi cognomentum tulit, ob nauatā Romano pōtifeci aduersus Langobard

gobardos egregiā operam. Carolus autem paternæ uirtutis æmulus, sub regni initia bello defunctus Aquitanico, Italiam, Adriani pontificis adhortationem secutus ingreditur. Langobardorum regnum capto eorum rege Desiderio, Francico nomini subigit. Saxones sæpius rebelantes tricenniali tandem bello uincit, et quod ab initio semper egerat, uera pietate imbuit. Saracenos Hispaniam ferē omnem uastantes intra Bethycæ angulum compellit: et præsidijs Pompeiopoli, ac Cesar augustæ impositis, dum in Franciā redit, uasconum insidias passus, non paucos ex suis, et in his fortissimum quenque amittit. Selauos, Danos, et Baiarios tumultuantes in ditiozem suam redigit. Iterum Italiam ingressus, ut Romanæ ecclesiæ patrocinium semel receptum cōstanter tueretur, Beneuentanorum ducem Aragisum, Langobardorum reliquias adhuc fuentem, ad officium cogit. Hunnicum bellum octauo post anno felicissimē conficit: cum eorum regiam, quæ Rhingus appellabatur, expugnasset, et thesauros opulentissimæ omnium gentis asportasset. Inde tertio in Italiam cōtendens, pontificis Leonis iniuriam ulturus, simul et eius causam cogniturus, omnia ex sententia componit. Vnde illi post ingentia merita imperatoria maiestas, et posteris quaesita. Quare compositis Italiæ rebus, cum nihil grauius in Langobardos statuisset, quam ut æquo cum Italis iure uiuerēt, et partito imperio cum Irene, in quo disertē cautū, ut Veneti suis uterentur legibus, et bello, pacē ue neutrius censerentur iuris, in Gallias redit, filioq; Ludouico cōsorte imperij declarato, tandem moritur Aquisgrani v. Cal. Februarij, ætatis anno septuagesimo

gesimo primo, regni quadragesimo septimo, post Langobardos debellatos quadragesimo tertio, ex quo uero Augustus à Leone pontifice dictus est xiiii. Fuit in hoc principe, quod incredibile multis uideatur, pacis, bellique par studium, insignis pietas, beneficentia singularis, humanitas, quanta in superiorum principum nullo: in rebus bellicis maior ne uirtus, an felicitas exiterit, nescias: nullus certe ferociores gentes debellauit, nemo collatis signis sepius dimicauit, nemo bonarum artium studia indulgentius fuit: ipse Parisiense gymnasium, et Papiense uiris undique doctissimis accersitis instituit: templa diuis erecta, uera religionis obseruator etiam in minimis fuit. Iniurias illatas ciuili animo tulit, in hostes raro acerbius se ixit. Italice glorie ita studuit, et quieti, ut præter Florentiam urbem instauratam, classes quoque paratas habuerit, quibus Maurorum populationes arceret. His meritis ad hæc usque tempora à multis ut cælitum unus colitur. Eius monimenti elogium huiusmodi fuisse traditur:

CAROLI MAGNI CHRISTIANISSIMI
ROMANORVM IMPERATORIS CORPVS
HOC CONDITVM EST SEPVLCHRO.
LVDOWICVS PIVS.

Iam uti Carolo patres egregie domi, forsique gesta Magni cognomētum peperere, sic Ludouico facilitas, ac clementia, religionisque summū studiū, Pij tertio ad hoc æui dedit. Qui sub patris morte Aquisgranum ex Aquitania cōtendens, diuersarū primō gētū legationes audiit, inde Dacicum bellum ex sententia conficit: nec multo post Bernardum ex Pipino filio nepotē in Italia res nouas mo-
lientem

lientē capitali pœna afficit: in antistites rerum nouarum autores mitius actum: inclusi scenobij uita donantur: et cum Britones, reliquosque pacis turbatores cōpressisset, à filiis tribus captus, tanquā in Carolum natu minimū propensior esset, imperium eiurare cogitur: sed tumultuante optimo quoque restitutus pristinae dignitati, nō multo post partito imperio decessit Maguntia, cum imperasset annis xxvii. uixisset lxxiiii. Hic Steph. Rom. Pontifi. magna Gallorum frequentia exceptum, et cruce magni ponderis donatum à se dimisit. Quin et Paschali ius eligendorū presulum remisit, sanxitque, ut sacri ordinis homines à gemis, cultioreque uestitu temperarent. Quid facturus pietissimus imperator, si luxum nostri temporis aduerteret

LOTHARIVS.

Tres superstitēs liberi Ludouico fuere. Lotharius natus maximus, præter Italie regnum, Narbonensem Gallia, et imperij decus assequitur. Carolo Gallia omnis citra Mosam data. Ludouicum Germani regē sortiti: sed nō diu mansit fratrum cōcordia. Violatus (credo) ab his patet tāi sceleris pœnas exposcebat: quippe qui ardentibus animis inter se, dum paternā imperij diuisionē æquo animo nō ferunt, infestis signis cōcurrere ad Fontanicū Alatisiodorensis agri uicium: qua acie tot Gallorum millia utrinque cecidere, ut cōuulse propē imperij uires sint: uictus tamen Lotharius, et Ludouicus à Carolo: et cum bellum iterum repararet, iterum fusi pacē petiere. Quæ his propē cōditionibus data, ut imperij titulo Lotharius, cū Italia, et Narbonēsi Gallia fruere tur, Ludouicus Germaniā possideret, Carolus Fræcis à Mosā ad Oceanum præcesset:

esset: addita & ea Gallia pars, quæ Scalden inter et Rhe-
num iacet: ea nunc Lothoringia est. Ipse cum Ludouicum
filium regni consortē adsciuisset, & imperij socium de-
clarasset, x. v. post anno monasticam uitam secutus est, & a
dio rerum aduersarum (ut opinantur) affectus.

LUDOVICVS.

Hic Lotharij filius eo niuente (uti diximus) regni,
imperijq; cōsors efficitur. Romæq; à Sergio ponti-
fice inungitur, et coronatur, reuersusq; ex Italia in Ger-
maniā, post patris mortē cū Carolo Caluo Frācorū rege
discordibus animis ferē semper uixit propter Austrasie
regnū, quod Lotharij fratris fuerat, et Caluus id sibi totū
uendicarat: sed mox cōpositis rebus, cūm annum unū, &
xx. rebus præsuisset, moritur Ludouico filio superante.

CAROLVS CALVVS.

Redierat Ludouico mortuo summa imperij ad Cæ-
rolum Frācorū regē, minimum natu Ludouici Pij,
qui cū Britonibus, et Nortmānis uaria fortuna dimicauit:
postea audita Ludouici morte, in Italiā profectus à Ioāne
pontifice corona donatur imperij. Quare mox in Sara-
cenos mouēs, faciliē conatus eorū represit: inde in Galliā
reuersus breui Italiā repetit: aduersus quē Ludouici Ger-
mani filij dum bellum parāt, ipse curis cōfectus, ueneno à
Sedechia medico Iudaici sāguinis dato obiit, Lud. Balbo
herede. Notata in hoc imperatore ambitio non modica.

LUDOVICVS BALBUS.

Ludouico Calui filio Ioānes pōtifex imperij titulum,
præter Italiæ multorum principum uoluntatē solus
asseruit, qui è custodia fugiēs, cui Romani illum in clusea
rant

rant, et in Galliam contendens, ratum Balbo imperiū suo
assensu fecit: quod tamen ualetudinarius princeps biennio
nix obtinuit: obiit anno salutis octingentesimo octogesi-
mo, Carolo Simplicie herede.

CAROLVS CRASSVS.

Hinc Crassum à corporis (ut arbitror) habitu dicitur
dixere, qui Ludouici Germanici regis filius à Ioan-
ne obtinuit, mortuo Balbo, imperij coronā. Hic Nortman-
nos, Pānonasq; uarijs prelijs affixit. Robertū autē Nort-
mannorū ducē de sacro fonte leuauit, data illi in uxore fia-
lia. Sed mox cū inutilis imperio, nec in eo satis præsidij ui-
deretur, ad Normānos Gallia exturbādos ob subitā uim
morbi, abrogato illi imperio post decēnium decessit. Lau-
datur in hoc principe religionis studiū, & in literatos ho-
mines beneuolentia, quos ad scribendū adhortari soleret.

ARNVLPHVS.

Ut nihil certi affirmare de Arnulphi origine habeā,
facit scriptorum inconstantia: mihi tamen similis
uero uideatur, ex Carolo Magno Ludouici Balbi pro-
gnatum: nec enim uideo, qui fieri potuerit, ut obscurissi-
mus homo (quod quidā asserant) imperio præfuerit, Gal-
lis præsertim suos reges tanta ueneratione colentibus, &
ignobiles auersantibus. Huius igitur uirtus effecerat, ut
quādo Carolus Simplex parū idoneus haberetur, isse im-
peraret: qui aduersus Nortmānos res egregias primò ges-
sit: mox in rapinas, tēplorumq; spoliationes cōuersus, ius-
ta numinum ira plectitur. Nam & prior illum felicitas
deseruit, & breui pediculari morbo cōfectus obiit. illud
accessit grauius, quod imperij maiestas in eo desce-
rat

que per annos centum tanta indole à Carolo magno qua-
 sita, nescias maiore Gallorū dedecore, & infamia, an Ita-
 liæ damno, ad Germanos tralata sit. Terra certè Italia sub
 Gallorum principatu adeò floruit, ut uetera Romanorū
 principum tempora non sanè desiderares: sed & anni
 sexaginta usque ad Othoneum primum Saxonum regem,
 quibus nullum non calamitatis genus sensit illa olim gen-
 tium alumna, & parens Italia, fecere, ut Gallicum nomen
 desiderabilius foret. Ceterum de his aliàs.

OTHO PRIMVS.

SExagesimus serè agebatur annus ab Arnulphi morte,
 Berengarijs interim Langobardici sanguinis Italiam
 uexatibus, & Vgone, Rodulpho, et Lothario Gallis prin-
 cipibus rem sibi interdū asserentibus. Ceterū cum Beren-
 garius tertius cum Adalberto filio tyrannū uerius, quam
 principē ageret, accessit à Romanis Otho. Cuius tunc
 nomen, ac pietas celebris erat, Boleslao Boëmo capto, &
 Vngaris prælijs aliquot afflicto. Ille igitur Saxonia egres-
 sus cum l. milibus armatorū Italiā per patentē Forjuliij
 portam ingreditur, facileq; Berengariū, & eius filium ad
 obsequium retrahit, quos data uenia magna etiam Gallie
 Cispalinæ parte donat. Inde abiens, Ludouicū Francie re-
 gem factione suorū carceri inclusum eripit: nec quiescere
 diutius datum, Berègario, & Adelberto res nouas molie-
 titibus: quos facile uictos, & captos, alterū in Austriam, al-
 terū Byzantiij relegat. Inde Romā profectus, ab Ioāne pon-
 tifice primus Germanorum principū corona donatur im-
 perij: quem tertio Italiā repetens, cum grauissimorum eri-
 minum reus ageretur, sepe tamen antea, ut respisceret,
 admonitum, coacta synodo officio deicit, Leone sus-

fecto. Hūc cum Ioānis pontificis necessarij, illo sub Otho-
 nis profectioem redeunte, urbe eiecissent, statim uertur
 insignem iniuriā ex Vmbria Otho aduolat, ac Romanis
 coss. in Germaniā relegatis cū præfecto, Leonem resti-
 tuit. Saracenisq; ac Græcis, qui illis adhaerant, Cala-
 bria, Appuliaq; fugatis, in Germaniam reuertur Viennæ
 obiit. Vir pacis, belliq; artibus insignis, pietatis autem af-
 fertor præcipuus, rebus præfuit anno xxx. & amplius.

OTHO SECVNDVS.

HVnc ex Adelaida Lotharij uxore susceptum pater
 successorem sibi instituit, et inungēdum à Romano
 pontifice curauit. Cuius etiā opera Saracenos, Græcosq;
 Calabria expulit. Hic mortuo patre, Henricum Bauarie
 ducem nouis rebus studentem armis domuit, & aduersus
 Lotharium Francorū regem, qui sibi Lothoringiā asserere
 bat, Galliā ingressus fœdis populationibus uastat. Cate-
 rum dum reuertitur, in Axonæ flumij trāsitu graui incom-
 modo à Francis affectus est, plerisq; militum fluminis im-
 petu, alijs ferro enectis: & dum in Italiā festinat ad famā
 Græcorū principum, qui Saraceno etiā milite instructi,
 Italiam sibi uendicabant, his congressus ad Basantellum
 uincitur: ipse scapha cōfēsa ad mare delatus, Romanisq;
 ex Sicilia profectus, Beneuetano in primis ultus est, quos
 uti desertores oderat. Beneuento autem incensa Barpto-
 lemei reliquias inde asportatas Rome componit, ubi non
 multo post fato uita decessit decimo septimo impij anno.

OTHO TERTIVS.

Non poenitet adhuc Germanorū principum, quippe
 quorum uirtute Christiana pietas, & res Italica
 H ressi

respiravit. Cui restituendæ auitæ, paternæq; uirtutis amilul
 lus Otho tertius incubuit: qui à principibus Germanis
 imperator Romæ dictus, Brunonem Saxonem pontificem
 creat, Gregorium quintum appellatum. Inde Saxoniam
 inuisens, Romam ingentibus mox copiis accinctus, mina-
 rum, iræq; plenus aduolat. Ferebat uidelicet iniquo animo
 Gregorium ab his expulsum. Captus igitur Romæ, &
 Crescentino quatore discordiæ à multitudine caso, Ioanne
 adalterino pontifice luminibus priuato, Gregorius resti-
 tuitur: qui statim sanctionem eam tulit, quæ per quingens
 tos annos adhuc durat, Imperatorum nullus hereditariâ
 dignitatem uendicato: principes sex, sacri ordinis tres,
 profani totidem cum deligunt: hi si discordes fuerint,
 Boemiæ regem coaptato. Nec multo post Otho undeci-
 gesimo imperij anno nature concessit. Fuit hic Veneto
 principi Vrseolo familiaris, in cuius gratiam cum Vene-
 tiis inuississet, uoti reus pallium aureum, quod annuum
 Veneti pendebant, remisit.

HENRICVS PRIMVS.

IN Othonis locum ex Gregorij formula Henricus Ba-
 uarici sanguinis imperium adipiscitur, uir pietate insta-
 gnis, nec armis ulli priorum principum minor: par san-
 ctimonia, ac innocentia Sinegundæ coniugis, qua cum
 Henricus coelibem perpetuò uitam duxit: unde etiam mor-
 tui duorum numero adscripti miraculis illustres fuerunt.
 Henricus igitur post Germaniæ res compositas, Italianam
 ingressus, Capuâ Saracenos expulit. Græcorum ducem
 Troia à se munici spoliatis, quibus gestis octauo imperij
 anno in humanis esse desijt.

CORRA

CORRADVS SVEVVS.

Post trium annorum interregnum legitimo tandem
 suffragio Corradus Francus eligitur, uirtute, ac mi-
 litari disciplina ad tantum fastigium euectus: qui compa-
 rato exercitu, Mediolanum diu obsedit: & cum supremi
 exitiû urbi minaretur, deterritus oraculo omnè grauiorè
 iniuriam abstulit, Romamq; profectus coronâ imperij à
 pōtifice accepit. In Sclauos inde, ac Pannonas feliciter pu-
 gnatum, qui rebellantè Italiâ socialibus armis adiuuerat:
 neq; non Rodolphû Burgundiæ regè suis conciliat. Leo-
 poldum etiâ pacis, & orij turbatorem, bello petitem cō-
 pescit. Mouendi belli causa, quòd sub initia imperij legem
 seuerissimam tulerat, si quis pacem turbasset. Corrado au-
 tem post annum x v. uita sancto, Henricus successit.

HENRICVS II.

Gener hic Corradi imperium accipit, & ante omnia
 Odelricû Boemiæ bello fatigatû tributum annuum
 sibi pendere cogit. Inde Petrû regem ab Vngaris eiectum
 restituit. Caterum pertesus corû, quæ Romæ circa pon-
 tifices per summû scelus agerentur, Roman contendens,
 abdicatis adulterinis pontificibus aliquot, Bâbergensem
 præfulem pontificiæ sedi præficit, què Clementè secundum
 dixere: & ut caueret in posterû summorû pōtificû secu-
 ritati, iureiurando Romanos adigit, neminem creationi
 eorum intersuturum sine eius permissu. Capuâq; aduer-
 sus Saracenos nouo præsidio firmata, in Germaniam
 abiens, duo deingesimo imperij anno Henrico filio super-
 stite ad superos abiit, cum Leonem nonum primò, mox
 eo defuncto Victorem secundum pōtices suo priuilegio

H 2 decla

declarasset: unde Victor in beneficij gratiam Henricum adhuc puerum Casarem creati passus est.

HENRICVS III.

IS, si, quam bello magnus, tam pacis artibus, ac pietate insignis esse curasset, haud dubie Carolis, & Othonibus aequari potuit. Nemo bellacior hoc uno fuit: nemo colatis signis ad hanc diem pluries cum hoste cōflictis, quippe qui Marcū Marcellū, & Cesarē Dictatorē supergressus, bis & sexagies pugnarit. In Saxones tamen, & Rodolphū eorū regē arma sepius intentata, quibuscū congressus semper ferē victor abiit. Quin uouissimō praelio fugatū etiā Rodolphū interfecit. Mathildē pontificis partes in terra Italia tuentē uicit Henrici filij opera: sed quam bello clarus, tam infectatione pontificū infamis, à quibus diris etiā pontificis primus imperatorum post Arcadiū petitus est. Nec causas in presentia exquirere libet. Certē nunquā laudes Gregoriū pontificem ab eo obfessum: adulterinū pontificem unū & alterū superinductū: dolis, & ueneno etiā in illos grassatū: matrem foeminam optimā à filio expulsam, atq; in exilio mori coactā: Gallorū memorabile illam expeditionem sepe impeditā. Sed luit mox poenas: ab Henrico enim filio captus, & Leodij custoditus, pedore carceris post annū XLV III. imperij miseram animā efflavit.

HENRICVS IIII.

Quis nō Henrici prolem agnoscat, impietatē paternam redolentē ex cōtinua pontificum infectatione? Sed cui parceret homo nefarius, qui impias manus in quos leuicūq; parentē intulerit? Accēssit ad impietatem animū dolo magis, quam uirtute prater Germanorum morē in-

structus,

structus, quare Paschalē per summā perfidiam pontificē in potestate redactū, nō prius dimisit, quam ille cūcta rata, quae uoluit, faceret: à quo coronā quoq; imperij per uim expressit. Quae mox uti extorta sibi cum irrita pontifex denūciasset, Henricū in Italiā statim exiuit. Romae ergo agēs (quādo pontifex in Appuliā uitibūdus hominis suorum contēderat) ab Bracharēsi antistite iterū coronā insigniri uoluit. Tertio quoq; Italiā inuadēs Gelasiū pontificem urbe pellit. Cuius adueniē reformidās Hēricus (quippe qui Nortmannicis armis instructus aduentare dicebatur) in Germaniam rediit, ubi post annum imperij xv. obiens maiorum sepulchro infertur. **LOTHARIVS.**

Non est, cur Saxonum principū pietatem, ac cōstantiam in asserenda pontificia dignitate, prater alias egregias eorum uirtutes non magnopere cōmendes. Nulli certē ex his principibus, qui Germanici sanguinis fuere, plus pontificū maiestati detulere: nulli religionē constantius fouere: id quod Lotharius à maioribus acceptū uelut hereditariū in Innocētio praestitit. Quem in Gallijs penē exulē cū uenerabūdus excepisset, breui, uti pollicitus est, Barionē sedi restituit: & in Germaniā ad cōponēdos tumultus, qui exorti erant, mox profectus, breui Italiam in pontificis gratiā repetijt: eumq; pulso ex Italia Rogerio Nortmanno, & pseudopontifice, ita confirmauit, ut nihil inde mouere pontificis aduersarij sint ausi: sed breue imperium annorū undecim effecit, ne res felicibus auspicijs cepta cōualescere admodum potuerit. Satis cōstat huic, cum principes imperatorem dicerēt, diu reluctatum esse, in dignum se profectus, qui tantae rei praeficeretur.

H 3 Cor

CORRADVS SECVNDVS.

LVdovico Francorū rege contra Saracenos arma parāte, Corradus gēte Sucus legitimē Imperator creatur, qui eandē militiam amulatus pia ē ipse arma induit: sed Bosphorum Thraciū immaturē à Græco imperatore trajicere coactus cum deesset cōmeatus, & qui à Græcis cōpōrabitur gypso infectus esset p̄ sūmū scelus, ille Iconij obsidionē, in qua diu fuerat, soluere cogitur, decimoq; uix milite ex tāta nuper multitudine sup̄stite, ipse in Germaniam retrō abiit, & imperij anno x v. inglorius obiit.

FRIDERICVS PRIMVS AENOBAREVS.

Pessimo iam pridē exēplo p̄tificiæ cum imperatoribus cōtentiones inoleuerāt, dū pontifices imperatoriam maiestātē, quā illi suo suffragio ratā facerēt, contēptim penē habent, & Romani principes ambitionē in sacerdotē præpostērā æquo animo ferre non possent. Vnde omnium malorū fons, & origo, his inter se decertantibus, quorū ope, ac cōcordia res Christiana florere diutissimē potuit. Id cum aliis experti maiores nostri sunt, tum uerō hoc tēpore: utimā non extrema cū nostra permicie sentiamus. Certe Friderico ingentes animi, corporisq; uirtutes affuere, statura procerā, robur, & agilitas par, disciplinæ militaris, & gloriæ appetēs, periculorū cōtēptor animus, nō tamē ut ad ea subeūda prudētia deesset: multarū rerū peritia, liberalitas egregia, felicitas summa, qbus uirtutibus instructus in Italiā ex more descendens, primū omnium Derthonā portas sibi claudere ausam, obsesā capit: inde Romam ad Adrianiū pontificē profectus coronæ insignia accipit. Dūq; Cremonā inter redeūdum obsideret, nūcijs

Alexandri

Alexandri pontificis opem postulantis ita respondit, uti rem in dubiū trahere uelle uideretur. Hinc primū Alexandro timor, inde aperta inimicitia exortæ, indignāte Friderico suū arbitrium declinari. Pontifice uerō rem certā in disquisitionē uenire recusante. Quapropter imperator Othonianū ad se uenientē cōplexus, cōcilio habito, ut uerū pontificē adorat, & Alexandrum, Alexandriq; fauatores insectatur: euerq; prius Derthona, que in partibus Alexandri stabat, Mediolanum inde sōlo æquat, Galiliamq; omnē Cisalpinā eadem sententiē uastat: mox in Germaniā abiens, tertio Italiā maximis copijs cinctus inuadit, Anconamq; expugnat, et Alexandrū Roma fugere cōpellit. Ex urbe autē pestilentia coactus abscedere, postquā iterum suos Germanos inuiserat, Italiā repetit, et Asta urbe capta Alexandriā frustra obsidet: & cum Papiēsēs, ac Nouocomēsēs obnoxios sibi in primis haberet, eorum auxilijs fretus, prælioq; Mediolanensibus congressus, multos ex his amistripse fuga elapsus, quinto post die Papiæ est uisus. Ceterum Alexandro Pontifice Venetijs ex diutino errore confugiente, uicō etiam nauali prælio à Venetijs Othone filio Friderici (quod uaria monumenta nobis attestantur, etsi scriptorum uariet fides) tandem pacē Venetijs sancita, Imperatorq; ac Pontifex ex diutina discordia amicissimi facti: nec multō post Fridericus, dum rebus Syriacis opem maximo apparatū ferret, iamq; Saladinum, et Turcæcum principes in maximum sui nominis terrorem coniecisset, minore etiam Armenia receptā, lauandī causa annem ingressus perijt, cū annos x x v i i. imperasset, Aenobarbus à colore barbæ rufæ appellatus.

H +

Henricus

HENRICVS FRIDERICI FILIVS.

A Sperum à moribus appellatum hunc à quibusdam uideo: qui rex Sicilia accepta Constantia Rogerij Nortmanni filia in uxorem, mox etià imperator à pontifice dictus, ut maior illi autoritas accederet acquirèdi regni. ductis in Tancredum copijs, qui impari matre natus regnū sibi uendicabat, reclamantibus etiā pontificibus, Neapolim frustra obsidet. Sed et pestilentia, quæ grassabatur, auertit ab incepto hominem, retroq; in Germaniā ad suos abire compulsi. Tancredo autem breui mortuo, potitus Henricus regni, Maguntinū antistitem, Philippumq; fratrem in Syriā cum nō cōtemnendis copijs misit. Dedit autē id magis pontificū gratiæ, quā quod animū haberet Christianæ rei iuuāde. Quare cū imperij anno octauo Messane mortuus esset, Germanus miles, qui Berytum iam in Syria municrat, et Ioppen obsidione leuarat, tumultuose (ut mos est gētis) ex Syria in Italia rediit, nec ullius pontificis adhortatione in officio contineri potuit.

PHILIPPVS.

Hoc primum tempore in Germania se ditione laboratum est, alijs imperij nomen ad Othonem Saxonia ducem: alijs ad Philippum Henrici fratrem trahentibus. Stabant autem pro Philippo ij, qui Germanū hominē Saxoni præferēbāt, recens insuper Henrici fratris, & Friderici patris memoria Philippum adiuuabant: & nequid ad alendam discordiā deesset, Othoni Anglus rex, Philippo Francorū Philippus ex professo fauebant. Præualuit tamen Philippus: & fugato sæpius Othone, rerū tandem potitur, indignante etiā Innocentio pontifice, qui Otho-

nem

nem imperij insulis redimuerat: Philippo autem occiso à Palatino Comite, post quā annum nonum imperasset, Otho successit.

OTHO.

Philippo mortuo, faciliè à Germanis proceribus ad tollendam discordiā sufficitur Otho, pro quo haud dubiè pontificis fauor stabat: quem & confectim corona donauit, cū Romam petiisset. Ille uerò, cū & pontificiæ ditionis quedam oppida capere, et Friderici Iunioris regnū inuadere uellet, diuis potificijs petitus, imperij titulis priuatur. Fridericusq; illi ex professo hostis, admittente etiā Innocentio, creatur imperator. Quo nuntio in Saxoniam profectus, ut res componeret, bellum Philippo Fracorū regi indicit: nec sine manifesta uinuminis, et Gallorū uirtute memorabili clade affectus Otho, in patriā se inglorius recepit, cū aōs tātū IIII. rerū potitus esset.

FRIDERICVS.

Vigere in hoc principe, quod negari nō possit, egregiæ corporis, animiq; uirtutes: nāq; auo similimus, militaris laudis appetentissimus fuit. Corpus laborū non minus patiens, quā strenuum: plurimū audacie ad pericula subeunda, non minus tamen consilij inter ipsa discrimina: nullo unquā labore fatigatus, nullis casibus uictus, linguarum peritus, munificentie singularis, regij splendoris, & ornatus ambitiosissimus, ut in ea profectioe, qua euocatus ad concilium ab Innocentio fuerat, ostendit. Nāq; tot, & tales secum eduxit, ut togatum agmen exercitui par esset. Sed & urbi uictoriæ à se conditiæ ea omnia affuere, quæ nulli unquam principes habuerint, nulla postea ciuitas simul uiderit. Vestis uaria, & pretio-

H 5 sa, ani

sa, animantes fera, curesq; diuersi generis: hominū pot-
tentose formae, & in his Saraenicus miles illi in primis
acceptus. Tanta praetera incolarum frequentia, commer-
ciji etiam multarum genium aucta, ut nihil ad amplissima
urbis formam deesset. Ceterum has ingentes in principe
uirutes calliditas ingenij, ac perfidia, et seuitia in Guel-
phum nomē, neq; nō in pontifices o diūm obscurarūt: ac-
cessit ad hęc libido hominis immesa, qui praeter genis mo-
rem cōcubinas multas, & scorta aleret: scriptoribus etiā
adnitentibus, ne is, qui toties execratione pontificia peti-
tus erat, quiq; Italiae adeo infestus immincebat, uti eā pro-
pē ad interitionē redegerit, nō omni insectatione dignus
haberetur. Cum hac igitur uitiorum, uirtutumq; indole
Aquisgrani coronatus, quō se adolescens adhuc receperat,
primum Othonem adhuc sibi obsistentem faciliē pro-
fligat: deinde paratissimis copijs de Syria uenit ad sol-
licitus, Gregorij etiā pontificis adhortatione Brundisium
appulit: indeq; soluens cum Aconam peruenisset, anathema-
mati subiectum se a pontifice accipit: unde irarum plenius
abiens, ad Gregorium tamen supplex accessit: impetrataq;
ab eo uenia, mox illum ludibrio habuit. Quare ita-
rum diris pontificijs obnoxius, in Italiam descendens
Mediolanenses pro pontifice sentientes praelio uincit: &
captum Petrum Teupolum Venetum eorum ducem ear-
ceri inclusum crudeliter necat. In Venetos quoq; fines in-
casum arma mota: mox Pisas sese recipiens, Guelphos,
ac Gibellinos perniciosissima Italiae nomina primus inu-
xit: quibus adeo Gregorium exercuit, ut ille non multo
post obierit, praegravantibus curis, Coelestino autem in-

tra xii. diem uita sancto, successit Innocentius: qui per-
tesus hominis calliditate, atq; animum in se hostilem pri-
mum imperio abdicat, deinde anathematis spiculum in illū
distingens, Henricum Thuringiae Lantgrauium (ea est
dignitas apud Germanos) imperatorē dicit: mox magnā
Italiae partem in illum armat. Parmaq; per eius absentiam
illi adempta, cum eam frustra Fridericus obsideret, tandē
eruptione uictus a Montelongo legato est. Captaq; urbs
Victoria, ac direpta, nec interim ea clade a pontificum in-
iuria temperauit. Ceterum Panhormum profectus, Man-
fredi filij nothi dolo necatur, cum annos duos, ac xxx. re-
bus praefuisset. Hic Bononiense gymnasium, quia ciues im-
perata non statim fecissent, Patavium transtulit: ex Florē-
tia etiam Guelphos populariter eiecit.

R O D U L P H V S.

Interregnum a Friderici morte ad Rodolphum Hab-
spurgensem per duodeuiginti annos fuit, quo spatio
Manfredus Friderici filius, & Conradus regno Neapo-
litano, pariter & uita a Gallis spoliati sunt. Interim Ro-
dolphus ex comite (uti nūc uocat) imperator declaratus
Alphonso Castelle posthabito, qui eam dignitatem am-
bierat, Othocarum Boemiae regem acie uictum occidit.
Pseudo-fridericū captū, qui se pro Friderico iuniori Sue-
uis ostentabat, Nonesij cōbustit. Ciuitates Hetruriae liber-
tate accepta pecunia donauit: quā rem Honorius pontifex
uti infamem, sibi tamen, & Italiae non inutilem magis non
probauit, quā prohibuit. Obijt autē Rodolphus. xviii.
imperij anno, & Spire sepelitur: in quo si auaritiam
non accuses, cetera non reprehendas, Italia certē tum
primum

primū aliquid sibi polliceri potuit, Luchino Italici sanguinis uicarij nomine tunc Mediolani præfecto. Floruit huius imperio Albertus cognomento Magnus.

ADOLPHVS ASSIAE.

Donatus imperij titulus hic primū in Cölubariensis mouit: inde in Albertū Austriæ ducē dum bellū parat, quē proceres Germaniæ, pertesi Adolphi sordes, et ambitionē, eo reiecto, imperatorem declarant, ab eodem apud Vāgionas prælio superatur, et occiditur, cum annos octo rerum potitus esset.

ALBERTVS.

Rodulphi superioris filius, et Austria dux, à patre Othocaro occiso declaratus principū suffragio, et Bonifacij pōtificis assensu dicitur imperator: et Bonifacii eius cō libentius assensit, cū id obſtinatiſſimē antea negasset, quōd Philippū Francorum regē oderat. Quare eā cōditione Alberto ratū imperiū fecit, ut regnū quoq; Francorum sibi uendicaret: ille uerō post Adulphū in Spirensi agro caſum, cum copias tante rei idoneas parat, à Ioanne fratris filio interficitur post decimum imperij annum.

HENRICVS LYCELBVRGENSIS.

Henricus ex Luceburgo Romanorū imperator designatur. Cui Clemens pōtiffex eā cōditione ratum imperiū fecit, ut primo quōq; tempore in Italiā transiret: decret: quā prouinciā cō libentius Henricus obeundā suscepit, quōd Guelphici nominis hostis, præualētes eius factionis opes infringere optabat. Per Taurinos igitur saltus Italiae insinuatus, Mediolani factionē Turrianā oppressit, in ecomitii summa rerū demādata. Inde Romam profectus,

accepit

accepta imperij corona, et ab Vrſinis breui expulſus, adiuuante etiam Roberto Rege Hetruriam repetit: Aretijq; agens post Robertum regno priuatum, dum Florentinis immineret, qui iam de salute deſperabant, ueneno in eucharistia dato, periit anno imperij v.

LVDOVICVS BAVARVS.

Hic Rodulphi imperatoris ex filia nepos, Fridericū Austriæ ducē aduersariū habuit: quē per octo annos bellū uaria fortuna gessit. Ceterū Friderico capto, et occiso Bauarus rerū potitur, pariq; temeritate imperatoris rem se citra pōtificis assensum appellat. Quā iniuria offensus Ioānes xxii. illi sacris interdixit: uerū homines iuxta, ac numina cōtērens, Italiā mox petit, atq; in uicecomites igratiſſimus, quorū ope adiutus precipuē uenerat, Castrutij filios pari iprobitate, qui Guibellinæ factionis fautor acerrimus fuerat, paterno principatu exiuit: Romanusq; coronatus à Stephano Colūnio, Petrum Corbariensem pseudopōtifficē creat minoritanæ familie unū, quem et Nicolauū appellari uoluit. Et ne quid ad serendas discordias malorū deesset, tyranos in ijs oppidis, quæ pōtifficij iuris erant, priuā autoritate instituit, pontifficē amulatus, qui et ipse Gallie Cisalpinæ multos autoritate sua regulos præfecerat: imperij tandē anno xxxii. cum uaria tentasset ad reconciliandam pontifficis gratiam, obiit.

CAROLVS IIII.

Prius quā hic imperium adiret, Germani principes Edoardū Angli, et Misnesem principē, ac Gūtharum montis nigri regulū Caesares declararant. Ceterū altero post alterū uita functo, res ad Carolum Boemū deuenerit:

uenit: qui Ioanne Henrici imperatoris filio natus adole-
scens adhuc egregiam in terra Italia patri operam nauas-
rat: quo ab Anglis interfecto ea acie, qua Philippus Va-
lesius Frācorū rex ab hisce prostigatus est, imperiū adia-
piscitur: literis, ac linguarum multarū cognitione instrū-
ctus: sed qui Boēmie suae, quam Germanis, aut Italis con-
sultū mallet. Nā cum Pragā (Boēmie id oppidū totius re-
gni metropolis) uarijs opibus excoluisset, impij maiestatē
adeo neglexit, ut coronā, tantae maiestatis auro oramētum,
turpissima pactioe acceperit ab Innocētio: qua cautū erat
expressē, ut ab acceptis insignibus confestim Italia abste-
deret: additū ē grauius facinus, quod Venceslauū filiū
adolescētē à principibus Germanis Caesarē dici obinuit,
exemplo maxime improbando. Imperauit ann. xxxii.

VENCESLAUS.

AVo, patriq; ab similibus per ignauā, ac socordiam im-
perij res afflixit, afflissetq; diutius, nisi à fratre Si-
gismundo captus, mox etiam procerū consensu abrogato
illi imperio, Robertus Bavarus illi surrogatus esset. Hic
Galeatium uicecomitē Mediolanensibus primus ducē de-
dit: quae dignitas ad nepotes postea trāsijt, quo ad res Insu-
briae ad Francorum regem redijt. Praesuit ann. xxxii.

ROBERTVS BAVARVS.

Cum Venceslao suffectus esset Robertus Bavarus
dux, nihil ille antiquius habuit, quam ut Florentino
populo gratificaturus, ad cōprimēdā Galeatij uicecomitis
potētiā in Italiā trāsunderet. Ceterū ad Benacū Galeatij
copijs congressus facile repellitur: unde mox ad Venetos
deflexus, magno ab his honore excipitur: inde soluens ino-
cassum

cassum Florentinis admittentibus, ne Italia excederet, in
Germaniam retrō abiit paci, religioniq; uacaturus: uita
functus est anno imperij decimo.

SIGISMVNDVS.

Optimum haud dubiè principē, ac nobilissimū Ger-
mania nobis imputet: et qui, si ad pacis artes, qui-
bus excelluit, parē belli felicitatem addidisset, Carolis, et
Othonibus aequari potuit. Nam puer adhuc per Mariam
uxorē ad Pannonici regni spem euocatus, mox adolescēs
Venceslao fratre, quōd parū utilis haberetur, à se capto,
Boēmie regnū hereditarium assequitur: sed et Alberto
uicā functo, omnū uotis imperator designatur. Hic igitur
Pannonia potitus à Ludouici morte, cui Maria superstes
filia fuit, duos ac xxx. regulos securi percuti iubet, quōd
regiae puellae aduersati essent. Unde illi tāta mox gētis ma-
uidia cōflata, ut post uxoris mortē captus, nec aduq; ma-
gis, quam asseruā dū, foeminae, cuius maritū ille interfice-
rat, sit traditus: ille uerò maiestate oris, et blāda oratione
dimissus, hinc Boēmiā petit: q̄ nō sine labore uix tādē ob-
tinuit, longo ab his bello, ac difficili petitus, saepe etiā acie
ab his uictus. Nec Italica expeditio una, altera ue in nos
Taurisino agro uenastato felicior: nā Pippus eius dux et
ipse mox tota Venetia, ac Foroiulio Venetis armis expela-
latur. Hinc quae grauius periculū à Turcis imminēbat, qui
iā magnae Europae parti sese insinuarāt, Gallicis etiā Phi-
lippi Burgūdi copijs accinctus, ab Annurate Turcarum
principe graui praelio uictus, castris etiam exiit. Cassis
magna ex parte ductibus, et Philippo capto, Byzantiū su-
gicēs, mox Venetiae classis occursum, cui Tho. Mocenicus pra-
erat,

erat, incolumis de fuga uix euasit: quæ clades ignominio-
sior ne, an funestior fuerit, haud satis explicè. Discordia
certè nostra uictor hostis Hadrianopolim se recepit: &
hæc foris. Quàm autè pace præstiterit, præter generis
nobilitatè (quæ haud dubiè clarissima fuit, tot summorū
principū serie) & præter insignè corporis proceritatè,
ac imperatoriā planè indolem, affuit illi liberalitas, ac mu-
nificètia, quæ in nullo antea principū: religionis, ac pie-
tatis augèdæ studiū incredibile: multarū etiā linguarum
sciètia, et in his lingua Latine studiū excelluit: quare do-
ctos homines in primis fuit, & dignitatibus etiā amplis
honestauit. Accusauit sepe Germanos principes, qui Lau-
tinas odisset literas. A quibus reprehensus quādoq; quod
doctos homines foueret, sed humiles genere: Ego, inquit,
eos amo, quos natura alios antestare facillè uoluit. Illud
autè nulla unquā ætas obliuiscatur, quod triènum magnā
Europæ partè ipse peragravit, dum principes Christiani-
nos, ac pontifices adit, quò schisma Christiano nomini ca-
lamitosissimū tolleretur. Nec alterius principis operam
gis enituit in uera pietate iudicanda: quare ita effecit, ut
reicctis adulterinis tribus, qui Bariona sedem inuaserat,
Odo Colūnius magno omniū cōsensu pōtiffex declarare-
tur: parè operā Eugenio in Basileësi synodo tollèda præ-
stitit: à quo tamè prius cōceptim penè habitus, ac uix post
sextiū mensē, quàm Senis fuerat, imperij corona donatus
est. Hic uerò princeps egregius, cum sine uirili prole de-
cessisset, Albertū Austriæ ducem filie maritū, & utriusq;
regni heredem reliquit, anno imperij uigesimo septimo.

ALBERTVS.

Nemo

Nemo unquam maiore spe ad imperiū uenit, & sanè
conceptam animis hominum opinionem haud frus-
stratus est: siquidem toto biennio, quo præfuit, Morauos,
ac Sarmatas, qui hodie Poloni sunt, intra suos fines quic-
scere cōpult. Ptafsonem Boëmum factionis hæreticæ ca-
put ita attriuit, ut tota Boëmia sibi cederet: in Turcas au-
tem profectus Synderouiam castellum ad Danubij ripam
munitissimum obsidentes, dum copias in itinere maiores
expectat, oppidani deditionem fecere: ipse Austriam repe-
tens apud locū, cui Longauiilla est nomen, dyfenteria mor-
bo confectus est, Ladislao filio superstitè.

FRIDERICVS III.

Pacis, atq; ocij studiosissimus Fridericus extitit: quā
tenore perpetuo annos quatuor, ac l. (tot enim rerū
potitus est) coluit, seu fatū id fuerit, quietiore Germania,
quàm multis retrò actis ætatibus, seu prudentia uerius id
principis effecit. Ille uerò nihil ab initio antiquius habuit,
quàm tuendæ pacis studio, tumultus, qui oriebatur, se da-
re: quare & deditionem mouentes Austriales facillè cōpe-
scuit, & bellum à Matthia Pannorum rege illatum com-
posuit. Olymetiam in Flandros mouens, qui Maximilia-
num Cæsarem asseruerant, recepto filio paucorum pœnæ
cōtentus, omnem discordiarū fomitem sustulit. Ducta igitur
Heleonora Lusitanici sanguinis, cum in Italiam trans-
scendisset, ad Nicolau pōtifficem profecturus, ab eo nula
lo non honoris genere excipitur, illi & uxori corona im-
perij imposita. Hinc Neapolim diuertit in Alphonsi gra-
tiam, cuius Heleonora perneccessaria erat: nec minore ara-
paratu à Venetis (cuius enim urbis inuisendæ incredibili

I desyde

desiderio flagrabat) obuiam illi itum: quos exinde summa semper amoris, ac beneuolentia significatione dilexit. Eius etiam opera Amedeus Allobrox, qui se pro pōtifice gerebat, Basileensi concilio innixus, in ordinem se redigit. Iterum Paulo pōtifice priuati penē more uoti reus Romā petijt: quo damnatus retrō ad suos abiens quiescente Germania, tādē imperij anno quarto, ac quinquagesimo nātūre cōcessit, Maximiliano filio Cesare prius declarato.

MAXIMILIANVS.

SVpererat mihi Maximilianus imperator, quem pater Socrato, antequam moreretur, anno, Casarem designandum curarat: magnus bello princeps, et pace praeclarus: cuius eximia bonitas, liberalitas summa, et Christiana pietatis cultus praecipue commendantur: accedunt ad haec animi dotes, oris probitas, statura quadrata, in qua tamen imperatoria maiestas eluceat, corpus ualidum, ac robustum, idemque laboris, atque operis patientissimum, par uictus frugalitas, et ex eo ualeudo prosperrima. De hoc autem, cum adhuc uiuat, Tranquillū, Plutarchumque, ac ueteres alios scriptores amulatus, nihil est, quod addā. Deus faxit, ut, quod illū agitare semper animo Vincētiū Quirinus asserbat, qui legatum Venetum egit apud illum, summa cum laude ex sententia conficiat: neque enim iustus ullum est bellum, quam quod pro religione sumitur: et ea denique uera, aeternaque gloria principum nostrorum existimari debet, quam res praecclare in hostes facti dei gesta commendant.

TERTII ROMANORVM PRINCIPVM

LIERI FINIS.

Ioannis

IOANNIS BAPTISTAE

EGNATII VENETI

in C. Suetonium Tranquillum
Annotationes.

EGNATIUS LECTORI.

NON ab re futurū existimaui, quando hoc totū industriae dicatū est à me bonis, ac literatis uiris, si quos locos aut in melius emendauī, aut dilucidius explicauī, subnecterem, eosque nullo maiore uerborū apparatu, aut copia publicaretū quod nec otij satis erat longē maioribus districto: tum quod ab ostentatione semper abfui: quae cum in omni re odiosa sit, tum in rebus paruis odiosissima esse iure solet. Accedit ad haec, quod doceri tantum lectores hoc tempore uolui, quos eō mihi equiores futuros arbitrabar, quod maturius illos dimissem, properantes uidelicet, et in haec, ut ex iusto itinere, uiatores otij causa diuertentes.

DE D. CAESARE.

FORū de manubijs inchoauit, cuius area super hanc diem corruptissimi magna ex parte sint: quaedam etiam adeo obscura, ut nec ab eruditioribus intelligi queant: ea tamen pars, quae ad numeros spectat, et corruptissima ad nos transijt, et nullis adhuc satis cognita, aut percepta uideri poterat. Attulit autem hanc malo opem primus (quod ipse sciam) Leonardus.

I 2

Portius,

Portius, Vincentine nobilitatis præcipuum decus, libello iam ab hinc quinquennium huic uni rei destinato: in quo summa breuitate, et diluciditate præcos numeros, argenti, et auri usum apud ueteres, numismata, et eorum pretium, ac nomina attingit. Que palma tantò illum illustriorem fecit, quantò res obscurissima illustrata eius opera plus negotij habuit. Quotus enim quisq; ex ijs, qui humaniora res literas profitentur, fuit, qui rem tam perplexam attingeret? Quis cum ad hanc partem uenisset, aut codicum fidem non requireret, aut rem omnem planè nõ dissimularet? sed nec ipsi autores satis constantes erant: et nota, rerumq; uocabula sic uel corrupta, uel perplexa, ut desperata semel re, iam neglectui haberetur, patrocinante sibi adinuicem multorum inscitia: quæ tacito præiudicio summam causæ difficultatem præcedens, Arcopagitarum more in centum annos rem acquirendam pronuntiaret, ut huiusmodi cunctatione, nec ipsa se proderet, et differentia in explicabile negotiũ relinqueret. Nos igitur, ut ingenè fateamur, Portium secuti, mille h s. non millies legendum existimamus: quoniam ea summa fidem omnem excedat: nam si millies h s. legas, erit tanta pecunie uis profusa, ut iri ratio uix possit: sed et à Plinio dissentiet, qui de hac Cæsaris magnificentia loquens, ita scripsit: Pyramides regum miramur opera, cum solum tantum foro extatruèdo h s. mille ducètis Cæsar Dictator emerit: hoc est, xxx. aureorũ nostratium. Quæ de ratione aliàs inferuit.

Idem Tranquillus sic de triumpho Cæsaris scribit. Ascendit q; Capitolium ad lumina, x l. elephãtis dextra, atq; sinistra lychnos gestantibus. Nos pro

lychnis

lychnis, lychnuchos substituiimus, et ueterum codicum Lychnuchis fidem secuti, et uim uerbi. Primum enim usitatum hoc Grecis est uerbum, Athenæi autoritate, quod lucernã significet, uel Alexidis comici poetæ testimonio in Midone: ος πρῶτ' ἐν ἑρῶν μετὰ λυχνούχῳ ποδπατῆρ τῆς νικτὸς, ἢ τῶς κειμῶν τ' ἀκτιλῶν:

Hoc est,

Qui nocte lychnuchum ambulans gessit manu,
Profectò digitis plurimum is cauit suis.
Nec Lucretius aliud inuuit pulcherrimis illis uersibus:
Si non aurea sunt iuuenum simulachra per ædes,
Lampades igniferas manibus retinentia dextris,
Lumina nocturnis epulis ut suppedientur,
Nec domus argento fulgens, auroq; remidet,
Nec citharis reboant laqueata, aurataq; templã.
Hæc uerò nominũ forma usitata Grecis: unde Ceruchon, sceptuchon, ophiuchon. Iam et C. Pl. lychnuchos peniles dixit, quod et Herinolaus noster agnoscit, uetere etiã lapide suffragante hoc titulo: Panthei cum suis paregeis, et Cupidines duo cum suis lychnuchis. Quod monumentum cum primus obseruasset Politianus, uir eruditione multa, Tranquilli locum primus (ut opinor) emendauit: quare Crinitus docti, et probi uiri officio sanctus, ueteri possessori fundum uendicauit, non multum more.

Conuentibus q; peractis Rauentia substitit. Citantur à commentarijs in ostentationem ueterũ autoritates, nec tamen satis eruditè adhuc (quod sciam) quid sit peragere conuentus explicant. Nos ne non omnia commentum demus uilitati, peragere conuentus nihil aliud esse

Peragere conuentus

I a con

contendimus, quam iurisdictionem legitimam absolueret per oppida ad id destinata: quæ quando in ea stasis temporibus conveniretur à provincialibus causa iuris sui persequendi, conventus diceretur: representant autem hunc morem anno vertente religiosi fratres, capitula appellantes: representant etiam maximè omnium Galli parlatentis iam quatuor institutis, quorum præcipuum urbis amplitudine, & autoritate Parrhisienſe habeatur. iam & veterum suere uxoria stipulationes, quæ convenire in manum per cõemptionem dicerentur: de quibus aliàs.

Quid illud, quod postea sequitur? Sed ante alias dilexit Marci Bruti matrem, cui & proximo suo consulatu sexagies n. s. margaritam mercatus est. Quæ summa centum quinquaginta millia nostrorum aureorum facit, quãdo ille Cleopatram unio ceteris n. s. æstimatus sit: id est, aureis ducentis l. millibus nostratibus.

Sequitur non longè ab hinc locus ut maioris corruptionis, sic etiã industriæ, cum hæcenus ita sit lectu: Sed maximè dilexit Cleopatram, cum qua & cõiuvia in primâ lucè protraxit, & eadè naue, thalamo q̄ penè Aethiopia tenus Aegypti penetravit. Vbi pro thalamoq̄, thalamo legendum esse nulli dubiũ esse possit. Est autem thalamus naus à Philopatore Aegyptio rege primũ fabricata, qua Nilum, et Aegypti fossus navigaret, eo usu, ut intra thalamum in regia sibi esse uideretur, magnitudine semistadij, latitudine cubitorũ triginta, et amplius, nõ longis naubus, nec rotundis omnino similis, prora, puppiq̄ duplici, fundo lato, planoq̄, qualis forma fluviatiles sunt ferè omnes. Strabonis interpretis

thala

thalamiferas naues hæc appellavit, quibus Aegyptij frequenter uterentur solatij causa. Visitur & Venetijs in patria naus, huic Aegyptiæ permissis, cui Bucenaurus est nomen, qua princeps, & senatus uehi solent, occurritur principibus uiris, augustissima specie. Plinius in septimo uitate naus meminit, quam Græci, & Sophocles in primis (uti opinor) τριυλοςόλυ dixere, quæ & ipsa maiore ornatu spectaretur, qua ferunt à Dionysio Platonem exceptum, honoris gratia.

Nec illud omitteudũ est, in quod sædisimè lapsi sunt interpretes unius literæ additione: ubi enim aquilifer legendum erat, aquilifero legerunt, sensu nullo, pariter & inepto. Tu itaq; ita leges: Ut aquilifer moranti Cæsari cuspidè sic minatus: eo sensu, ut cum Cæsar inclinatum aciem restituere omnino uellet, tam cõstantia fugientibus obstiterit, ut aquilifer detinèti cū Cæsari cuspidè sit minatus, & alter in manu detinentis signum reliquerit.

Illud est, quod commentarij aut non obseruauerunt, aut minus intellexerunt, ubi de auro promercali Tratiacillus agit, occupato altero ex his in uerbi explicanda, nec sensum satis attendente. Quid igitur est, quod Tratiacillus dicat tanta auri copia abundasse Cæsarem, ut ternis millibus nummum aurum promercale per Italiam, provinciasq; diuideret? an quaternis milibus legendum est, ut argenti proportio ad aurum decupla fuerit? quæ terna enim millia nummum argenteorum, centum aureos nostros ualent, non tamen solidos: id est, dempto lagio, ut uerbũ hoc usurpem uulgare: an ternis omnino milibus tuere: ut hac ratione tria nummum millia septem libras,

l 4 et scilicet

Thalamiferae naues.

Bucenaurus naus Veneta.

Vitata naus.

Vniones.

Thalamus.

Aurum promercale.

Et felibram cōficiant, id est, septuaginta quinque Venetos aureos, ut tantam auri vim ex Gallicis spolijs Romæ inuectam putes, ut auri pretiū imminueretur, argenti cresceret. Nostra autē etate auri mirum in modum creuit pretium, ut propē Plinianā analogiam æquet, qui eā proportionem argenti ad aurū facit, quæ est quindecim ad unū, cum iusta uideatur ea, quæ est duodecim ad unum.

Veteranis legionibus: quæque sequuntur. Hic locus mutilatus uideri potest, uel Appiani lectione: ille namque de Cesare Dictatore loquens: Statim, inquit, post triumphū quæcumque exercitui pollicitus fuerat, ampliore adhuc pecunia exoluit: militi drachmarum Atticarū quina millia, turmæ ductori bis totidem, tribunis militum, equitibusque duplo maius, ad hæc singulis ex populo mimam unā Atticam. Hæc Appiani uerba dissentire à Tranquillo maxime uidentur, non quòd in populi congiario non conueniant: mina enim Attica, id est, argentea libra Romana quadringentos nummos n. s. ualeat, id est, denarios centum: reliqua adeo discrepant, ut quòd Appianus quina millia drachmarum militi data à Cesare dicit, equitū duplo maius, Tranquillus de pedite reticeat, de equite non conueniat: nam ex Appiani sententia dena millia drachmarum data equitū necesse est, quæ Tranquillus ad fena millia reducit. Nec mirum uideri debeat, quòd de magnitudine militaris donatiui referimus, cum Plutarcho autore Antonius triumuir quina millia drachmarum singulis militibus postaciem Philippensem dederit.

Inoleuit et ille iam pridem error Tranquilli codicibus, nec satis à commentarijs animaduersus, ut ubi Attilij Ele-

stra

stra citatur. Accij legeretur. Fuit autem uetus comœdiorum scriptor hoc nomine satis celebris, quem tamē ut duriusculum Cicero in epistolis ad Atticum incesit. Sed et Licinius scriptorem ferreum appellare solitus est, quòd dum tragœdias ex Sophocle in Latinum uerteret, duriorē se præstaret: scripsit autem hic Elestram ex Sophocle, unde carmina illa in interfectores cæcæ Tranquillus scribit. Volcatius Sedigitus Attilium poëtam comicū maxime laudat, qui nescio an hic fuerit.

EX AVGVSTO.

Senatorum censum ampliauit, ac pro octingentorum millium summa duodecies n. s. taxaui. Ingenui, inquit ille, est hominis, fateri, per quē didiceris: et me hercle hunc locum perobscurum, nec ulli, quòd legerim, cognitū, Budæus ex Gallia uir à secretis regis primarius feliciter attigit, cuius eò libentius mentionem facio, quòd annotationibus suis in Pandectas antea satis celebris, uel tralationibus quibusdam Plutarchi nobilis, numeris eduis quinque, de asse, et partibus eius libris adeo clarus euasit, ut non posset non summopere ab omnibus commendari: qui duodecies n. s. et centes, et millies differre plurimum à duodecim, centum, et mille docuerit: cuius sententiam eò libentius sequor, quòd non minus doctriinæ præ se fert, quam candoris. Erit hic igitur sensus, ut Augustus princeps ab octingentis n. s. quæ summa antea census erat senatorij, ad mille ducenta reduxerit.

Stephanionem Togatarium. Vide, ne multò melius Togatarum legas, et intelligas actorem, uisitata loquendi figura, et Latina.

I 5 Etiam

Attilius comicus poëta.

Budæi laus

Famosi libelli

Etiam sparsos de se in curia famosos libellos nec expauit. Famosi libelli qui, quales uel sint, quae uel asseruerit, poena, qui eos factitant, iuriconsulti libro Digestorum x l v i. Illud ex eorum lectione non praetermisserim: Verba Vlpiani sunt ex eodem libro: Haec autem sunt ferre, quae ad infamiam alicuius fiunt, ut puta, si quis ad inuidiam alicuius ueste lugubri utatur, aut squalida, aut si barbam dimittat, uel capillum submittat, aut si carmen describat, uel proponat, uel cantet aliquid, quod pudorem alicuius ledat. Sed et Pauli uerba ad hanc rem spectantia, quia diuina memorata sunt, subnectam: Eum, qui nocentem infamauit, non est bonum, et aequum infamari: peccata enim nocentium nota esse oportere, et expedire. Primus autem Augustus cognitionem hanc sub specie legis eius, quae de lesa maiestate querit, exegit.

Tyberium in foro legi curiata adoptauit. Parco libenter uiuentium nominibus, libentius autem mortuorum. Citantur namque a commentarijs passim auctores, qui curiatae legis meminerint: nec tamen, quid illa sit, tandem explicat. Tu ex selectis nostris in Ciceronis epistolis, quae primus ipse (quod sciam) ediderim, pete: nec enim in uicinia fuerint.

Verum adhibito honoribus modo, bifariam laudatus est, pro eade D. Iulij à Tyberio, & pro Rostris ueteribus: sic haec tenus omnes. Tu ita castigabis, et pro Rostris sub ueteribus. Qui locus erat in foro, quaedam modum et sub nouis. Vtriusque autem loci meminerunt ueteres auctores. Plinius libr. 35. Hinc et ille iocus Marci Cressi agentis sub ueteribus. Et inferius, Maeniana, inquit, optabat

uebat Serapionis fabula sub ueteribus. Plantus: Sub ueteribus ibi sunt, qui dant, quique accipiunt fenore. De loco autem, qui sub nouis dicebatur, Marcus Varro, Sub nouis, inquit, dicta pars in foro adificiorum: quod uocabulum eius peruetustum, ut noua uia, quae uia iam dudum uetus est. Linius quoque. Flia Virginius seducit ad nutricem prope Cloacinae, ad tabernas, quibus nunc nouis est nomen.

Legauit populo Romano ccccm. Tribubus xxxv. n s. Praetorianis militibus singula millia nummorum. Hic locus, qui Augusti principis legata continebat, admonere quibus uel oscitantem poterat, maximam esse summam pecuniae, quae populo, quae uel plebi Romanae legaretur: nam populo: id est, patribus, equitibus, et honestioribus plebeis (hoc enim nomine hosce contineri, uel illa uisitata loquendi forma Senatui, populumque Romanum ostendere potest) legati est ab Augusto ccccm. n s. id est, decies centena millia aureorum nostrorum, quod nos millionium dicimus: plebi autem: id est, infimis plane hominibus, et mendicioribus xxxv. id est, octoginta septem, et amplius aureorum nostratum: quod et Taciti uerba in primo historiarum plane significat, cum scribit legata non ultra ciuilem modum, nisi quod populo, et plebi ccccm. xxxv. Praetorianarum cohortium militibus singula nummum millia: legionarijs autem cohortibus ciuium Romanorum trecentos nummos uirum dedit. Quinetiam illud quod sequitur. Professus non plus peruenturum ad haereditate suos, quam mille, et quingentes. Si ad summam nostram deducas, faciet trices octies, et quingentes millia aureorum nostrorum: quibus xx. proximis annis

Sub ueteri-

115.

Sub nouis,

ex amicorū testamētis percepisset trecētis millies?
Id est, triginta & amplius millionia.

Prius quā ab Augusto principe salubri magis, quā
ambitioso discedat oratio, facturum me operæ pretium
existimaui, si cursum legionū numerum, & prouinciā
præsidia, reges, socios, imperij amplitudinem ex Taciti
historiarum libro quarto hic adnecterem, ut diligentioribus
etiam satisfiat. Ille igitur in hunc sensum: Italiā binæ
classes infero, superoq; mari utraq; præsidebant, Misē-
nensis, et Rauennas: sed & rostrate naues ad Actium ca-
ptæ, eam partē Italiæ tuebantur, quæ in Galliam Narbo-
nensem uergens Alpes maritimas, et Foro iuliensem colo-
niam spectat: legiones autem iuxta Rhenum, quæ Gallos,
Germanosq; coercerent, octo, robur ferè imperij, cum
Hispaniæ tres tantum haberent: & Africa quoq; nisi quā
Iuba rex Maurus dono acceptos regebat, duas habuit,
Aegyptus totidem: quicquid uerò terrarum tractus mari
nostro, & Euphrate annie cingebatur, uastoq; terrarum
sinu ambiebatur, quatuor legionibus parebat, regibus
Hibero, & Albano socijs. Hinc rursus Europa quæ Thra-
cia, et Illyricum magna ex parte protendebatur ad Da-
nubij ripam, sex legionibus atinebatur: hoc ordine, ut
Pannonia duas, duas Mæsi, totidem Dalmatæ haberent,
cum in urbe proprius miles Latio, Hetruriāq; ferè de-
cenas, duodecim cohortes, tres urbanae, nouem Prætorij
suis castris attinerentur, ut interim per prouincias ido-
neas sociæ alæ, & cohortium auxilia non deessent, uarian-
te earum numero ex rerum usu: erat igitur triplex clas-
sis parata, legiones autem numero septē, & uiginti, præ-
ter

ter auxilia ferè sociarum gentium, ac regum totidem.

EX TYBERIO.

NAm & seruus Agrippæ Clemens nomine.
De hoc Clemente sic ferè Tacitus secundo: Audacia
seruitij propè ciuilia arma resumpta, cum Agrippæ
Posthumi seruus Clemens nomine in Planasiam uectus
Agrippam inde abducere, atq; ad Germanicos exercitus
comitari statuisset, sed onerarie nauis mora præuentus:
interfecto statim Agrippa, cineres eius furatur, seseq; in
tra Hetruriæ secreta abdens, Agrippam esse simulat, cui
nec forma, nec ætate absimilis erat. Qui rumor per Italiā
uulgatus, cum ancipitè, anxiumq; Tyberium maximè habe-
ret, tandem per Sallustij Crispi clientes duos uinctus ad
Tyberium ducitur, à quo interrogatus, quomodo Agrip-
pa factus esset: & tu, inquit, quomodo Caesarē quē Tyberius
clām necari iussit, nec de autoribus amplius quaesitū.

Et duplex feditio, in Illyrico, & Germania.
Seditionem in Illyrico, autore Tacito, Percennius quidam
theatralium operarū dux mouerat accerrimā, cum milites
in singulos dies singulos denarios peterēt, cum antea de-
nos asses accipere cōsuescent: peterēt etiam, ut sextus de-
cimus annus stipendiorū finem faceret, nec ultra sub uexil-
lis haberetur, ne ue in alia castra tralato militi, præmium
pecunia solueretur, quando Prætoriani, qui binos dena-
rios acciperēt, post sextūdecimū annum militia defungā-
tur, nec tamē tantum periculorū, aut laboris audirent. Et
paulō post: Tyberium latitantem, & ad singula pauitantē,
nuntij frequentes perpulere, ut Drusum filium cum pri-
moribus ciuitatis, & cohortibus Prætorijs dimitteret.

qui

qui profectus, & uariè iactatus, uix tandem militum animos Percenio, et Vibuleno autoribus cæsis leniuit: relictis enim castris in hyberna concessere. Et mox idem autor addidit: Eadem causa Germanicos exercitus eodem ferè tempore turbauit: petebant & illi missionè, & præmia. Nec prius sedari animi eorū potuerè, quàm uicena stipendia meritis misio sit data: qui sena dena, exautorati. Quinetiā miles in seipsum seuijt, neq; non in ipsum Germanicum, donec ablegata Treuiros Agrippina uxor animos eorū mutauit, sic inferioris exercitus Germania placatus: superioris miles maiore mole, quo grauiora in centuriones, in legatos populi Romani ausi fuerant: nam Murnatium Plancum aggressi, qui legatus à Tyberio uenerat, non prius dimiserè, quàm ille aquilam cõplexus, religione se tueretur: ac nī Calphurnius centurio subsidio affuisset, raro etiā inter hostes exēplo legatus Po. Ro. in castris, Deorum aras suo sanguine maculasset. Eos tandem Germanicus contracto exercitu cū pararet inuadere contumaces, literis prius ad Cecinnam misis admonet, sibi consulant, & respiciant: quod nisi faciāt, & autores seditionis tollant, uenturum se cum exercitu, & usurum promiscua cæde: quæ literæ occultæ signiferis, & aquiliferis lectæ per pulserè legatū, ut statueret tēpus cædis: se autem uicinis passim, quasi ciuili bello in fontes, et ignaros, nec satis nocentes, quod cædis iniū, aut quæ causa, qui ueniret, donec castra ingressus Germanicus oratione habitā, cū satis expiatū diceret, eos in hostes duxit, unde piaculum furoris sumerent, & hostes Roma. populi cædendo, & uulnera impijs pectoribus accipiendo. Hæc pluribus

pluribus ex eo autore addenda curauimus, quò tota hæc pars clarior, illustriorq; fieret.

Libonem, ne quid in nouitate acerbius fieret. Is Libo è familia Scriboniorum fuit: unde & Scribonius. Libo Scribonius. cognomine dictus, qui per Firmium Catum Senatorem amicitia simulata deceptus, cū magos super imperio cõfuleret, & Chaldeorum promissa, somniorumq; interpretes scrutaretur, dum proauum Pompeium, amitam Scriboniam Augusti uxorem iactat, per eundem Catum post plures testes repertos, qui conscij forent, ad principem defertur, maximè Iunij cuiusdam iudicio, qui tentatus fuerat, ut umbras infernas carminibus eliceret. Ipse igitur Libo, cū Tyberius eum blandè interim appelleret, non uultu, non uerbis commotior, quinetiam conuiuio adhiberet, & prætura ornaret, tandem Senatus iudicio condemnatus, seipsum, cū omnia prius tentasset, apud Tyberium necauit, factumq; s. c. ut mathematici Italia pellerentur. Idem Tacitus secundus.

Q. Haterio. Is consularis uir, in Senatu decreti faciendi autor fuit, ne uasa auro solida mimistrandis cibis fierent, ne ue serica uestis uiros fœdaret: qui familia senatoria ante excessum Tyberij deceffit, eloquentia, quoad uixit, celebrata, cū tamen exigua scripserit, quippe qui impetu magis, quàm cura ualeret: nam ut in alijs studium, ac meditatio plurimum ualeat, sic Haterij profluens illud, ac canorum cum ipso obiit.

Religiosas uestes cū instrumento omni cõburnere. Qui Vestas legendū admonet, nimis anxie, ne dicam superstitiosè, rem satis apertam in disquisitionem uocat. Aboluit

Aboluit & uim, moresq; asyloꝝ, quæ usquam erant. Cōmentarij ex ijs, quæ uidere, legereq; poterunt, non pauca. Nos ex eodem Tacito omnia pleniora faciamus. Ille igitur tertio in hūc ferè sensum: Cū cresce-
ret Græcæ in urbes licētia asyloꝝ constituendi, quæ seditiones in dies alerent, placitū est, ut singulæ ciuitates iura, ac legatos mitterēt: & cū multi uenissent, qui summo studio certaret, fessio Senatu eorū multitudine res ad cōsules relata, factumq; s. c. quo modus præscriptus singulis est. Iussiq; ipsis in tēplis aras facere, neu religionis prætextu turbulentissima natio seditionibus fomenta præberet.

Rascupolis
Thrac.
Marabodumus
Sucusus,

Maraboduū, & Rascupolim. De Rascupoli Thracæ ex eodem Tacito copiosius hauries. Is autem Marabodus diu apud Sueuos rerum potitus, magna apud suos gloria, mox Catualde iuuenis inter Gothones nobilitis, ui pulsus, ad Cæsaris misericordiam fugit, trāsmissoq; Danubio magnifica de se in Senatu oratiōe habita, quæ se Pyrrho, & Antiocho regibus æquaret, Rauēne inglorius cōsensit, nimia uiuēdi cupiditate imminuta uetere gloria. Afello Sabino n. s. ducenta. Hæc summa quinque millia aureorum nostratium ualet.

Atalantæ tabulam, in qua Meleagro illa ore morigeratur, legatam: ut si offenderetur, pro ea decies n. s. acciperet. Decies n. s. non dena fœderatissima gnificans, sed decies centena.

Publicè munificentiam bis omnino exhibuit, proposito milies n. s. Hæc summa quinq; et uiginti cētena millia facit nostratia, id est, duo milliona, et dimidiū.

Satis constat Cn. Lentulum augurem. Is est

Lentulus,

Lentulus, qui consularis uir triumphalia ornamenta de Getis retulit: primò pauper, dein ad eò opulentus, opibus innocenter comparatis, & modeste habitis, ut quater milies fœderatium possederit.

Cn. Lentulus
Augur

Condemnatam, & generosissimam fœminam Lepidam in gratiam Quirini consularis prædiuitis, & orbi. Tacitus tertio: At Romæ Lepida Aenilia familia nobilissima, L. Sylle, & Cn. Pompeij proneptis, defertur ad principē supposuisse partū Quirino cōiugi, quinetiā obiecta adulteria, & uenena, consultiq; Chaldei de Cæsare. Tandem damnata illa magna Quirini inuidia, prægrauate Tyberio, sed dissimulante, aquaq; & igni interdictū, bona cum publicari deberent, ne publicarentur, Scauri gratia factū, qui filia ex Lepida genuerat. Et paulò post. Celebratū est Sulpitij Quirini funus exequijs publicis. Tametsi nihil ille ad Sulpitiā familiā pertineret, qui Lanuij ortus modicis parētibus, et opibus, militia clarus, et uehemēs ingenio, consulatum sub Augusto meruerat: mox Cilicū castellis expugnatis, triumpho insignia meritis, C. Cæsaris in Armenia comes, et Tyberij cultor, dū Rhodi ageret, hinc principi charus præpotente senecta, sed apud populū accusatione Lepidæ, et sor dibus inuidiosa.

Etiā causam mortis fuisse ei per Cn. Pisonem legatum Syriæ fuisse creditur. Is Piso Germanico datus est à Tyberio comes, et legatus: qui cū Plancina uxore ad eò apertè similitates cū Germanico exercuit, ut re-
pertæ sint reliquæ sōlo, ac parietibus crute humanorum corporū: tabulæ etiā plumbeæ, quæ deuotiones, ac carmina in Germanicū continerent, donec accusantibus Trione

Cn. Pifo,

K & Ver

et Veranio, acerrimè autem omnium Vitellio, iudicio Senatus damnatus est, magis assentiente Tyberio, quam approbante. Piso post damnationem domi inuentus per se in iugulo, iacente humi gladio, concessa Plancinae uxori incolunitate ob preces Augustae, & filio in decem annos relegato. Diuersus ab hoc fuit L. Piso, qui curator urbis sub Tyberio principe fuit, biduo, duabusq; noctibus per potationem consumptis clarus: cuius (nisi fallor) constantiam, & auctoritatè in Senatu maximè Tacitus comèdat.

Statuè quidam Augusti caput depresserat, Tu emendato dempserat. Idem Tranquillus in Caligula: Diuinam maiestatem asserere sibi coepit, datoq; negotio, ut simulachra numinum religione, & arte præclara, inter quæ Olympij Iouis apportarentur è Græcia, quibus capite dempto suum imponeret.

Seianus, Seianum res nouas molientem. Is eodem Tacito genitus Vulsinijs est, patre Seio Strabone equite Romano, & à prima iuuentu, C. Cesari Augusti nepoti per choros Aduersa fama, quasi Apitio stuprè corporis uendia dissest, mox defuncto C. Cesare, Tyberio miris artibus in sinuatus, adeo principè sibi obnoxii fecerat, ut callidissimum, et obscurissimū alijs, sibi uni incautum reddiderit: laboris patiens, audaciæ nimia, simulator iuxta & dissimulatur, pro pudore, quæ palam ostentaret immensa opum libido, nec minus criminando, quam adulando principi, et largitione, ac industria interdum acceptus. His artibus sene circumuento, primò Drusum Tyberij ueneno tollit, dato per Lygdum spadonè, uxore etià Liuia auxiliante, quæ illi per stuprè cognita fuerat: inde in Agrippinâ, &

eius liberos conuersus, tacitis eam criminationibus inuolauit, ut tandem relegatam Tyberius interfici iusserit cū Nea rone filio, donec ille isdem petitus artibus cum filijs enectus sit, quorum corpora in Gemonias sint abiecta.

Nam Charidem. Tu Chariclem emendato: de quo sic Tacitus: Erat medicus arte insignis, nomine Charicles magis ad consilium, quàm ad usum medicinae, quem princeps omnino negligeret, familiaris, is ueluti negocium suum curaturus, dum conneatum petit, uenas pertectat: nec fessellit Tyberium, qui offensus ac cò magis iram dissimulans, in staurari epulas iubet, easq; protraxit, quasi honori proficiscentis amici id daret.

Pars terram matrem. Perbellè faciunt uerba Plinij ex secundo ad hunc Tranquilli locum, quæ & subnectenda censui. Sequitur terra, cui tantum nomen præcipua uenerationis indidimus, matrem appellantes: cuius numen ultimum iam nemini imprecamur, rati graue nimis, ac noxium, ac si nesciamus irasci nūquam solere, quæ sola natos homines excipiat, exceptos alit, & editos sustineat: non uisimè, cum cætera nos omnia deseruerunt, una adhuc còplexa uisceribus suis tanquam à reliqua natura neglectos retinet, nunquam efficacius pietatem maternam ostendat, quàm cum sacros nos morte etiam faciat.

EX CALIGULA.

Legiones in uersas excessu Augusti nunciato. Satis constat eodem Tacito, cum imperium Germanico omnes assererent concionanti, illum quasi sceleris suo contumacium præcipitem tribunali desiluisse, ferrum que in pectus a degisse, ni proximi sublatam in

uulnus dextram retinuisſent: tamen ſi nõ deſerint, qui hor-
tarentur, ut feriret: quin etiam Clauſidius quidã miles ſtri-
ctum gladium obtulit, addens uteretur eo, qui acutius pe-
netraret. Verũ compoſita ſeditione, in Germaniam du-
cto exercitu, bis acie Germanos uicit. Varianos milites ſe-
pulturæ mandat, Arminium præcipuè apud Germanos ſa-
mæ propter caſum Quintiliũ cum legionibus adeo ſati-
gat, ut liberator ille Germaniæ pulſus, proſugusq; tandẽ
propinquorum inſidijs petitus occubuerit.

Arminius Ger-
manus,

Germanici
laus,

Omnes Germanico corporis, animiq; uirtutes,
Nihil dici uerius potuit: nam præter ſummã eruditionem,
ingeniumq; ad poëtice etiam factũ, ſumma in eo comi-
tas erga ſocios fuit: in hoſtes maſtuctudo, quos uiciſſe, et
ad poenitentiam uerſos ſatis habuit. His accedebat forma
corporis egregia, uſu, audituq; iuxta uenerabilis. Dum
fortune imperatoriæ maiestatem retinet, inuidiam tamẽ,
& arrogantiam euitaret. Quare nõ Romanorum ſolum
ingenti luſtu, ſed prouinciæ, & circumiacentium populor-
um, & hoſtium deceſit. Tacitus.

Corde Cremutij. Tacitus: Cornelio Coſſo, & Aſi-
nio Agrippa c o s s. Cremutius Cordus poſtulaturo nouo,
ac tunc primũ audito crimine, quod annalibus, quos edi-
diderat, dum Brutum, Caſiumq; laudat, Romanorũ ul-
timos eos appellafſet. Accuſatores autem erant Satirius Se-
cundus, & Pinarius, ex intimis Seiani, quæ res exitiabilis
recoerat. Cremutius igitur cum ſe coram Senatu defendiſ-
ſet, inã egreſſus uitam abſtinentia finiit: cenſuere patres
libros per ædes cremandos. Sic dum ingenium Cordi pu-
niunt, maiorem illi gloriam aſſuxere,

Cremutij Cor-
di mors,

Cum

Cum lege Luciana apparatus circi. Emendauimus
ex codice manu ſcripto, cum elegantiam apparatus
circi proſpicere pauci ex proximis moenianis poſſent: ma-
gna commentariorum ſocordia, qui rem non aduerterint.

Datoq; negotio, ut ſimulachra numinũ religio-
ne, & arte, inter quæ Olympici Iouis apportaren-
tur egregia. Par error cum ſuperiore. Quis enim non ui-
dere potuit non egregia, ſed è Græcia legendum?

Quin & ſubinde iactabat exquiſiturum ſemel
ſidiculis de Cæſonia. Et hic uidere debuerant, ſe uel nõ
ſemel legendum, uel ſemet: id quod codices manu ſcripti
habeant.

Vicies, ac ſepties millies n s. Tyberij Cæſaris.
Hæc ſummã ingentẽ, ac ſupra fidẽ eſſe nemo dubitare po-
teſt, qui Tyberij principis tenacitatẽ, & opes imperij Ro-
mani per tot annos ab eo congeſtas, & prodigũ Caligulæ
ingenium æſtimare non uelit. Vicies igitur ſepties millies
n s. ſi ad numiſma noſtrum rediges, ſexagies ſepties mil-
lies mille aureos noſtrates facit. Græci ſex millia ſeptingẽ
tas, & quinquaginta myriadas aureorum dicerent.

Nec dicendi ſinem factũ, quoad tredẽcim gla-
diatores n s. nonagies ignorati addicerentur. Hunc
locum dum imprimendum curarem, non ſatis aduerterã:
nunc licendi finẽ factũ, ſcribendũ admoceo. Quid ſi autẽ
liceri, & quo ſenſu hic accipi poſſit, nemo nõ (ut opinor)
ſtatim aduerterit: nonagies autem n s. eſt ſumma pecuniæ
noſtratis ducenti uiginti quinque mille aurei Veneti.

Caiſius Chærea. Hic ille eſt, qui centurio Germani-
ci exercitus ſeditione, quam mouerant exceſſu Auguſti
rea,

K 3 nms

nunciato, cum eum peterent ad mortē milites, uti reliquos centuriones, audacia singulari per medios ferros sibi viam patefecit: unde et salutem adeptus est, magna centurionū aliorum parte caesa.

EX CLAUDIO.

Legatorū non amplius, quān octingentorū h. s. profectus. Multi uel apud hunc unum autorem erant loci, unde admoneri poterant differentie in numeris, nisi planē coniuerent: nam hic octingenta sestertia modicā legatum Augusti principis apparet: plus autem uicies h. s. quod infra à Tyberio legatum dicit: multo autem plus octogies h. s. quod initu noui sacerdotij coactus est impendere: ex quo ad tantā rei familiaris angustiam decidit, ut in uacuum lege prædatoria uenalis diu pependit.

In delibatorio. Ad eod iam notum esse poterat, quid diribitorium sit, aut unde dictum, ut qui delibatorio legant, parū certē uidisse dici iure possunt: nam et Dion in historijs Latinum nomen hac appellatione dixit. Iam uero et diribitores pro diuisoribus pecuniarum Ciceroni notius est, quān ut explicari latius debeat. Est autem diribitorium publicæ ades, in quibus exercitius recensentur, et stipendia militibus diriberentur, id est, distribuerentur, in quibusdam Italiae locis etiam usitate.

Constituit pro conditione cuiusq; ciuis uacationem legis Papiæ Poppææ. Quæ lex esset Papiæ Poppææ, unde ue dicta, mox planius. Illud interim admonere lecturos hac uolui, corruptam hæcenus Tranquilli lectioem uno, altero ue loco simili, nec legē Pōpetiam legendum

gendum, sed Papiam Poppæam iunctim, in quo non possum nō mirari negligentiam multorum, qui sine testibus in causa dubia, et incerta in forum descendant. Fuit igitur Poppæus Sabinus cōsularis, ac triūphalis uir insigni memoria, auus maternus Sabine Poppææ, unde illa etiam dicta Poppæa: nam patrē Ollium honoribus nōdum functū amicitiam Seiani sub Tyberio peruerterat. Hic igitur sub Augusto principe legem seuerissimā de maritandis ordinibus tulerat, quæ sexagenarij tantū nō tenerentur: cui capiti postea à Claudio abrogatum infra Tranquillus asserat. Hæc autē iunctim Papiæ Poppææ dicta uidetur, quod cū Papius legem cōtra adulteros tulisset, ac de matrimonijs etiā sanxisset, cuius et Ausonius præter alios meminerit, Sabinus Poppæus eādem retractarit, grauioribusq; pœnis additis, sanxerit frequentanda matrimonia. Unde et lex postea à primo autore Papiæ dicta, postea de Sabinio Poppæo Papiæ Poppæa iunctim appellata est, quæ senior August. post Iulias rogationes in citandis cœlibum pœnis, et augendo ærario sanxerat. Hanc uerō legē Tacitus frequēter citat, maximè in tertio. Admoneri etiā poterant saltem infra, legē hanc non de ciuitate, aut aliquo iure alio, quān de maritandis ordinibus agere, cum Tranquillus dicat capiti legis abrogatā à Tyberio, quasi sexagenarij generare nō possent. Caterum instituti nostri nō est, acrius aliorū errata castigare, et eorum maximè, qui in Tranquillum scripsere cōmētaria: quorum alter adeo breuis est, ut etiā intra commentarij leges cōstitit: alter adeo redundans, ut fabulari sepe uideri possit: ita fit, ut aliud agendo malè inter dūm agat: uerū ipsi uiderint.

K 4 Capiti

Capiti Papiæ Pompeiæ legis. Idem error, atque id eo ad superiorem normam redigendus.

Aul. Plācius. Aulo Plancio etiam orationem decreuit. Hic est ille Aulus Plancius, qui cōsularium primus Britannie præpositus est, bello egregius: is redacta paulatim in prouincia formam proximam insule parte, Ostorio Scapule imperium decedens reliquit. Cuius et Tacitus meminuit, sed et Tranquillus in Vespasiano, duas ualidissimas gentes, superq; uiginti oppida, et insulam Vectem Britannie proximam in ditionē redegit, partim Auli Plancij consularis legati, partim Claudij ipsius ductu.

EX NERONE.

Necantē cantare destitit, quā inchoatum absolueret nomon. Hic desiderari interpretis diligentia potest: nam quid nomos esset, tam nescit, quā facile dissimulauit: significant autem apud Græcos nomen multa alia, tum uerō in musicis certam quandam legem, ac rationem canendi, ut tamen tibicinum, et citharædorum præcipuē sint, unde et *αὐλαϊκός*, et *κίθαροποιός* dicti: primus autē Terpander autore Plutarcho citharædicos nomos instituit suis, atque Homeri uersibus mele adiungens. Clonas autem post hunc aulodicos inuenit: id est, tibiales, et ea, que Græci *πρὸς ὀρχήν* appellant, quem postea Polymnestus Colophonius imitatus sit, nomisq; postea diuersa imposita sunt nomina, que ex Plutarchi libello, ubi musicem persequitur, queras. illud etiam scitu dignum, ex Græcorum commētarijs inuenias primos ab Apolline citharædicos nomos inuētos, quibus ille et uitam hominibus produceret, et in multis canendi

suauitate feritatem tolleret: unde factum, ut Aristoteles est autor, ut modi, ac canendi rationes quædam, quibus canentes utimur, nomi iam usitato Græcis uerbo dicantur. Verum de his aliis.

Si paulum subbibisset, aliquid se suffertim titimurum. Nec scire fas est omnia, et Lyncei etiam cæcutiunt: ubi tamen officias facis, in eo reprehendi dignus. Quis enim non stomachetur, quod hoc in loco ganit interpres? Verum ipse uiderit. Ego suffertim lego, aduerbiumq; eadem forma statuo, que Latinis frequens, uirium, singillatim: significare autem hoc aduerbium puto, quod plenum, et grandius sit, huiusmodi sensu: promittebat Nero simulac subbibisset, fore, ut pleniùs, et grandius tinniret. Suffertum autem, ac differtum plenum significare Senecæ uerba, et Horatij probant, ut alios omit tam. Ille enim sole nubem suffertam dicendo, hic cauponibus et nautis differtum Appij forum, ostēdunt plenitudinem hoc nomine intelligi, sed et Tacitus frequens differtum usurpat pro maximè pleno.

Super ingenuorum proagogia. Non pædagogia aut pæderastiam, quod cōsuxit interpres, sed proagogia legendum quiuis, uel mediocriter Græcas literas edoctus agnoscat. Sunt autē proagogia Græcis, que Latinis peraddictiones, et quod illi *προαγωγὴν*, nos perducere diximus: id est, lenocinari, et lenociniū facere: adeo autē et Latini, et Græci sciatē hoc uerbo, ut consulto exēplis abstineā, et alioqui admonere tantum lectore uolumus.

In Tyridatem, quod uel uix credibile uideatur, octoginta nummum millia diurna erogauit.

Id est, uicena millia aureorum nostrorum: quæadmodum quod aleam luderet quadragenis in punctum sestertijs: id est, denis millibus in singula puncta significat: quod autem addit abeunti contulisse millies h. s. inuit uiginti- quinquecenta millia donata, ut non sit mirandum, quod Tacitus de eo prodiderit, quatuordecim annis, quibus in imperio fuit, bis et uicies millies h. s. donationibus effudisse.

Armillata, & Phalerata Mazacum turba. Si ex his nonnulli, qui nostra tempestate aliquid scripsere, modestiam, atque ingenuitatem retinere uoluisse, profectò melius Latine rei cõsulissent, nec multa inuertisset, quælis est hic locus, in quo codices omnes Mazacum habent: quod cum illi non intelligerent, amaxicorum: et mille alia huiusmodi monstra substituerunt. Ego Mazacum lego, et ex Cappadocia seruos (unde ingens Romæ copia) interpretor, qui et Cappadoces appellantur ab Horatio eo uersu, Eget æris Cappadocum rex. Dicit autem Mazaca (ut arbitror) ab urbe eorundem regum Mazaca, quæ in medio totius Cappadocia posita, cum multis alijs indigeret, tamen propter situm commoditatem, et lignorum, ac lapidum, et herbarum copiam delecta ab his fuerat, in qua reges habitaret: unde et mater urbium ab his dicta, quæ tamen postea sub Argæum montem posita, Cæsarea sit appellata, cui magnus Basilius postea præfuit antistes. Erit igitur Tranquilli sensus, quod Nero frequenti Cappadocum seruorum copia stipatus incederet, quos Mazacas ab urbe eorum primaria etiam appellaret.

Siquidem iunculam puellarem, Perridiculum

est.

est, quod de acu, seu acuncula commentarij ganniant. Tu iunculam legas et Plin. Ercav. forma diminutiuæ, pro parua imacunula, iam et Plin. iconicos agnoscit duces: quid sit autem Ercav apud rhethores, non est præsentis loci, et res alioqui satis celebris

EX GALBA.

VT secum ueliculo proximo decies sestertium in auro efferret. Id est, uigintiquinque millia aureorum.

EX OTHONE.

Ante paucos dies seruo Cæsaris pro impetra ta dispensatione decies h. s. expresserat. Nullus (uti opinor) locus expressius differentiam inter dena h. s. et decies sestertium aperit. Nam si idem significarent, quo pacto quindecim spiculatoribus dena representari poterant et decies igitur h. s. cum quinque, et uiginti milium aureorum reddant summam, dena singulis numerata sunt, id est, ducenti quinquaginta aurei, sicque expensa ex ea summa, quinque ferè millia sunt.

Nec quicquam prius pro potestate subscripsit, quam quingentes sestertium ad peragendam auream domum. Id autem sciat duodecies centena, et quinque millia aureorum nostrorum: quæ summa si cui incredibilis uideatur ad absolutionem domus, æstimet ille secum id magis mirum, quod de Marco Scæuro Plinius scriptum reliquit, bis millies sestertium uille incendio Scæuro perijisse.

EX VIPELLIO.

Carpathio usque freto. Quis non uideat nequam quam probarii id posse, quod plerisque à Parthia ardeat, cum freto Carpathio bene sanè legatur.

E N

EX VESPASIANO.

ET tamen nec sic quidem pristinae cupiditatis infamia caruit. Alexādrini Cibiorum eum uocare perseverauerūt cognomine unius è regibus suis turpissimarum fordium. Erat certè officium boni interpretis, ut, qui nam hic tandem fuisset, aut unde illi cognomen tam sordidū astruētū esset, explicaret. Nos cybium Plinio, Martiali concisam pelamidem appellari scimus: unde frequēs Plinio nominis usurpatio inter præcipua salsamenta, corrupta etiam apud Varronem lectio-
ne. Creditur Festus dicta à cuborum similitudine, qui cum aquè in omnes partes pateant (quadrata enim ad lufum apte sunt) ita etiam piscantes hoc genus pisces, aleam ueluti ludant. Hic autem quem Cybiotatem appellatum dicit Tranquillus propter eius illiberalitatem, non unus fuit ex Ptolemæis regibus, sed è Syria ducens originem, qui à filia maxima natu Ptolemæi Aulete expulsi, à suis in uenium accersitus, non multò post ab ipsa expellitur, cum eius ignobilitatem, atque illiberalitatē pati non posset. Strabo. unde illi ab ordinandis Cybijs, quæ fortè è ipsomet familie dispenseret, meritò sordidissimum cognomen tum adhefit, quo & Vespasianum principem, ut sunt Alexādrini dicaces, propter eius auaritiam asperserunt: quemadmodum & Syriæ regi Physcon cognomen fuit à crassiore intestino, quod multa caperet. Illud etiam ex Atheneo addes, Salsamenti Græcis diuim esse generum, horeæ, & thunnia, id est, è thynno, salsa caro thunnina uulgò dicta. Horæum uerò quasi tempestiuum esse dictū, cuius macra pinguibus præferantur, cum in thunnij macra

Cybium.

Cybiotates
rex Alexan-
driz.Physcon Sy-
ria rex.

cris pinguia præponantur, quæ cybia nuncupentur: horeæ autem ex pelamide, id est, lutaria minore fiunt, thunnia ex maioribus. Sit autem idem uræum, de quo Plin. cum horeo, mox aliàs.

EX TITO.

CVM ex instituto Tyberij. Aurelius Victor in hanc sententiam: Dehinc cum donata, concessa ue à prioribus principibus firmare insequentes solerent: simul ut imperium cepit, talia possidentibus edito spōte canit, uel conceffit.

EX DOMITIANO.

NAM uenatores, gladiatoresq; & noctibus ad lychnos. Par error cum eo, qui in Cesare Dictatore inoleuerat: restituenda igitur lectio, & lychnucos legendum, ut admonui.

Edixit, ne quis in Italia nouellaret, utq; in prouincijs uineta succiderentur. Aliam Philostratus asserit editi causam, præcipuè in Asia, quod homines uinum nimium indulgentes, seditiones excitarent: quare & Domitianus id etiam in tota Asia uetuerat. Verum Scopeliano sophista celeberrimo legationem communi Asiæ nomine suscipiente, & restitute uites, & donatus est ille amplissimis à Domitiano muneribus, admirante in primis uiri copiam, & ubertatem dicēdi. Illud etiam situ dignum, prouincijs quibusdam à Probo imperatore concessum, ut uinea alerent.

Subsicia quæ diuisis per ueteranos agris carptim superuerant. Quid subsiciū, seu subsiciuum sit, ager, notissimum grāmaticis est: subsiciuus autem ager, de quo hic

Subsiciuus
ager.

hic agitur, Boethio is est, qui secundū proprias determinationes ascriptus in finibus suis tabulario Caesaris inferatur, & qui beneficio concessus, aut assignatus colonie fuerit, siue is proximus, siue longius positus: quem colonia in tabulario Caesaris manu conditoris subscriptum habere debet. Item ager similis subscisus est, qui non assignatus Reipublice, populōq; aut colonie, cuius sine circūdatur, remanet in eius potestate, qui assignare poterit, hoc est, principis. Vnde inter XIII. controuersiarum genera illa vel præcipua est, quæ de subscisus agris oritur.

FINIS.

LOCA SVETO,

NII PER ERA

finium restituta. *per hanc Dam*

ERASMVVS ROTERODAMVS CANONICVS

DIDO LECTORI S. D.

matrem cum nota permissis

V M hanc editionem iam adornassem, comodū allatus est Suetonius, Aldimis typis excusis, sed emendatus opera Baptistæ Egnatij, uir cum primis tum integri, tum eruditus: nam utrunque iuxta requirendum arbitror in eo, qui ueterū lucubrations emendandas aut explicandas suscipit. Equidem Aldi mei mortem hoc fero moderatius, quod in hanc restituendi bonos autores provinciam successerit, qui demortui per se clarioriam obscurerent, si tamē hoc est obscurare, uirtute uirtutem uincere. Atque utinam ut Suetonium, Aurelium Vi-

dorem

etorem, & Eutropium dedit, itidem & Aelium Spartianum, ceterosq; huic adiunctos nobis dedisset, in quibus nos permulta restituumus. Nam omnia qui poteram, nisi codicum antiquorum auxilio adiutus? Tamest si in Tranquillo nonnulla restituumus, quæ Egnatij licet oculatissimū suffugerāt. Velut in Cesare Dictatore. Cap. 18.

Eodem modo Nonium Quæstorem, quod compellari apud se maiorem potestatem passus esset. Modo, expunximus ex fide uetustissimi codicis. Si quidem eodem hic aduerbium est, ut subaudiis coniecit. Sunt hoc genus & alia nonnulla, sed minutiora, quam ut operæ pretium sit sigillatim recensere. Ceterum, quod in Othone Egnatius legendum putat, τὴ γὰρ με δ' εἰς τοῖς μακροῖς αὐλοῖς αὐλοῦ, ab illo dissentio, quod hæc ferē uerba Beroaldus ab erudito quodam admonitus ex Dione huc trāstulerit. Neque uariant hic, quæ uiderim exemplaria. Tantum in nonnullis pro αὐλοῖς uitiatum erat αὐλοῖς. Legendum igitur haud dubiè τὴ γὰρ μοι κὴ μακροῖς αὐλοῖς: id est, quid mihi cum longis tibijs? Quæ de re copiosius nobis dictum est in Adagiorum Chiliadibus. In Caligula pro, nec dicendi finem factum, restitueramus ex exemplari peruetusto, nec licendi finem factum, etiam si post comperi locum hunc à Budeo nostro correctum in Ase. Hoc admonere uisum est, quod plus ponderis habeat Budeana castigatio: quanaquam ea nullius uetusti codicis præfatur autoritatem. Porro, quod in Augusto legitur, Δότῃ κροῖον, καὶ πικρὸς ὑμῶς μετὶ χαρῆς τὴ ποιῆτε. Id est, date plausum, & omnes uos cum gaudio quippiam facite. In quo

quo & Egnatius hallucinatus est: ego, ni fallor, & unus, & primus restitui. idq; ex qualibuscunque uestigijs antiquissimi codicis. Legendum igitur ad hunc modum. Δότε πρόβυ, ἰγ πᾶν τῶν ὑμῶν μετὰ χαρῶν κτυπᾶτε. Id est, Date plausum, et uos omnes cum gaudio plaudite. Est enim uersus Trochaicus. Præcesserit autem in exemplari nostro & alter huic similis Trochaicus, aut certe hemistichion, sed figuris elementorum adeo deprauatis, ut, quid scriptum esset, non quierimus conijcere. Im quod est in Vespasiano, ὦ λάχης λάχης, ὦ τᾶν ἀπὸ θᾶν, αὐθὺς ἔφ ὑπερῶν ἐρισμῶν κτυπᾶτε. Si quid suffragarentur exemplaria, lubens legerim ad hunc modum, ὦ λάχης λάχης, ὦ τᾶν δ' ἀποθᾶν, αὐθὺς ἐφὶ κτυπᾶτε. Id est, O Laches Laches! At ubi mortuus fueris, rursus eris Cerylus: ut ὦ λάχης λάχης sit clausula prioris carminis, cui succedit integer Iambicus trimeter, tanetsi hac de re nolim contendere. Cæterum de nimirum analogia, si quid à Budæo dissentit Egnatius, Potitium suum secutus, quod nobis nec otium suppetebat, nec ad hunc laborem propriè pertinebat, nõ fuit studium excutere. Addidimus autem indicem, quo potissimum annotauimus, si quid nouè, præterq; superiorum autorum consuetudinem, aut si quid etiam Græcanicè dictum est, ne nihil sit lucri, quod lectorem ad emendum inuitet. Nec hoc tamen solum accedet, quin & quicquid adiecit Egnatius, hic habes, & præterea nonnulla, quæ nos soli etiam restituumus. Bene uale charissime lector, & hisce nostris laboribus feliciter frue.

ANNOTATA
in Suetonium per
Erasimum.

Abdicat se magistratu. Claud. Cæs. ca. 29
Abhorret, pro exhorret. Gal. ca. 4
Ablocare, pro alteri locare, siue locationem solue. Vitel. cap. 7
Abortiui, qui abortu nati sunt. Cæs. Aug. cap. 35
Absimilis, pro dissimilis. Otho. cap. 1
Abstinuit præfari, cum infinito. Tyb. Cæs. cap. 23
Abudè pro satis. Cæs. Dict. cap. 86
Ab uno, pro à quodā. Cæs. Dict. cap. 32
Abutendū se permisit. Gal. cap. 14
Accessio morbi, pro παροξυσμός. Vesp. Aug. c. 23
Actuarij ab actis. Cæ. Dict. cap. 55
Actui rerum, pro agendis

rebus. Cæs. Aug. cap. 32
Actus rerum, pro actione causarum. Cl. cap. 22
Idem, Nero. cap. 17
Ad, pro apud. Nero. cap. 2
Addormiscere ἐπινομάζει. Cl. Claud. Cæs. cap. 8
Adhibere modum. C. Cal. cap. 2
Admēsus est, pro dedit. Cæs. Aug. cap. 42
Ad remum dare. Cæs. Aug. cap. 16
Adsimilis. Nero. cap. 1
Ad terram dedit, pro abiecit. Cæs. Aug. ca. 96
Aduenère literæ, pro allata sunt. Vesp. Aug. cap. 7
Adulterare, pro adulterio stuprare. Cæs. Aug. c. 67
Adulterata, pro adulterio stuprata. Cæs. Dict. ca. 48
Acquiparare pro equare. Cæs. Aug. ca. 94. Idem. Nerua. cap. 52
Aestiuare. Gal. cap. 4
Idem, Vesp. Aug. ca. 24
Acate parui, pro minores. Aug. Cæs. cap. 48
L Acque

ANNOTATA PER ERAS.

Aequè quàm, p̄ aequè atq̄.	Amanuensis. Nero. ca. 44
Ces. Aug. cap. 64	A manu. Vesp. Aug. cap. 3
Affectus est illi, pro erga il-	Ambubaie. Nero. cap. 27
lum. Tyb. Ces. ca. 52	Amisit, pro perdidit. Tyb.
Affixit, pro uexauit. Tyb.	ca. 7. Idem. Nero. ca. 35
Ces. cap. 51	Amplius quadraginta, pro
Affinitas, pro propinqui-	plus quadraginta. Ces.
tas. Nero. cap. 35	Ang. ca. 72
A gente, pro de gente. Ve-	Animaduersa flagitia, pro
spa. aug. ca. 23	punita. Nero. ca. 16
Agere secretum, pro solum	Antecambulones. Vesp. Au-
esse. Tyb. Ces. ca. 60	gu. cap. 2
Album citharcedorum. Ne-	Ante eum, pro coram eo.
ro. cap. 21	C. Cal. cap. 42
Album iudicium. Clau. Ces.	Ante se, pro coram se. Gal.
cap. 16	cap. 10
Idem. Domit. cap. 1	Anticipare, pro ante tem-
Alea rumor, pro rumore	pus facere quippiã. Cl.
de alea, & aleam ipsum	Ces. cap. 21
lusus genus dixit. Ces.	Antiquius, pro charius. Vi-
August. cap. 71	tel. cap. 15
Allectus, pro allego. Vitel.	Apophoreta. Vesp. Aug. c.
cap. 1	19. Idem. C. Cal. ca. 55
Allicefactos, pro allectos.	Apparatus. Vitel. ca. 13
Vitel. cap. 14	Approbat se illi talem, pro
Allium obolere. Vesp. aug.	præstat. Gal. cap. 6
cap. 8	Appropinquare. Nero. ca.
Altero, pro postriede quàm	49
Vitel. cap. 3	Appropinquare, pro adue-
	tere,

IN SVETO. TRANQ.

tare. Clau. Ces. cap. 12	Bercus lingua Gallorum.
& C. Cal. cap. 57	Vitel. cap. 18
Aquilus color. Ces. Aug.	Biduū cōtines, pro perpe-
cap. 79	tuū biduū. C. Cal. c. 19
Armigeri satellites. Ces.	Bijuge curriculum. C. Cal.
Aug. cap. 49	cap. 19
Armillatus. C. Cal. cap. 52	Bis in mense, pro bis singu-
Astinarius, pro agasone.	lis mensibus. Ces. Aug.
Ces. Aug. cap. 96	cap. 39
Astimulare, pro simile ex-	Bonum factum, pro rectè
primere. Tyb. Ces. c. 57	fiet. Ces. Diēt. cap. 80
Asurrectū est impersona-	Breuiarium, compendium.
liter. Ces. Aug. cap. 56	Ces. Aug. cap. 101
Asticos fortasse pro hasti-	Breuiaria, pro commenta-
cos. C. Cal. cap. 20	rijs. Vesp. Aug. cap. 22
Asturco. Nero. cap. 46	Buccæ, pro bolo. Ces. Au-
Attendit huic rei. Nero.	gu. cap. 76
cap. 56	C Achinnare. Vesp. Au-
Attendit iuri, pro studuit.	gu. cap. 5
Gal. cap. 5	Cadere ab hoste. Otho.
Autor est, p̄ narrat. Ces.	cap. 5
Aug. cap. 94	Cadere, pro euenire. Tyb.
Auwigare. C. Cal. cap. 18	Ces. cap. 14
Item, Nero. c. 22. & 24	Calceare mulas. Vesp. Aug.
Autores, qui narrant, non	cap. 23
solum qui suadent. C.	Caliga speculatoria. C.
Cal. cap. 12	Cal. cap. 52
B Atuere cū illo, C. Cal.	Camere ruina. Ner. ca. 14
cap. 32. & 54	Camnus, pro sumario. Vi-
	L 2 tel.

ANNOTATA PER ERAS.

tel. cap.	8	uxorem. Gal. cap.	5
Canusinati. Ner. cap.	30	Celibatus etiã uiduorum.	
Capillamentum. C. Cal.		Clau. Cef. cap.	26
cap.	11	Coena comis. Otho. cap.	3
Capſarij. Nero. cap.	36	Cognomines. Vitel. cap.	2
Captura, pro quæſtu. C.		Cohorrefcere, pro totus	
Cal. cap.	40	horrefcere. Ty. Cef. c. 21	
Cenfente, pro cẽſens. Tyb.		Cohortari inuicẽ, pro ſea	
Cef. cap.	31	inuicem. Gal. cap.	10
Certum, ac ſtatum. C. Cal.		Collationes. Nero. cap.	38
cap.	40	Idem, Tit. Veſp. cap. 7.	
Ceterum, pro reliquum.		et Nero. cap.	44
Cal. cap.	20	Colonici decuriones, q̄ coa	
Chriſtus, Clau. Cef. cap. 25		loniarũ ſunt. C. A. H. c. 46	
Chriſtiani, Nero. cap.	16	Comeſſari. Domi. cap.	21
Cibo illum, pro cibum do		Cõmeatus. Cl. Cef. cap.	33
illi. Tyb. Cef. cap.	72	Commentarij rerũ, et cõa	
Circa, pro circiter. Clau.		mentarij Cefaris. Cef.	
Cef. cap.	6	Diã. cap.	56
Circũſedit, pro obſedit. C.		Communio ſermonis, pro	
Cal. cap.	48	cõmuni conſabulatione	
Ciuica, ſine addito ſubſtã		Cef. Aug. cap.	74
tio, ut ſubaudiã, coro		Cõmunicare, pro cõmune	
na. Cef. Diã. cap. 2.		facere. Cef. Aug. ca. 75	
Idem, Cl. Cef. cap.	17	Communis pro non ſingula	
Clafſarij, Gal. cap.	12	laris, aut non exquiſita	
Coactio argentaria, Veſp.		tus. C. Cef. cap.	21
Aug. cap.	2	Cõparare, pro emere. Cef.	
Celibatus, et poſt ductam		Diã. ca. 47. et C. Cal.	
		cap.	

IN SVETO. TRANQ.

cap. 22. et cap.	27	idem et unũ. Nero. ca.	
Cõperta, pro deprãhẽſam		43. Idem, Gal. cap.	19
in malũ. Tyb. Cef. ca. 35		Idem, Domi. cap.	17
Cõpluuiũ. Cef. Aug. ca. 52		Conſultõ datũ opera, de	
Conata paſſiue. Gal. ca. 17		cõpoſito, ſiue ex cõpo	
Concilium, pro conſiliarijs		ſito. Cef. Aug. cap.	15
ipſis. Tyb. Cef. cap.	18	Conſumere dies, pro exple	
Concubinatus. Ner. cap. 28		re tẽpus. C. Cal. ca.	44
Cõdennauit, pro uicit, ſiue		Contabulare, ponte cõſter	
condemnari fecit. Tyb.		nerẽ. C. Cal. cap.	19
Cef. cap.	8	Contingit hos, pro cogna	
Cõdixit coenam, pro proa		tus eſt his. Nero. cap.	32
miſit. Tyb. Cef. cap.	42	Continuatio. Tyb. c. 21. et	
Conſicere uias, pro itinera.		Nero. cap.	1
Cef. Diã. cap.	57	Contra prædicta, contra q̄	
Conſiſcata pecunia. C. Cal.		prãdixerat. Ty. Cef. c. 14	
cap.	16	Contra ſe, ex aduerſo. C.	
Conſiſcatus, ad hominẽ re		Cal. cap.	18
latũ, nõ ſolũ ad rem,		Cõtra, pro è regione. Cef.	
ut cõſiſcata bona. Tyb.		Auguſt. cap.	44
C. c. 49. et C. Cal. c. 41		Contraxit offẽſam. Veſp.	
Conſiſcatus morbis. Clau.		Augu. cap.	4
Cef. cap.	2	Cõtumacia. Veſ. p. Au. c. 13	
Congruentia, pro ſimilitu		Conuerſus in poenitẽtiã,	
dine. Otho. cap.	2	pro tactus poenitẽtia.	
Conſiliarius, ut à conſilijs.		Cl. Cef. cap.	13
Tyb. Cef. ca.	33	Cõuictor, familiaris. Tyb.	
Conſocere. Cl. Cef. cap.	29	Cef. cap.	56
Conſpirati, ſicut coniuuati		Corporis cura. Do. cap.	16

ANNOTATA PER ERAS.

Corripuit, pro castigauit.	Dapsile. Vesp. Aug. ca. 19
Cef. Aug. cap. 53	Dealbata. Gal. cap. 9
Corroborare, pro durare,	De cedris, pro è cedris. C.
et robustum reddere.	Cal. cap. 37
Gal. cap. 6	Decepsit, pro mortuus est.
Creuerat <i>ἠνέκα</i> . Otho.	Vitel. cap. 3
cap. 1	Decedentibus rebus, pro
Crucifigere. Domi. ca. 10.	executibus, siue eueniē-
Idem. cap. 11	tibus. Cef. Dict. ca. 24
Cubicularij Domi. ca. 17.	Decollare etiā apud Seneca.
et Nero. cap. 38	cam. C. Cal. cap. 32
Cuicumq; absolutè. Vesp.	Decursus, pro sine cursus.
Aug. cap. 8	Ner. ca. 24. Idem. ca. 11
Cuiusquam, cū uerbo pro-	Defectores. Nero. ca. 43
hibendi C. Cal. cap. 25	Deflectere, pro diuertere.
Cum magna copia, pro ma-	Cef. Aug. cap. 93
gna multitudine. Cef.	Deformatos, pro scādatos.
Augu. cap. 21	C. Cal. ca. 27
Cum plurimū, pro ad sum-	Delubrum. Vitel. ca. 8
mum. Cef. Aug. ca. 78	Demandat illi suam uicem.
Cupiditas in bonā partem.	C. Cal. ca. 41
C. Cal. cap. 24	Demortuus. C. Cef. ca. 14
Currus decemingis. Nero.	Deorū cibus. Nero. ca. 33
cap. 24	Deparci, pro impēdio pat-
Cursores. Tit. Vesp. ca. 9.	ci. Nero. ca. 30
et Nero. cap. 30	Deperditā amore. Domit.
Cycladatus. C. Cal. ca. 51	cap. 3
D Annosior, pro pro-	Desalare canticū. C. Cal.
fusior. Ner. c. 51	cap. 54

Desinere

IN SVET. TRANQ.

Desinere artem, transitiuè.	<i>Διαλέξω</i> . Tyb. Cef. ca. 56
Tyb. Cef. cap. 37	Dies lustricus. Ner. ca. 6
Desponsata, pro desponsa.	Dignatio, pro dignitas. Ve
Cef. Dict. cap. 1	spa. Aug. cap. 4
Destinabat, absolutè, pro	Idem. Domit. cap. 2
propofuit. Cef. Dict. c. 44	Idem. Cef. Aug. ca. 46
Destinare, p mittere. Gal.	Dignatio, pro reuerentia.
cap. 16	C. Cal. cap. 24
Destitutus, absolutè, pro de-	Dignosco. Otho. ca. 12
spersans. Gal. ca. 11	Digressa, que diuortium fe-
Desuper Ner. ca. 13	cit cū marito. Cef. Dict.
Determinare, pro termina-	cap. 43
re. Gal. cap. 15	Dilargiri, pro diuersis da-
Detestabilis homo. Nero.	re. Cef. Dict. ca. 20
cap. 5	Dilatorumore, pro diuula-
Detorsa depulsa. Gal. cap.	gato. Cef. Aug. ca. 14
10	Dimisit, pro alium aliō mi-
Detrectare principem, pro	sit. Cef. Dict. ca. 4
recusare, et non ferre.	Dimissa è matrimonio, pro
Tyb. Cef. cap. 25	repudiata. Tyb. Cef. ca.
Deturpare, pro deformare	49. et Domit. cap. 8
C. Cal. ca. 35	Dimittere, pro repudiare.
Deuotus arenæ, in malum,	Tyb. Cef. cap. 10
pro addictus, aut dedi-	Idem Tyb. Cef. cap. 35
tus. C. Cal. ca. 30	Dimittere matrimoniū, pro
Deuotio, pro execratione.	soluere, aut rescindere.
C. Cal. cap. 3	C. Cal. cap. 15
Deuotus, pro deditus in bo-	Diplomata. Nero. cap. 12
nā partē. Tyb. Cef. c. 67	

L 4

Diri

ANNOTATA PER ERAS.

Diritas. Tyb. Caf. cap. 21	cap.	20
Discalcatus. Ner. cap. 51	Enectos, pro extinctos. C.	
Dispensatio. Otho. cap. 5	Cal. cap.	49
Dispensator ordinarius. Gal. cap. 12	Ennotescere, sicut innotescere. Otho. cap.	3
Dissedit, pro diortium fecit. Tyb. Caf. cap. 7	Eodem loci, pro eodem loco. Caf. Augu. cap.	69
Distrabere pluris. Vesp. Aug. cap. 15	Idem, C. Cal. cap.	53
Diuersa factio, p aduersis partibus. Tyb. Caf. ca. 3	E plebe homines, p plebei homines. Caf. Aug. c. 51	
Diortiu fecit cum illa, pro ab illa. Clau. Caf. ca. 26.	Equestria. C. Cal. cap.	25
Idem. Tit. Vesp. cap. 4	Equile. C. Cal. cap.	51
Diurni. Cl. Ce. cap. 41	Erat in oblectamentis, p in delitijs. Thyb. Caf. ca. 73	
Diulgare. Otho. cap. 3	Esse gratie, pro conciliare fauorem. Cl. Caf. cap. 51	
Dolon, gladiodius. Cl. Caf. cap. 13	Est illi in fatis. Claud. Caf. cap.	43
Dominium, pro domatu. Tyb. Caf. cap. 59	Et ea, pro idq; magis Græcè, q Latine iγ τάρτα	
Donatium. Ner. cap. 7	Tyb. Caf. cap.	22
Idem. Gal. cap. 16	Euluit. Cl. Caf. cap.	15
Ducatus. Ner. cap. 36	Euocati. Gal. cap.	10
Tyb. Caf. cap. 19	Exacerbare. Gal. ca. 16. & Tyb. Caf. cap.	65
Eatenus, pro hætenus. Tyb. Caf. cap. 33	Exarmare. Domit. cap.	15
Emanat in uulgas. Ner. cap. 6	Excalscare. Vitel. cap.	2
Emissarium lacus. Cl. Caf. cap.	Excedere, pro mori. Vesp. Aug. ca. 2. & Ner. ca. 6	

¶ C.

IN SVET TRANQ.

¶ C. Cal. ca. 1. & Vesp. Augu. cap. 3	Cal. cap.	38
Excitare, pro erigere. Caius Cal. ca. 4. 6. et Clau. Caf. cap. 1	Expilare tabernulas. Nero. cap.	26
Ex destinato. ex proposito, non casu. C. Cal. ca. 43	Expœnitentia. Otho. ca. 2	
Execratus, pro male precatus, siue deuouit. C. Cal. cap. 30	Expresit, pro extorsit. Ven. sp. Aug. cap.	4
Exercuit principē, p principatu. Tyb. Caf. ca. 33	Explendescere, pro eminecere. Tit. Vesp. cap.	3
Exhibuit, pro præstitit. Tyber. Caf. cap. 32	Extendens, pro intendens. C. Cal. cap.	38
Exitibilis clades, pro interuocina. Caf. Aug. c. 23	Extranei. Claud. Caf. ca. 4	
Exierat in uulgas. Gal. cap. 20	F abularis historia. Tyber. Caf. cap.	70
Exigere creditum. Vesp. Augu. cap. 11	Fabulator, p collocutore. Caf. Aug. cap.	78
Exijt opinio, pro emanauit in uulgas. Nero. cap. 53	Facere reum. Tyber. Caf. cap.	8
Exoleta, pro desueta. Clau. Caf. cap. 22	Factio. Domit. cap.	7
Expertæ industria, pro explorate. Vesp. Aug. ca. 4	Famosa. in malam partem. Tyb. Caf. cap.	29
Expertissimus. Tybe. Caf. cap. 19	Idem, cap.	35
Expergefacta somno. C.	Famosi equites, p notis, ac celebribus. C. Cali. ca. 10	
	Fauorable. Nero. cap.	57
	Fauorabilis, pro gratiosus. C. Cal. cap.	4
	Fecit stipendia, pro meruit. Caf. Dic. cap.	2
	Ferus aper dictus, quasi sint	

L 5

sint apri cicures. <i>Ces. aug.</i>	<i>gust. ca.</i>	53
cap. 67	Fulcrum lectorum <i>Clau. Ces.</i>	
Ficos biferas, noue dixit,	cap. 12	
pro fructu arboris biferae. <i>Ces. Aug. ca.</i>	Funalis equus, qui fune tra-	
76	hitur. <i>Tyb. Ces. ca.</i>	6
Filijfamilias. <i>Vesp. August.</i>	Fundare molem. <i>Clau. Ces.</i>	
cap. 11	cap. 20	
Finis mortalitatis. <i>Claudius</i>	Funerare, pro sepelire. <i>Do</i>	
<i>Ces. cap.</i>	mit. <i>cap.</i>	17
Finitimum bellu, quod cum	Fungi munera, pro fungi	
finitimis geritur. <i>Ces. au</i>	muncibus. <i>Ces. aug. c. 15</i>	
<i>gust. cap.</i>	1	
Foederata, pro foedere iun-	Funaria. <i>Vitel. cap.</i>	3
cta. <i>C. Cal. cap.</i>	G alericus. <i>Otho. ca. 15</i>	
3	G aza. <i>Nero. ca.</i>	31
Forese uestis genus. <i>C. Cal.</i>	Generatim, per genera. <i>C.</i>	
cap. 19	<i>Cal. ca.</i>	22
Formalis epistola. <i>Domit.</i>	Generosissima, pro nobilissi-	
cap. 13	ma. <i>Tyb. Ces. ca.</i>	49
Formare, pro ministrare	Genitiuæ note. <i>Ces. Aug.</i>	
thema, & argumentum.	cap. 80	
<i>Ces. Aug. cap.</i>	Gesticulari carmina. <i>Nero</i>	
89	cap. 42	
Formata, p simulans. <i>Clau.</i>	Gibba, non gibbus. <i>Domit.</i>	
<i>Ces. cap.</i>	cap. 25	
37	Gibber. <i>Gal. ca.</i>	3
Formatus sermo. <i>Nero. ca.</i>	Grassatores, qui grassata	
47	tur ferro. <i>Ces. aug. c. 15</i>	
Fortuitus. <i>Nero. cap.</i>	Gratiam fecit coniuuandi	
34	pro permisit coniuuare.	
Fremebat fraudari. <i>Gal. ca.</i>	<i>Ces.</i>	
16		
Frequentare dies. <i>Ces. au</i>		

<i>Ces. Aug. ca.</i>	16	August. <i>ca.</i>	72
Idem. <i>cap.</i>	38	Hypocrita <i>Histrio, Nero:</i>	
Gratificas, illi, pro in gra-		cap. 24	
tiam illius. <i>Nero. ca.</i>	7	I acere significaciones.	
Gratiosa, pro grata.		<i>Nero. ca.</i>	37
<i>Otho. ca.</i>	2	lentare. <i>Vitel. ca.</i>	7
Graubatur, pro fastidie-		Idipsum, pro idem. <i>Nero.</i>	
bat, ac molestè ferebat.		cap. 24	
<i>Ces. August. cap.</i>	72	Ignotissimus, pro obscuris-	
Grauedo capitis. <i>Cæ. Aug.</i>		simus. <i>Tyb. cap.</i>	42
cap. 81		Illud horæ, pro eo tempo-	
H abeo precari, pro		re. <i>Nero. ca.</i>	26
habeo, quod pre-		Illachrymare, supplicijs.	
cer. <i>Ces. Aug. cap.</i>	58	<i>Vesp. Aug. ca.</i>	15
Harmaxici cursores. <i>Ner.</i>		Illaqueum, more Cicero-	
ca. 30		nis. <i>Vesp. Aug. ca.</i>	2
Hierosolyma genere femi-		Illudere capitibus. <i>Tyber.</i>	
nina. <i>Ces. Aug. ca.</i>	93	<i>Ces. ca.</i>	45
Idem, <i>Tit. Vesp. ca.</i>	5	Imaginaria militia. <i>Claud.</i>	
Hi tuberes, non hæc tube-		<i>Ces. ca.</i>	25
ra. <i>Domit. ca.</i>	16	Impertit osculo. <i>Nero.</i>	
Honorarius tunulus. <i>Clau.</i>		cap. 37	
<i>Ces. ca.</i>	1	Impertitus honore, passiuè	
Honorata, pro honesta.		<i>Claud. Ces. ca.</i>	4
<i>Otho. ca.</i>	1	Inauditos, pro indicta cau-	
Humare, pro humo conde-		sa. <i>Gal. cap.</i>	14
re. <i>C. Cal. ca.</i>	3	Idem, <i>Vitel. cap.</i>	14
Hyemare, pro affligi in-		In bona, & nomen. <i>Gal.</i>	
commodo hyemis. <i>Ces.</i>		cap. 17	

ANNOTATA PER ERAS.

Incestum. C. Cal. cap. 36	Claud. Cef. cap. 2 ¹
Idem, Nero. cap. 5	Induxit pro uoluit, cū uerbo infinito. C. Cal. ca. 3
Idem, Domit. cap. 8	In fabulis esse, pro traduci sermone hominū. Cef. August. cap. 70
Incolumis status. Nero. cap. 54	Inferiæ, anniuersaria. Ca. Cal. cap. 15
Incōsiderātia, sicut incogitantia. Clau. Cef. ca. 39	Inferior. Vitel. cap. 14
Increpita cupiditas, ut ad rem quoque pertineat. C. Cal. cap. 44	Inhonoratus. Claud. Cef. cap. 11
In crepidis, pro crepidatus. C. Cal. cap. 52	Inire honorem, pro suscipere, imò gerere, incipere. Cef. Dist. cap. 20
Increpo te auaritiæ. Cal. Cal. cap. 39	Iniungere, pro mandare, ἐπιτιθεῖσθαι. Tyb. Cef. ca. 18
Incumbit illi spes, pro eo quod imminet, aut manet illū. Tyb. Cef. ca. 15	Idem, C. Cal. cap. 18
Indifferens, pro eo, qui nō discernit, aut curat. Cef. Dist. cap. 53	Inopinanter, pro subito, et preter expectatū. Tyb. Cef. cap. 61
In diebus paucis, pro intra dies paucos. Nero. c. 3	In punctum, pro in singula puncta. Nero. cap. 30
Indifferēter ferre, profusūq; deq;. Domit. cap. 23	Inquietare, pro molestus esse. Cef. Aug. cap. 53
In disciplinā traditus, pro docendus. Nero. cap. 7	Idem, Nero. cap. 39
Inducta, & superscripta. Nero. cap. 52	Idem, Ca. Cal. cap. 59
Indulset, pro amisset.	Idem, c. 2. 6. Idē, Cl. Cef. c. 9
	Inquilini. Nero. cap. 44
	In seruum, pro in uespera. Cef.

IN SVET. TRANQ.

Cef. Aug. cap. 105	ro. cap. 89
& Otho. cap. 11	Introitus noui sacerdotij, pro initu. Cl. Cef. ca. 9
Inlar, pro signo substantiue. Cef. Dist. cap. 61	Inuitant se largiter, pro multū bibit. Cef. Aug. cap. 77
Institutoris operæ. Nero. cap. 27	Ira, iracundia. Clau. Cef. cap. 38
Instituisse, pro incipere. Otho. cap. 12	Iterare honorem. Claud. Cef. cap. 17
Instratus, pro tectus. Clau. Cef. cap. 18	Itus, reditus. Tyber. Cef. cap. 38
Insula domus magnatū semotæ. Nero. cap. 38	Ius nudinarum. Clau. Cef. cap. 12
Inter conuentū, pro in conuentu, sicut inter cœnam. Gal. cap. 5	L Acimia. Ca. Caligul. cap. 38
Inter cenā, pro inter cenā dum. Tyb. Cef. cap. 53	Idem, Cl. Cef. cap. 15
Inter capedo, pro interuallo. Cef. Aug. cap. 38	Laticlauij, lato clauo insignes. Cef. Aug. ca. 38
Interdictus coitus. C. Cal. cap. 25	Latores literarū. Ca. Cal. cap. 44
Interdixit peti, pro uctuit. Galb. cap. 6	Latimias ius Latij. Cef. Aug. cap. 47
Internecio, siue interneatio. Otho. cap. 12	Laudes uirtutum, pro laudatione. C. Cal. cap. 16
Intermuntij. Otho. cap. 8	Laxatus calceus. Otho. cap. 6
Inter poenam, sicut inter cenā. Tyb. Cef. ca. 60	Laxitas, pro spatiofitas. Nero. cap. 31
Interpretata, passiuē. Ne-	Laxum

ANNOTATA PER ERAS.

Laxum, spatiosum, & ca-	Mactæa uenenata. C. Cal.
pax. Tyb. Caf. cap. 11	cap. 33
Lecticarij. Otho. cap. 6	Magis, ac magis. Vitel.
Lecticula lucubratoria.	cap. 21
Cesf. Aug. cap. 78	Mala pugna. Ca. Caligul.
Leuis sine anulo, absolutè.	cap. 54
Nero. cap. 20	Malè animatus erga prim-
Libellus memorialis, scri-	cipem Vitel. cap. 7
ptū memoria causa pa-	Malè pedatus. Otho. c. 12
ratū. Caf. Dict. ca. 56	Malignitas, pro inuidia.
Liberare fidem obligatam.	C. Cal. cap. 34
Claud. Caf. cap. 9	Manceps operarum. Vesp.
Libidinari. Nero. cap. 28	August. cap. 1
Liberū edidit nō esse, p eo	Mansio. Tit. Vesp. cap. 10
quod est, libro edito te-	Manubialis pecunia. Caf.
status est. Cæ. Dict. c. 52	August. cap. 30
Libuissent, ut, Non te hec	Manuleatus. Ca. Calig.
puđēt? Cæ. Dict. ca. 20	cap. 52
Liare uicinas. Otho.	Malignitas, pro inuidia.
cap. 8	Nero. cap. 23
Lorica lintea. Gal. cap. 19	Māducare, propemodum
Ludit aleam. Caf. August.	pro edere. Cæ. Au. c. 75
cap. 71. & Nero. ca. 30	Manus remis, pro iactibus
Luxata machina. Nero.	Cesf. Aug. cap. 71
cap. 34	Mappam mittere. Nero.
Lychnuchi. Caf. Dictat.	cap. 22
cap. 57	Marinare. Vesp. Aug.
M Achinosum. Nero,	cap. 34
cap. 34	Matrix, pro arbore. Aug.
	cap.

IN SVET. TRANQ.

cap. 94	diare. C. Cal. ca. 25
Mechanicus, machinarū ar-	Misilia uariarum rerum,
tifex. Vesp. Aug. ca. 18	pro uarias res misiles.
Medendæ ualitudini. Tit.	C. Calig. ca. 18
Vesp. a. cap. 8	Item. Nero. ca. 11. & 22
Mediatus, pro tetauit. Ne-	M. Lolio offensior p sub-
ro. ca. 35	iratus. Tyb. Caf. cap. 13
Medio tempore, pro me-	Moderatio absolutè, pro le-
tufo, siue intered. Caf.	nitate, siue modestia. Ty.
Dict. cap. 76	Caf. cap. 32
Mellita. Nero. cap. 27	Modicella. Nero. cap. 48
Mente lapsi, mente capti.	Molitores à moliendo. Do-
Caf. Aug. ca. 48	mit. cap. 10
Meretricium, pro quæstu	Molitrix. Nero. cap. 35
meretricio. C. Cal. c. 40	Morem retulit, pro instau-
Meridiani. Claud. Caf. cap.	rauit. Caf. Dict. ca. 20
34	Mouere uentrem, ciere al-
Meridiare. C. Cal. ca. 38	uum. Nero. cap. 33
Meritorium caenaculū. Viz	Mox, pro dēinde. Cæ. Au-
tel. cap. 7	gust. cap. 47
Meritoria uehicula. C. Cal.	Mulctatus est poena, pro
cap. 39	puniit. Caf. Aug. ca. 21
Meridiare. Nero. ca. 6	Multifariam. Tybe. Caf. ca.
Metoscopos. Tit. Vespasia.	52. & C. Cal. cap. 18 &
cap. 2	Gal. cal. cap. 19
Milliaria. Nero. cap. 31	Multiplicia. C. Caf. ca. 22
Ministrator. Vitel. ca. 17	Multiplico Nero. ca. 22
Minus mille. Nero. ca. 30	N Atare, et literæ. Caf.
Missam facere, pro repu-	Aug. cap. 64
	Nec

Nec eo minus, pro nihilo se
 cius. Oth. cap. 4
 Nec quicquā aliud pro tan-
 tum. Ner. cap. 43
 Nec non *et*. Tit. Vespasia.
 cap. 5
 Nedum, pro tantum abest.
 Tyb. Caf. cap. 44
 Neglexit nisi. Nero cap. 33
 Nemine gnaro, pro cōscio.
 C. Cal. cap. 46
 Neq; quicquam quā, pro
 tantū. Clau. Caf. cap. 10.
 Neq; fecius eo, pro nihilo=
 minus. Domit. cap. 12
 Nicon Græcē uincens, vi=
 uōp. Caf. Aug. cap. 56
 Nihil aliud quā, pro tan=
 tum. Vesp. Aug. cap. 5
et Caf. Augu. cap. 83
 Nihil aliud, pro duntaxat,
 more Græco, *κατὰ τὸν ἔθω*
 Caf. Dict. cap. 20
 Nihil aliud quā, pro tan=
 tummodo. Domit. ca. 21
 Nihil amplius quā, pro tā=
 tum. Gal. cap. 19
 Idem, Claud. Caf. ca. 11
 Nihil antiquius. Clau. Caf.

cap. 11
 Nihil dum, pro nihil adhuc
 Caf. Dict. cap. 7
 Nihil quā, pro nihil aliud
 quā. Claud. Caf. ca. 36
 Niuate aque. Nero. ca. 27
 Noſti illuxit dies, quæ ſecu=
 ta eſt proximè. Caf.
 Dict. cap. 81
 Nō temere, pro uix unquā,
 ſiue ferè nunquā. Caf.
 Augu. cap. 61
 Non temere, non ferè. C.
 Cal. cap. 35.
 Non ultra quā, pro tantū
 Caf. Aug. cap. 67
 Notabile, in bonā partem.
 Domit. cap. 10
et Caf. Aug. cap. 72
et C. Cal. cap. 14
 Notum fecit, pro ſignifica=
 uit, *ἐπίδειξε* ſiue *ἔδειξε*
ἔδειξε. Caf. Aug. cap. 65
 Nouare, p mutare. Domi=
 t. cap. 7
 Nouellare. Domit. cap. 70
 Nouiſſima. Tit. Veſpa. ca. 5
 Nullius non facinoris, pro
 cuiuſuiſ facinoris. Caf.
 Augu.

August. ca. 32
 Nummiuſ aſper. Nero.
 cap. 44
 Nundinari. Tit. Veſpaſia.
 cap. 7
 Oſecratio, pro lita=
 mia. Clau. Caf. c. 22
 Obesitas corporis. Claud.
 Caf. ca. 41
 Obesitas uentris. Do. c. 18
 Obſirmatè, pro pertinaci=
 ter. Tyb. Caf. Ca. 25
 Obolere allium. C. Calig.
 cap. 23
 Offendebatur, pro grauiter
 ferebat, cum uerbo inſi=
 mito. Caf. Aug. c. 89
 Offenſa leues. Claud. Caf.
 cap. 26
 Offenſor, pro iratus. Ne=
 ro. cap. 2
 Offenſus, pro inuiſus. Caf.
 Dict. cap. 19
 Officij duxit, pro putauit
 officioſum, abſolutè. Ty=
 ber. Caf. ca. 11
 Opere cenſorio, pro ſun=
 ctione cēſuræ. Caf. Dict.
 cap. 41

Oſtentant, pro paſſim o=
 ſtendunt. Caf. Aug. c. 87
Pallaca. Veſp. Augu.
 cap. 21
 Paropſis leguminis. Galb.
 cap. 12
 Paſſurus. Tyb. Caf. ca. 62
 Partes in conuiuio. C. Cal.
 Caf. ca. 18
 Patentiſſimo loco. Claud.
 Caf. ca. 32
 Patriciatuſ, pro ordine, ſi=
 ue dignitate patriciorū.
 Caf. Aug. ca. 2
 Paucis, quā p paucis poſt
 diebus. Ty. Caf. c. 60
 Paulominuſ, pro propemo=
 dum. Tyb. Caf. ca. 39
 Paulominuſ quā, p pro=
 pemodum. Ty. Caf. c. 26
 Paulominuſ, pro penè. Ne=
 ro. cap. 40
 Peſto, pro ſolutione. Veſp.
 Aug. ca. 23
 Pependi. Domit. ca. 9
 Pependit tributa. Domit.
 cap. 12
 Peragere, pro perficere. C.
 Cal. cap. 21

Peramare. Vesp. August.	cap.	65
cap.	5	Per uices, pro uicissim. C.
Per assem, & libram Cef.	Cef. cap.	42
Aug. cap.	64	Peruigilium. C. Cal. cap.
Per causam, pro prætextu.	Philosophia contraria im-	
Otho. cap.	3	peraturo. Nero. cap.
Perceptus, pro antè rece-	Phonascus, magister uocis	
ptas. Cef. Aug. ca.	93	exercenda. Nero. ca.
Perductam, pro traductam	Pigneratorum fidem, pro sic	
C. Cal. cap.	25	pulatus, siue factus. Cl.
Peregit, pro perfecit. Cl.	Cef. cap.	10
Cef. cap.	11	Pignerauit unionem. Vitel.
Perferre, pro ad finem, siue	cap.	7
ad plenum ferre. Cef.	Pingui toga. Cef. August.	
August. cap.	34	cap.
Perfidiosè. Cef. Aug. ca.	21	Pisfrimensia iumenta. C. Cal.
Per idem tempus, pro sub	lig. cap.	39
idem. Galb. cap.	10	Plectrum lingue titubans.
Perinde quàm. Domit. c.	15	Clau. Cef. cap.
Perinfamis. Vitel. cap.	2	Plenus persuasionis, pro ual
Pernoctare. Tyber. Cef.	de persuasus. Tyber. Cef.	
cap.	18	cap.
Per quietem, pro in somnis.	Plurifaria. Tyb. Cef. c.	43.
Cef. Dist. ca. 81. Idem,	& Cl. Cef. ca. 21. & C.	
Cl. Cef. cap.	37	Cal. ca. 54. & Cef. Alta
Persuasorie assertiones. Do	mit. cap.	8
Persuasissimum. Ner. c.	29	Plurimum uixit, pro plerum
Pertesus se. Tyber. Cef.	que. & τὸ τῶν ἄλλων. Gal.	
	cap.	8

Podium

Podium. Nero. ca.	12	cap.	6
Poenitens facti. Vitel. ca.	2	Prædictam coenâ, pro præ	
pit.	15	stitutam. C. Cef. ca.	8
Poenitenda. Vesp. August.	cap.	1	Prægrauant, absolutè, pro
Poenus multiplex ποινῶν	Nero. ca.	11	præpollēt, siue præpode
Nero. ca.	11	rant. Cef. Dist. ca.	76
Ponere barbam. C. Caligu.	cap.	5	Prægredi, pro precedere.
cap.	5	Tyb. Cef. cap.	7
Pone uerticem. Nero. ca.	42	Præire obsecrationem, pro	
Pontie meminit & Hiero-	nymus. C. Cal. cap.	15	Prælucere dicitur, qui præ
Popinæ. Nero. cap.	16	cedit cum lumine. Cef.	
Porcellus. Nero. ca.	33	August. cap.	29
Portentuosus, ut montuo-	sus. Domit. ca.	4	Præmiari. Tit. Vesp. ca.
Posca. Vitel. cap.	12	Præstructū, arte præpara-	
Postica pars. Otho. ca.	6	tum, & cōposito factū	
Potaturus, pro bibiturus.	Ner. ca.	48	Tyb. Cef. cap.
Potestates, p magistrati-	bus. Clau. Cef. cap.	23	Præstitit principē, sine se.
Potiri rerum. Vesp. Augu-	ca.	4	Tyb. Cef. cap.
Potionatus, ueneno affe-	ctus. C. Gal. ca.	50	Prætiā à prætendo. Clau.
Prædari bona. Domitian.	cap.	12	Cef. cap.
Prædicta aruspiciis. Otho.			Prima lux, summū dilucum.
			Cef. Aug. ca.
			76
			Prima uespera. Tybe, Cef.
			cap.
			74
			Primo diluculo. Vitel. ca.
			pi.
			15
			Primos pilos. C. Caligul.
			cap.
			44

M 2 Pri

ANNOTATA PER ERAS.

Primum, pro prius, cum de duobus agat. Tyb. Cef. cap. 7	Propinere, pro promulganda re. C. Cal. ca. 42
Principia in castris, Otho. cap. 6	Propter quod. Gal. ca. 3
Prinauit honore. Nero. ca. pit. 43	Proscripta, pro palam scripta. Ner. ca. 39
Proculdubio. Ner. cap. 3	Properitas reru, non solum hominis. C. Cal. ca. 31
Pro ede, ante edem. Cef. Dict. cap. 61	Proximis, τοῖς πλησίον. Otho. cap. 6
Profunda gula. Vitel. ca. 7	Publicare hominem, pro populo communem facere. Clau. Cef. cap. 25
Progner, generi pater. Cef. Aug. cap. 29	Publicare se, pro ostendere populo. Ner. cap. 31
Pro gradibus, Vitel. ca. 15	Publicavit, pro publice edit. C. Cef. cap. 3
Promulgare, Ner. cap. 26	Puerulus, pro puellus. Domit. cap. 4
Prior huc rei, p in hanc rem. Ner. cap. 40	Purificare. Cef. August. cap. 94
Gal. cap. 12	Pixis ueneni. Ner. ca. 47
Pronus ad haec. Vit. cap. 17	Q uadragesima, scilicet pars C. Cal. ca. 40
Propalam. C. Cef. cap. 15	Quadragesima. Vef. Aug. cap. 1
C. Cal. cap. 24	Quam multa, pro multa. C. Cef. cap. 20
Propagare, pro pducere, siue pferre. C. Cal. c. 29	
Propitiare deum. Vef. Aug. cap. 7	
Propitiare manes, pro placare. Otho. cap. 7	
Propinare, praebere. Tyber. Cef. cap. 42	

Quam

IN SVET. TRANQ.

Quam uoluntate, cum mox praecesserit uoluntate. Cef. Aug. ca. 28	spa. Aug. cap. 9
Quam ut, pro aliter quam ut Gal. cap. 8	Recensiti, a recensio. Cef. Dict. cap. 42
Quanta posset maxima. Nero. cap. 47	Recepit se sanum insulam absque praepositione. Cef. Aug. ca. 17
Quanti calcasset. Vesp. August. ca. 23	Recognoscere, pro recensa fere. C. Cal. ca. 16
Quantum, pro sicut. Vesp. Aug. cap. 4	Cef. Aug. ca. 37
Quas maximas, pro quae maximas. Cef. Dict. ca. 44	Cef. Aug. ca. 38
Quatenus, pro quandoquidem. Clau. Cef. ca. 26	Recta cenae. Domi. ca. 7
Qui iuxta erat, p familiaribus more Graco. Ois πλησίον. C. Cal. ca. 10	Recuperare somnum. Cef. Aug. ca. 78
Quingenos, pro singulis quingentos. Cef. Dict. cap. 38	Refector. Vesp. August. cap. 8
Quoquo modo. Ner. c. 49	Reficere aedificium. Claud. Cef. cap. 25
R adit caput, pro radendum curat. C. Cal. cap. 5	Refrigeratus, pro refocillatus. C. Cef. ca. 42
Recens condita, pro nuper. Tyb. Cef. ca. 1	Regaliolus auis. Cef. Dict. cap. 82
Recenso, pro recensito. Vesp. Aug. cap. 9	Reliquiae. Domi. cap. 8
	Remaledici. Vesp. August. cap. 9
	Remolitus, aut remollius, pro placatus. Cef. Aug. cap. 79
	Renunciare amicitiam, pro denunciare amicitiam distissimam

M 3

ANNOTATA PER ERAS.

Scissam. C. Cal. cap. 3	Retardare. Gal. cap. 20
Renūciare uite. Gal. ca. 11	et Otho. ca. 8
Repletus eruditioe, ut Graecis ἀναπλεως. Caf. Aug. gust. cap. 89	Retaxare. Vesp. Aug. cap. 19
Repraesentare, pro exhibere. C. Caf. ca. 18, et Caf. Aug. cap. 101. et C. Cal. cap. 18. et C. Cal. ca. 16	Reuerentissime, p religio- sissime. Caf. Aug. ca. 93
Repromissio. Otho. cap. 4	et Nero. ca. 23
Repromittere, pro promittere. Tyb. Caf. cap. 17	Reuocare, pro instaurare. Clau. Caf. ca. 22
et C. Caf. cap. 20	et Nero. ca. 31
Requirere autores, pro exi- gere, siue poscere. Caf. Aug. cap. 55	Rex regum. C. Cal. ca. 5
Repudiare, pro dimittere, qua duxeris. Caf. Dict. cap. 1	Rumpere patientiam, pro μακροθυμία. Tyber. Caf. cap. 24
Resarcio. Cl. Caf. cap. 6	Sabbata. Tyber. Caf. cap. 32
Rescripturū, p denuo scri- pturū. Caf. Dict. ca. 56	Sabbata Iudaeorū. Caf. Au- gust. cap. 76
Residuos lectos, dixit reli- quos. Caf. Aug. cap. 73	Sacrificulii. Tit. Domi. c. 11
Res misiles, quae spargun- tur in uulgus. Caf. Au- gust. cap. 98	Sagulati. Vitel. cap. 11
Resistit, pro subistit. C. Calig. cap. 58	Saltare fabulam. C. Calig. cap. 57
	Sanguinis missio. C. Calig. cap. 29
	Scalprū librariū. Vit. cap. 3
	Scienter, pro scitē. Tit. V. ca. spa. cap. 8
	Sciscitatus est illum. Domi. cap. 15

Seu

IN SVETO. TRANQ.

August. cap. 31	et Galb. ca. 9
et Caf. Aug. ca. 66	et Vesp. August. ca. 15
et Caf. Dict. ca. 74	Titubantia oris. Vitel. cap. 6
Susimuit uidere, pro po- tuit. C. Cal. ca 30	Toge restricta, et fusa. Caf. August. ca. 73
Susulit cachinum, pro cla- re visit. Caf. Aug. ca. 98	Toge uirilis dies. Claud. Caf. ca. 2
T Alitru. Tyber. Caf. cap. 68	Tondere barbā, radere bar- bam. Caf. Aug. ca. 79
Tantum non, pro propa- modum. Tyb. Caf. ca. 11	Torques aurei genere man- sculino. Caf. Au. ca. 43
Idem, pro penē, Tyber. Caf. cap. 52	Tradere, pro predicarent alij. Claud. Caf. cap. 9
et Domit. cap. 15	Tradita, a maioribus acce- pta. Nero. ca. 3
et Tyb. Caf. ca. 66	Traducere, nō p diuulga- re, sed in diuersam par- tem ducere. Caf. Dict. ca. 20. et Tit. Vesp. c. 8
et Vitel. ca. 14	Trahere genus, pro duce- re. Tyb. Caf. cap. 3
Tempestas in bonam par- tem. Tit. Vesp. ca. 10	Traiectus, pro transversim iactus. Nero. cap. 48
Tempore medio. C. Cal. cap. 52	et ca. 46
Tenaces morbi. Clau. Caf. cap. 2	et C. Cal. ca. 22
Teneret, pro uinceret. Do- mit. ca. 9	Transijt. Vesp. August. cap. 7
Terra mouisset, pro terra motus fuisset. Clau. Caf. cap. 22	
Testificari, pro testari. C. Cal. cap. 14	

M 9 Transm

ANNOTATA PER ERAS.

Transmigravit, pro demigravit. Tyb. Caf. c. 15	Vestigaliorum, pro vestigalium. Caf. Aug. c. 101
Transmittere, pro traicere remare. Caf. Dict. c. 18.	⊗ C. Cal. cap. 15
⊗ C. Cal. cap. 10	Venatio pro ludo. Nero. cap. 4
Transnominavit. Domit. cap. 13	Veneta factio. Vitel. c. 14
Transportavit in insulam, pro deportavit. Caf. August. cap. 65	Venerarij. Nero. cap. 33
Trecenos, pro singulis centum. Caf. Dict. cap. 38	Venercus istus. Caf. Aug. cap. 71
Trepidanter. Nero. c. 49	Vera, siue falsa, pro seueræ, seu falsæ. Vesp. Aug. cap. 6
Trifarum. Vitel. cap. 12	Vergente die, pro inclinato. Otho. cap. 7
Trinis, pro ternis. Nero. cap. 56	Veretrum. Tyb. Caf. c. 62
Tulerat animus, pro libuit. Otho. cap. 6	Vertete anno, pro finito, sicut incute. Caf. Cal. c. 37
Tumultuari. Galba. ca. 9	Verfanti pecunias, pro trahanti. Galb. cap. 9
Tympanizo. Caf. August. cap. 63	Vespere, pro uesperis: Luc. ce, pro luci. Caf. August. cap. 94
V alētissimi, robustissimi. Caf. August. cap. 35	Veteramentarius. Vitel. cap. 2
Valet rostrum. Vitel. ca. 18	Vexillatio. Galb. cap. 10
Vbicunque sine uerbo, pro ubiuis. C. Cal. cap. 40	Vice, pro instar. Nero. c. 31
Vbi plurimum. Domit. cap. 7	Vicibus, per uices. C. Cal. cap. 22
	Viduata. Galb. cap. 5

Viro

IN SVETO. TRANQ.

Secubare. Tyb. Caf. cap. 7	August. cap. 44
Secunda existimatio, pro fama prospera. Cl. Caf. cap. 7	Solennes dies. Caf. August. cap. 53
Secūdum quietem, pro per quietem. Caf. Aug. c. 94	Sororum nepotes, pro ex sororibus nepotes. Caf. Dict. cap. 82
Seducto, pro seorsim abdueto. Clau. Caf. cap. 37	Sorticula. Nero. cap. 21
Semen, pro genere. C. Cal. cap. 25	Sortem trahere, pro ducere. Tyb. Caf. cap. 14
Semiutūladum. Tyb. Caf. cap. 75	Speculabundus, pro subimā de speculans. Tyb. Caf. cap. 65
Sermocinari. <i>δ'αλεκτ</i> ⊗. Tyb. Caf. cap. 56	Sponsaliorum dies. Caf. August. cap. 53
Sextertius nummus genere masculino. Caf. Dict. c. 83	Stare, pro subsistere. Otho. cap. 5
Sexaginta amplius, pro plures sexaginta. Ca. Dict. cap. 80	Strena inuente anno. C. Cal. cap. 42
Sexto quam profectus erat mense, siue post. Claud. Caf. cap. 17	Sub paterna auia educatus. Vesp. Aug. cap. 2
Simul ac primum. Nero. cap. 43	Subdebile. Vitel. cap. 17
Singulatim. Nero. ca. 15	Subducta ratione. Claud. Caf. cap. 21
Soccus muliebris. C. Calig. cap. 52	Sub æde. Otho. cap. 6
Solaria. Nero. cap. 16	Sub exitu, pro sub exitum. Claud. Caf. cap. 42
Solenne, pro solium. Caf.	⊗ Nero. cap. 54
	Sub crimine. Nero. ca. 35
	Sub idem tēpus, pro circa

M 4 idem

ANNOTATA PER ERAS.

idem tempus. Tyb. Caf.	58	¶ Tyber. Caf. ca.	58
cap. 18. ¶ Otho. cap. 8.		¶ Otho. ca.	5
¶ Caf. Aug. cap. 65		¶ Domit. ca.	3
Subinde, p. mox. Gal. cap. 1		¶ C. Cal. cap.	36
¶ Tit. Vesp. cap. 5.		¶ Claud. Caf. ca.	1
¶ Galb. cap. 10		Superinduit. Ner. ca.	48
Sub manum, pro promptè.		Superesse, pro adesse, hoc	
Caf. August. cap. 49		est, patrocinari. Caf.	
Sub pœna mortis. C. Cal.		August. cap.	58
cap.	49	Super, pro ultra. Ner. c.	31
Sub pœna seruitutis. Tyb.		Superq̄, pro præter. Caf.	
Caf. cap.	36	Dict. cap.	28
Subsequi, p. πρῶτος λόγος		Super se collocavit, pro in	
Caf. Dict. ca.	55	loco superiore, ¶ bono	
Subfortitio, pro suffectio.		ratione. Caf. Aug. ca. 49	
Caf. Dict. cap.	41	Superfedit uisere, cū infa	
Substringere fascia. Galb.		nito. Caf. Aug. ca. 93	
cap.	21	Super, siue supra, pro plus	
Succollare, collo supposito		quàm. Caf. Aug. ca. 38	
fulcire. Cl. Caf. ca. 10		¶ cap.	31
¶ Otho. ca.	6	Superstans. Ner. ca.	59
Summissim fabulari. Caf.		Superstat columna. Galba.	
Aug. cap.	74	cap.	33
Super, pro præter. Claud.		Suscipere liberos. Claud.	
Caf. cap. 26. Nero. cap.		Caf. cap.	21
28. Vitel. ca. 13. ¶ Caf.		Suspendere, pro ducere, et	
August. cap.	69	suspensos habere. Tyb.	
¶ Claud. Caf. cap. 14		Caf. cap.	24
¶ Claud. Caf. cap. 5		Sustinuero, pro uolo. Caf.	
		August.	

IN SVET. TRANQ.

Viro corā, pro in cōspectu	Vocatu ipsius. Cal. Caligu.
uiri. Caf. Aug. ca. 69	cap. 39
Viscus hoc, pro carne. Vi-	Vsq̄ue adhuc, pro hucusq̄
tel. cap.	Domit. cap. 18
Vlli femina, pro cuius fe-	Vt noi, pro nisi. Caf. Aug.
mina. Caf. Dict. ca. 22.	cap. 56
Vltimò, pro deniq̄. Nero.	Vtricularius. Ner. ca. 54
cap.	Vt siquis unquam, pro ut
Vltro citro, sine cōiunctio-	qui maximè. Tit. Vesp.
ne. C. Cal. cap.	cap. 7
Vnus, pro quidam. Claud.	Vxor imaginata est, p. uxo
Caf. cap.	ri uisum est per somniū.
Vocatores. C. Cal. cap. 39	Caf. Dict. cap. 82

F I N I S .

G R A E C I V E R,
SVS, AC D I C T I O N E S I N

Latinum Per Ioan. Bap. Egnatium Vca
netum tratata, ut iunioria
bus consularitur.

EX IVLIO CAESARE.

Καὶ σὺ τέκνον. ¶ tu fili.

EX AVGVSTO.

Ἐπιδίδε βραδύτως. festina tarde: uel, quod uerbo uno
exprimetur, matura.

Ἀσφαλὺς γὰρ ἐστὶν ἀμείνων ἢ θρασὺς στρατηλάτης.
Tutius enim est melior, quàm temerarius imperator.

Ἰδὲ ὄφελος ἀγαθὸς τε ἐμμενὶ ἀγενὸς τε ἀπολέσθαι.
O' ni

Ο utinam, quam debui & sine uxore esse, & sine liberis perijisse!

Δοδ' ἐκείθε. Duodenarij Dij. Δυσφημίαι. Malam nominationem. Γρισυυ conditorem.

Γρίος ἡ τύμβου ἑισορῶ πυρὸν ὄμιλον.

Conditoris sepulchrum ardens conspicio.

Ορῶς φάεσι μάσθαβαν μωμόμιλον.

Vide luminibus honestatum Masgabam.

Δότε κρόθυ, ἢ πᾶντις ὑμεῖς μετὰ χαρῆς τί ποιῆτε;

Date plausum, & nos omnes letabundi aliquid facite.

Εὐθανασίαι. Facillimam mortem, & paratissimam.

EX TYBERIO.

Εμοὶ καὶ ταῖς μένουσιν στρατηγῶν.

Mihi & misis rem gerens militarem.

Νομιμώτατε. Dux optime, ex maiorum institutis.

Καὶ ποσεντημ θάβυμιαυ στρατεύομιλον.

Et in tantum militum desideriam exercitum ductantem.

Τούτα δ' ἐπομύνοιο, ἢ ἐκ πυρὸς ἀβόμιλοιο.

Αμφω νοσιζαμυ ἐπὶ ποδὶ οἰδὲ νοῦσι.

Hoc comite, & ex media flamma ambo reuertamur, quādo etiam, atq; etiam sapit.

Εμβλημα. Interpositum, & interiectum.

EX CALIGVLA.

εἰς κοίραν. ἔσω εἰς βασιλίδυ. Vnus imperator sit,

unus rex. Εἰς αἰαυ δ' αναδῶ πρόδωθε. In terram Græ-

ciam transmittam te.

Αδ' αταρψίαυ. Rigiditate, ac toruitate. Codices habent

re

n Grecum hoc uerbi, quod & restituendum nostris arbi-
tror, & Latini suppositi, in uerecundiam, eradendum.

EX CLAVDIO.

Τοῖς δὲ τυχεῖσι ἢ τριμια παύσα. Felicibus & tri-
mestres filij, ἀβλ. ἀλόκλαυ. Profectus, et absolutus.
ἀλατῶδ. imminutum esse.

Καὶ βεβλάσθαι καὶ εἰς τὸ σώματ. καὶ εἰς τὸ
τ' ψυχῆς ἀρτίστητα, & corruptum, cum ad corpo-
ris, tum ad animi perfectionem.

Τὰ ποιῶτα σκώπημ καὶ μνηστειῶμ ἐνωπόσι.

Huiusmodi lacerare, & subsannare solitis.

Μὴ προποκείμιον ἡμῶν. Non ante nobis propositum.

Μετῶρος. minus stolidè.

Ατυχεῖ πᾶν γὰρ τοῖς ἀσπείλοιο λίαυ.

Malè agit ualde in ijs, quæ ad studia.

Η τ' ψυχῆς αὐτῶ ἀγνῶτα.

Eius animi indoles egregia.

Ασπεῶς. obscure. σπεῶς. aperte.

Καὶ σὺ γέρον εἰ καὶ μαρῶς. Et tu senex es, & stultus.

Μαρῶν ἐπαναστασις. Stultorum resurrectio.

Μετῶλιαυ καὶ ἀβελίαυ. Stoliditatem, et hebetudinè.

Δογμῶτ. Maxime rationis capax.

Αδ' ατα ἐπαμυναδ, ὅτε τις πρότερο χαλεπαίαν.

Virum ulcisci, cum prior ille iniuriam intulerit.

Τυρρηνικῶν. Tyrrhenicam historiam.

Καρχεδονικῶν. Carthaginiensium gesta.

Ο ἔγωγ δ' ἐπέγνη. Amor impellit.

Ελ

EX NERONE.

Εμθανόντ' ἄνθρωποι γαῖα μισθὸν ὠπηνόε.

Me mortuo terra igne pessum eat.

Μεθ' ἴδοντ' ἄνθρωποι με νιυεντε.

Νέρον, Ορέστης ἀλκυονίδου μητροτόνου.

Νεόνυμφου Νέρου ἰδίαρ μητέρα ἀπέκτενω.

Nero, Orestes, Alcmemon matricida.

Νουαν νυπταν Νερο matrem propriam interfecit.

Νεόνυμφ' ἄνθρωποι Νέρου. Sponsus Nero.

Υγίασε πάτερ, υγίασε μήτηρ.

Bene ualeas pater, bene ualeas mater.

Τὸ τέχνην πάσα γαῖα τρέφει.

Exiguam artem omnis terra nutrit ut ridendi sint, qui sibi

liolum interpretentur. Sed de illis haecenus.

Οτανεῦ μ' ἀνώγει σύγγαμ' ἄνθρωποι, μήτηρ, πάτερ,

Mori me iubet uxor, mater, pater.

Οὐ πρέπει Νέρον, ὅς πρέπει Νυφεῦ δ' αἰ γὰρ τοῖς τοῖς

τοῖς, ἀγέ ἐγεγε σ' αὐτόν. Non decet Neronem, non dea

cet. Vigilandum est, agē excita te ipsum.

Ἐπῶν μ' ἀκνυπόδ' ἄνθρωποι κτύπ' ἄνθρωποι βάλαι.

Equorum citatorum aures circumsonat strepitus.

EX SERGIO GALBA.

Καὶ σὺ τέκνον τ' ἀρχῆς ἡμῶν παρρησίῳ.

Et tu filii ad imperium nostrum adnascitor.

Ἐπι μοὶ μέλι' ἄνθρωποι ἐπιμένει.

Adhuc mihi robur est firmum.

EX OTIONE.

Τι

sen L

Τι γὰρ μοὶ ἐν τοῖς μακροῖς αἰσίοις;

Variat haec lectio: omnes enim codices hoc praeferrunt:

Id est, quid mihi, et longis aeternis? Legerim autem ipse in

hunc modum:

Τι γὰρ με δέει ἐν τοῖς μακροῖς αἰσίοις αὐτοῦ.

Id est, quid necesse est et me longis tibijs insonare? Vide

adagium, Quid opus erat longis canere tibijs?

EX VESPASIANO.

Καλῶς τελονήσαντι.

Bene publicum exercenti.

Μακρὰ βιάς κρασάτων δολικώσκου ἔγχ' ἄνθρωποι.

Et longum incedens quassans ingentem hastam.

Ὡ λάχης λάχης, ἐπ' αὐ ἀπτεθάνης αὐθίς, ἔξ.

Υπερῆς ἑρῆσιν κηρυλ' ἄνθρωποι.

O Laches Laches, cum rursus morieris, iterum Cerylus

diceris.

EX DOMITIANO.

Μὴ ἐν σὺ γαμήσαι θέλεις.

An et tu nubere uis?

Οὐχ ὄρας εἶ' ἄνθρωποι καλῶς τε μέγας τε.

Non uides, quam pulcher ego, et magnus.

Ἐσαι πάντα καλῶς.

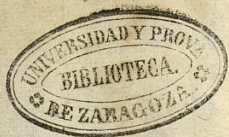
Erunt omnia bene.

FINIS.

~~Carta~~
~~de la ciudad de Alcala a juan ponce de leon~~
ffernan alex dias del may de el
mes de octubre en cala de y sabel
de santa maria del año de 1564

Junta abto garelipm et abto parelipm et dno pavelipm
h. aff. f. c. in n. m. d. l. ante q. d. abto arelipm
et p. r. t. d. e. r. e. de abto arelipm et d. f. f. e.
et d. e. r. o. p. a. r. e. l. i. p. m. et d. a. l. i. q. u. i. d. s. u. j. u. r. i. s. p. o. t. e.
f. a. u. r. e. d. e. n. a. t. u. r. a. h. u. j. u. r. i. s. p. o. t. e. n. i. l. l. e. d. i. c. i. m. u. s.
n. u. o. d. c. u. m. e. s. t. s. u. s. t. a. n. t. i. u. m. c. o. n. u. e. n. t. i. s. s. u. o. l. a. c. i. o. n. e. s.
e. t. e. s. t. i. n. u. a. n. a. b. i. l. e. q. u. o. d. d. e. l. i. n. a. r. u. s. p. o. t. e. n. i. l. l. e. m. a.
n. i. b. u. s. c. a. b. g. e. t. i. n. d. i. a. b. u. s. n. e. m. e. r. i. s. d. i. d. i. c. i. t. u. r.
n. i. l. l. e. h. o. m. i. n. u. m. p. o. t. e. n. i. t. u. r. e. s. u. p. e. r. e. s. u. m. d. i. c. i. o. r. q. u. i.
d. e. c. u. m. e. s. t. s. u. s. t. a. n. t. i. u. m. i. a. r. o. s. p. e. n. d. i. m. u. s. e. t.
e. t. d. e. l. i. n. a. r. e. n. i. l. l. i. a. n. i. l. l. u. m. e. t. i. c. i. q. u. e. s. u. b. i. t. u. d.
e. t. f. i. c. t. o. r. i. u. m. d. i. c. i. t. a. s. i. c. c. a. p. i. t. u. r. i. n. n. i. l. i. a. d. o. r. e.
o. f. e. r. e. n. t. b. u. s. u. n. d. e. s. u. s. t. a. n. t. i. u. m. i. n. d. i. c. i. t.
c. o. n. c. e. d. o. b. e. l. l. u. m. e. r. i. s. f. i. c. i. t. e. n. o. r. e. s. q. u. o. d. c. o. n. f. i. r. m. a.
e. s. t. i. n. p. a. r. a. n. t. i. e. r. e. t. i. t. u. s. p. o. t. e. n. i. t. u. m. q. u. o. c. u. m.
c. o. n. f. i. r. m. a. n. d. a. t. u. r. i. n. i. m. i. c. i. s.
h. i. p. p. a. r. u. s. e. t. i. n. p. a. r. a. n. t. i. e. r. e. s. e. n. t. c. o. r. d. e. s. h. i. p. p. a. r. u.
p. r. i. f. i. c. a. s. u. i. n. d. i. c. i. t. u. r. i. a. t. u. s. e. s. t. h. i. p. p. a. r. u. s. i. n. f. i. c. a. r. o. q.
d. e. l. i. n. c. o. l. a. e. t. i. n. p. a. r. i. e.
d. e. u. n. i. t. a. t. e. d. e. l. a. d. i. c. t. a.
m. i. d. d. n. o. n. e. s. t. i. n. d. i. c. i. t. u. r. s. e. u. d. e. l. i. n. e. p. a. b. e. n.
d. e. l. a. c. i. o. n. q. u. i. d. e. s. e. n. t. i. n. g. u. l. i. u. m. n. o. m. i. n. e.
n. o. r. e. t. e. t. e. b. u. r. e. p. r. o. p. r. i. e. t. a. t. i. n. e. d. e. b. u. s. e. n. d. i. t. u. r.
e. t. e. s. t. i. n. p. a. r. a. n. t. i. e. r. e. t. i. t. u. s. p. o. t. e. n. i. t. u. m. q. u. o. c. u. m.
c. o. n. f. i. r. m. a. n. d. a. t. u. r. i. n. i. m. i. c. i. s. s. e. d. e. l. a. c. i. o. n. d. e. u. n. i. t. a. t. e.

5412